

IHMISELLE, JOLLE VÄKIVALLATTOMUUS JA VASTUU MAAILMASTA OVAT INTOHIMO.

YDIN

48. vuosikerta / 3 • 2014 / www.ydinlehti.fi / 9 euroa

UHKAROHKEA

Tuula Karjalainen
kuratoi näyttelyn
Tove Janssonista,
joka uskalsi ottaa
kantaa rauhan ja
suvaitsevaisuuden
puolesta.

Mafia myrkyttää
ympäristöä

Onko vasemmisto
hukassa?

Intian poliittinen
sarjakuva

TAITEITA JA POLITIIKKAA – VAPAUTTA JA VASTUUTA

Kulttuurivihkot

Tutustumistarjous Ytimen lukijoille:
Kulttuurivihkot vuoden loppuun (2 lehteä)
+ kaupan päälle uusi numero
vain 9,90 e (määräaikainen tilaus)!

TILAUS@KULTTUURIVIHKOT.FI / OY 4114 5369

MAINITSE TILATESSASI: YDIN-TARJOUS

DIGILEHDET, BLOGIT, VIDEOT JNE: WWW.KULTTUURIVIHKOT.FI

YDIN

KIRJA- JA MUSIIKKIMESSUILLA

PERJANTAINA 24.10.2014
KLO 10–11, AINO-SALI

SODAT, KONFLIKIT JA PAKOLAISUUS

Ydin-lehden järjestämä keskustelutilaisuus globaaleista muuttoliikkeistä, joissa keskitytään sodan ja väkivallan vaikutuksiin ja niiden aiheuttamaan pakolaisuuteen. Keskustelussa mukana kirjailijat **Hassan Blasim** ja **Sirpa Kähkönen**.

SUNNUNTAINA 26.10.2014
KLO 13–14, BACKSTAGE-LAVA

PEACE! RAUHANLAULUJEN PARHAIMMISTOA

Ydin-lehden, Rauhanliiton ja Sadankomitean järjestämä tekstillinen ja musiikillinen tuokio rauhanlauluista, niiden synnystä ja rauhanliikkeen vaiheista. Musisoimassa **Paleface** ja **Kirsti Alho**.

YTIMEN LÖYDÄT IPADILLA OSOITTEESTA APPSTORE.COM/YDIN

WWW.YDINLEHTI.FI

SISÄLLYS

4 Pääkirjoitus / 6 Tekijät / 7 Ytimekkäät
/ 11 ANNI LAHTINEN Talouspakotteet ovat vahva viesti
rauhan puolesta / 12 TIMO LAANINEN Väärää politiikkaa

YDINHETKI

14 ARJA ALHO Epävarmuus tekee minut levolliseksi
/ 20 IRENE AUER Rohkea rauhan puolustaja / 22 KRISTIINA
KOIVUNEN Hiekkaan piirretyt rajat / 27 LIISA LIIMATAINEN
Italian uudistaja vai ohikulkeva komeetta? / 32 MERJA
LOUNEKARI Tulen ja myrkyn maa / 36 TIMO VIRTALA
Yhteisötalous mullistaa matkailun ja liikenteen
/ 40 Aikamme kuvat, markkinoiden symbolit / 42 JYRI
RAITASALO Ydinaseeton maailma karkaa kauemmas
/ 46 RAMI HANAFI Kukaan ei jäänyt sinne

YTIMESSÄ

52 ANDREAS FAGERHOLM Euroopan uudet puoluekuviot
/ 57 TAPIO KUOSMA Veroparatiisit nakertavat
hyvinvointivaltiota / 60 THOMAS WALLGREN Kestävään
hyvinvointiin / 66 OLLI TAMMILEHTO Miksi John F. Kennedy
kuoli? / 70 KALEVI SUOMELA Vasemmisto on
ideologisesti hukassa

YDINKOKEMUS

76 SIMO ORTAMO Pispalan profeetta / 78 OTSO HARJU
Krokotiilin kidasta tiikerin hampaisiin / 82 RIITTA
OITTINEN Muovisoppaa museoissa / 84 ANTTI JUVONEN
& MARKKU VARIS Punk räyhäsi mutta ei kapinoinut
/ 88 KALEVI SUOMELA Onko uuden talouden synty käsillä?
/ 90 Kirja-arviot / 92 Levyt / 93 SIMO ORTAMO Elämästä
ei selviä hengissä / 94 EERO YRJÖ-KOSKINEN Pikavoittoja
ympäristöstä piittaamatta / 96 OSAMA ALALOULOU
Huippukoulutus, ei töitä / 98 Pala historiaa

KAIKEN MAAILMAN VÄLILLÄ RAJA, KAHDEN RINTAMAN VÄLILLÄ VIHA

SODAN TUULTEN mukana Eurooppaan leviävät sankaritarujen sijaan ihmisten kärsimys, hätä ja suru. Gazassa pommit ovat tuhonneet sairaaloita ja kouluja. Äärisunnalainen Isis-järjestö on hyökännyt Irakissa vähemmistöjä vastaan ja osoittanut sotatoimissaan käsittämätöntä julmuutta.

Toisen maailmansodan jälkeisen ajan pahin pakolaiskriisi on yhä Euroopan eteisessä.

Yhdeksän miljoonaa syrialaista on joutunut jättämään kotinsa. Kolmannes heistä yrittää epätoivoisesti päästä jonnekin muualle. Jordanian pakolaisleirit ovat täynnä. Ruotsista turvapaikkaa hakevat syrialaiset tekevät hakemuksensa useimmiten Libyasta tai Egyptistä. Syynä on Euroopan unionin tiukentunut rajavalvonta Syyrian naapurimaissa. Ruotsiin arvioidaan tulevan 60–70 000 turvapaikanhakijaa tänä vuonna sodan jaloista. Heistä puolet on lapsia.

Suomi vastaanottaa joitakin satoja, lähinnä kiintiöpakolaisia. Meillä pakolaiskeskuksia jopa suljetaan. Emme jaa pakolaistaakkaa muiden kanssa, mutta haluamme heidän jakavan Venäjä-pakotetaakkaamme.

UKRAINAN KRIISIIN käänne rauhanomaiseen ratkaisuun antaa odottaa itseään. On käynyt päinvastoin. Kahdeksan kymmenestä suomalaisesta kokee sen uhkana Euroopan rauhalle. Venäjä ei halua – olipa se oikein tai väärin – Naton ja lännen tulevan liian lähelle, kuten ei länsikään idän. Tämän ymmärtäminen ei kuitenkaan muuta miksikään sitä tosiasiaa, että Venäjä on toiminut

ARJA ALHO päätoimittaja

Krimillä kansainvälisen oikeuden vastaisesti.

Suomen ulkopolitiikan johtamisessa presidentillä on perustuslain muuttamisen jälkeenkin roolinsa. Kahdenkeskisissä suhteissa voi tehdä paljon, kuten presidentti **Sauli Niinistön** toiminta osoittaa. Silti on muistettava, että toimimme myös EU:n kautta yhteisissä ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä, ja näitten eri toimintalinjo-

jen on tuettava toisiaan.

Ulkoministeri **Erkki Tuomioja** on alleviivannut aseiden vaihtamisen kiireellisyyttä ja Ukrainan presidentti **Petro Poroshenkon** rauhansuunnitelman toteuttamista. Sen tarkoitus on turvata kieleen ja taustaan katsomatta kansalaisten turvallisuus valtiossa, joka ei ole riidoissa naapureittensa kanssa. Kotikutoinen keskustelu siitä, oletko Venäjän, Ukrainan vai EU:n puolella, on ajanhaaskausta ja tekee vain hallaa ulkopolitiikkamme pitkälle linjalle.

MITEN TÄSSÄ näin kävi? Elämme keskellä hämmentävää uhoa ja tuhoa. Kansainväliset toimijat ovat avuttomia, diplomatia junnaa, on pakotteita, vastapakotteita ja ei ole pakotteita. Everstiluutnantti **Jyri Raitasalo** kirjoittaa *Ydin-lehdessä*, kuinka unelma ydinaseettomasta maailmasta on pikemmin kaukana kuin lähellä. Vaikka ydinaseet ovat länsimaisessa sotateknologiassa marginaalia, muualla niitä kehitetään. Usein juuri vastavoimaksi Yhdysvaltojen mahdollisille iskuille.

Yhdysvallat tuntuu synnyttäneen erityisesti

Lähi-idän politiikallaan – sallimalla Israelille mitä ei muille – ja terrorisminvastaisella sodallaan niin kyteviä ja tulehtuneita konfliktipesäkeitä, joiden liekki eikä viha sammu. Sotilaalliset täsmäiskutkin ovat jättäneet jälkeensä siviilielämän kaaoksen: Nato pommittaa, EU rakentaa.

Israel sanoo pommittavansa vain Hamasin sotilaskohteita Gazassa. Jopa kanalat ovat sotilaskohteita! Todellisuudessa suuri osa Gazan vesi- ja sähköverkostosta on tuhoutunut, vajaa neljäsataa tehdasta ja työpajaa on raunioina, maatalous on vaikeuksissa, mistä seuraa elintarvikepula. Vihanpito ja katkeruus periytyvät taas uusille sukupolville. Sotimalla eivät Israelin ja Palestiinan väliset suhteet ratkea.

Tove Jansson osoitti poikkeuksellista rohkeutta ottamalla kantaa 1930-luvulla hirmuhallitsijoita vastaan. Muumimaailmassa ei ole väkivaltaa, vaikka sielläkin on pelottavia asioita ja vaarallisia tilanteita. Olisiko nyt aika meidän aika ottaa mallia Tovesta? Kuvataiteilija **Jani Leinonen** on mukana kansalaisaloitteessa, jossa puuhataan asevientikieltoa Lähi-itään. *Ydin* järjestää Kirjamessujen yhteydessä keskustelutilaisuuden sotien ja konfliktien aiheuttamista muuttoliikkeistä. Keskustelijoina ovat kirjailija **Hassan Blasim** ja **Sirpa Kähkönen**.

Muumimaailmassa ei ole väkivaltaa, vaikka sielläkin on pelottavia asioita ja vaarallisia tilanteita.

Musiikkimessuilla puolestaan rauhanlaulujen kautta otetaan kantaa. Syksy on muutoinkin täynnä toimintaa.

VASEMMISTON HEIKKOUEDELLA on ollut historiassa vaikutuksensa sotien ja konfliktien synnylle. Pohdimme *Ydin-lehdessä* eri kirjoitusten ja kolumnien kautta punavihreän mahdollisuutta ottaa mittaa markkinaliberalismista.

Filosofi **Thomas Wallgren** kirjoittaa kolmenlaisista innoituksen lähteistä, jotka saavat ihmiset toimimaan. Niitä ovat idealismi, oma ja läheisten etu mutta myös kauna. Ennen ne veivät meitä samaan, nyt eivät. Kauna kuljettaa uusoikeiston populismiin, itsekkyyden perinteisen oikeiston omaksumaan markkinaliberalismiin, aate punavihreiden ekosolidarisuuteen.

Andreas Fagerholm puolestaan tutki väitöskirjassaan (2013) länsieurooppalaisten sosialidemokraattisten puolueiden valintoja suhteessa uusliberalismiin ja vihreään politiikkaan. Uusliberalistisimman agendan omaksuivat ranskalaiset, suomalaiset, belgialaiset ja hollantilaiset sosialidemokraatit 1990-luvulla. 2000-luvulla kolmas tie puolestaan oli saksalaisten ja brittien linjana. Monet ovat virheensä korjanneet. Aatteellisuuden merkitys tunnustetaan samoin kuin avointen järjestörakenteiden voima. Kun vielä politiikka vapautuisi hallinnoimisesta!

Selfie- ja #-aikana joudumme miettimään, leppääkö tulevaisuus hyvien ja pätevien yksilöiden varassa? Vai kannattelemmeko toinen toisiamme niin, ettei yksikään hukkuisi ja olisiko ideologia sittenkin perusta? Kuulen mielessäni vastauksen tuulelta: the answer is blowing in the wind! **Y**

YDIN 3/2014 tekijät

IRENE AUER

on luokanopettajaopiskelija ja poliittinen aktivisti. / [sivu 20](#)

PEKKA ELOMAA

on freelance-kuvaaja, joka on perehtynyt etenkin yhteisölliseen valokuvaukseen. / [sivu 14, 40 & 42](#)

ANDREAS FAGERHOLM

on valtiotieteiden tohtori Åbo Akademiassa ja eurooppalaisten puoluemuutosten tutkija. / [sivu 52](#)

OTSO HARJU

on Delhissä asuva ja Intian politiikasta kiinnostunut vapaa toimittaja. / [sivu 78](#)

ANTTI JUVONEN

on filosofian tohtori sekä taito- ja taideaineiden pedagogiikan professori Itä-Suomen yliopistossa. / [sivu 84](#)

KRISTIINA KOIVUNEN

on Lähi-itään erikoistunut vapaa tutkija ja toimittaja sekä Ydin-lehden toimituskunnan jäsen. / [sivu 22](#)

TAPIO KUOSMA

on tietokirjailija ja oikeustieteen lisensiaatti, joka julkaisi kesäkuussa 2014 tietokirjan *Veroparatiisit: saalistajaeliittien turvapaikat*. / [sivu 57](#)

LIISA LIIMATAINEN

on Italian politiikkaan perehtynyt vapaa toimittaja. / [sivu 27](#)

MERJA LOUNEKARI

on Italiaan ja erityisesti mafiaan perehtynyt vapaa toimittaja. / [sivu 32](#)

RIITTA OITTINEN

on Belgiassa asuva tietokirjailija ja Ydin-lehden toimituskunnan jäsen. / [sivu 82](#)

JYRI RAITASALO

on strategian ja turvallisuuspolitiikan dosentti Maanpuolustus-korkeakoulussa. / [sivu 42](#)

OLLI TAMMILEHTO

on globalisaatiosta, ekologiasta ja yhteiskunnasta kirjoittava vapaa kirjoittaja ja tutkija. / [sivu 66](#)

PIRITA TOLVANEN

on helsinkiläinen kuvittaja-graafikko. / [sivu 32](#)

THOMAS WALLGREN

on filosofian tohtori, kansalaisaktivisti ja yliopistonlehtori Helsingin yliopistossa filosofian oppiaineessa. / [sivu 60](#)

MARKKU VARIS

on filosofian ja kasvatustieteiden tohtori sekä äidinkielen ja kirjallisuuden pedagogiikan yliopistonlehtori Itä-Suomen yliopistossa. / [sivu 44](#)

TIMO VIRTALA

on sosiologi ja Loviisan Rauhanfoorumin pääsihteeri. / [sivu 36](#)

YDIN-LEHTI Rauhanasema, Veturitori 3, 00520 Helsinki
ydin@ydinlehti.fi, www.ydinlehti.fi

PÄÄTOIMITTAJA Arja Alho,
p. 040 709 3770, arja.alho@ydinlehti.fi

TOIMITUSSIHTEERI Simo Ortamo,
ortamosimo@gmail.com

HALLITUKSEN PJ Kalevi Suomela,
kalevi.suomela@gmail.com

ULKOASU Iina Lievonen, Luyi Ma,
Martina Babisová

TAITTO Teppo Jäntti

KANNEN KUVA Pekka Elomaa

TILAUKSET ydin@ydinlehti.fi,
www.ydinlehti.fi

Danske Bank FI 42 8000 1301 5099 24
Ydin ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

TILAUSHINNAT

35 € vuositilaus, sis. alv 10%
28 € kestotilaus, sis. alv 10 %
20 € alennettu (opiskelijat, työttömät), sis. alv 10%

ILMOITUSKOOT JA -HINNAT

(hintoihin lisätään alv 24 %)
Takansi 172 x 199 mm 1500 €
1 sivu 172 x 225 mm 1000 €
1/2 sivua 172 x 112 mm 500 €
tai 86 x 225 mm 500 €
1/4 sivua 172 x 55 mm 300 €
tai 85 x 112 mm 300 €

JULKAISIJA Ydin-julkaisut ry.
48 vuosikerta (Rauhaa kohti -lehden 87. vuosikerta)

PAINOPAikka Miktor Oy
ISSN 0356-357X

YDIN on Kultti ry:n jäsenlehti. Lehti pidättää itsellään oikeuden käsitellä sille toimitettua materiaalia. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisussa sattuneesta virheestä rajoittuu ilmoituksesta maksetun määrän palauttamiseen. Huomautukset 14 päivän kuluessa.

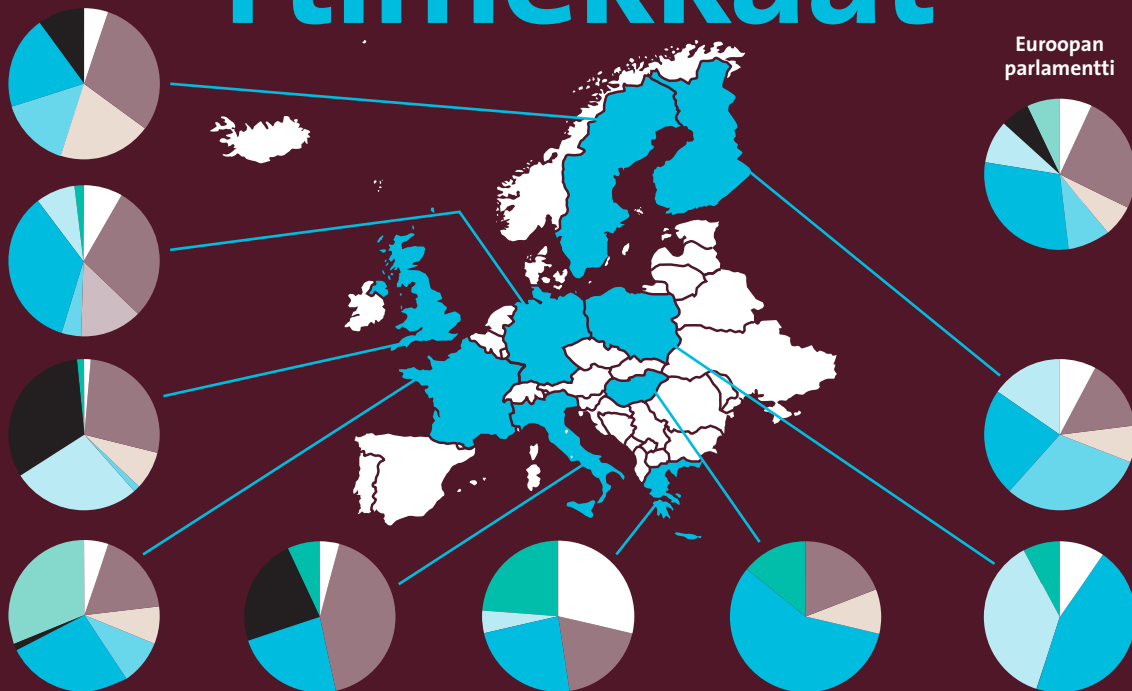
IRTONUMEROITA

Akateeminen kirjakauppa (Helsinki keskusta, Iso Omena, Itäkeskus, Tapiola, Oulu, Turku, Tampere), Rosebud (Helsinki) ja Stockmann (Helsinki).

Lehden voi lukea iPadilla lataamalla Ydin-lehden AppStoresta.

Ydin-lehti saa 52 puheenvuoroo globaaleista muuttoliikkeistä -hankkeeseen ulkoministeriön viestintä- ja globaalikasvatustukea.

Ytimekkäät

EUROOPAN MAANJÄRISTYS

EUROPARLAMENTTIVAALIT järjestelivät maanosan poliittista karttaa uusiksi toukokuussa. Parlamentti järjestäytyi heinäkuun alussa, jolloin europolu-eiden lopulliset edustajamäärät selvisivät.

Eurokriittiset populistipuolueet nousivat keväällä rytinällä vaalivoittoihin ympäri maanosaa. Ison-Britannian UKIP ja Ranskan Front Nationale saivat maissaan enemmän paikkoja kuin mikään muu puolue.

Uutisotsikoiden varjoon jäi Euroopan vasemmistopuolueen nappaamat 17 lisäpaikkaa ja integraatiomyönteisten oikeisto-

puolueiden romahdus. Konservatiivipuolue EPP menetti 53 paikkaa ja liberaaliryhmä ALDE 16 paikkaa.

Sosiaalidemokraattien europuolue S&D menetti lopulta vain viisi europarlamentaarikkoo. Ilman Italian, Saksan ja Romanian isoja vaalivoittoja puolueen tilanne näyttäisi paljon synkemmältä. Sosialistit ja sosiaalidemokraatit menettivät paikkoja peräti 16 jäsenvaltiossa.

Euroopan vihreät kokivat vaalitappion ensimmäistä kertaa puolueen historian aikana. Syynä oli pääasiassa huono menestys Ranskassa ja Saksassa. **Y**

- GUE/NGL Vasemmistoryhmä
- S&D Sosialistit ja demokraatit
- Greens/EFA Vihreät
- ALDE Liberaalidemokraattinen liitto
- EPP Euroopan kansanpuolue
- Euroopan konservatiivit ja reformistit
- EFDD Vapaa ja demokraattinen Eurooppa
- Sitoutumattomat

”LÄHES PUOLET KAIKISTA
SYYRIALAISTA ON NYT
JOUTUNUT JÄTTÄMÄÄN
KOTINSA JA PAKENEMAAN
PELASTAAKSEEN
HENKENSÄ. JOKA
KAHDEKSAS SYYRIA-
LAINEN ON PAENNUT
RAJAN YLI, MIKÄ ON
MILJOONA ENEMMÄN
KUIN VUOSI SITTEEN.
YLI PUOLET HEISTÄ
ON LAPSIA.”

*YK:n pakolaisjärjestö UNHCR
29. elokuuta 2014*

Radio Valo lähtee syyskuussa Tansaniaan

KEHITYSVAMMAISTEN toimittajien tuottama Radio Valo käynnistää kansainvälisen yhteistyön tansanialaisen *Radio Jamii* -yhteisöradioaseman kanssa.

Radio Valo pääsee tutustumaan vammaisten ihmisten elämään erityiskouluissa ja paikallisissa kylissä. Kummatkin toimittajaryhmät toteuttavat radio- ja tv-uutisjuttuja vammaisten oikeuksista.

Radio Valon toimittaja **Kalle Havumäki** kertoo hankkeesta:

– En ole koskaan edes ajatellut, että voisin päästä pieneen kaupunkiin Tansaniaan tutustumaan ihmisten elämään. Omien mielipiteiden ilmaiseminen on jokaiselle ihmiselle tosi tärkeää. Haluan olla mukana tukemassa tansanialaisten vammaisten ihmisten vapautta ottaa kantaa heidän elämäänsä koskettaviin asioihin.

Suomalaisen Radio Valon ja tansanialaisen *Radio Jamiin* työpajassa opitaan molemminpuolisesti parhaita käytäntöjä ja luodaan toimivaa yhteistyötä tulevaisuudessa. **Sami Helle** puolestaan toivoo:

– Me olemme eläviä esimerkkejä siitä, että myös kehitysvammaiset voivat olla tekijöitä, eikä pelkästään tekemisen kohteita. Olisi hienoa, jos Tansaniassakin tämä ajatus juurtuisi *Radio Jamiin* toimintaan. **Y**

www.lyhty.fi/RadioValo

Epätasa-arvoinen terveydenhuolto levittää ebolaa

EBOLA-EPIDEMIA on levinnyt jo useaan Länsi-Afrikan maahan. Guineasta liikkeelle lähtenyt tappava tauti uhkaa levitä hallitsemattomasti.

Tartuntatauteihin erikoistunut Harvard Medical Schoolin professori **Paul Farmer** näkee taudin leviämisen taustalla läntisen Afrikan julkisen terveydenhuollon kriisin.

– Kyse on henkilökunnan, välineiden ja järjestelmien puutteesta. Ne voisivat suojella väestöä, etenkin köyhyydessä eläviä.

Farmerin mukaan ihmisten pääsy perusterveydenhuollon piiriin on äärimmäisen epätasa-arvoista. Länsi-Afrikassa ebolan uhrin lähinnä eristetään muusta väestöstä ilman kunnollista hoitoa.

Paljon useampi potilas voisi hänen mielestään selvitä taudista jo nyt, vaikka toimivaa lääkettä ei ole vielä saatavilla. Noin 90 prosenttia ebolan uhreista kuolee tautiin.

Toimivan terveydenhuoltojärjestelmän rakentaminen maailman köyhimpiin maihin on vaikeaa ja vaatii resursseja. Farmer nostaa kuitenkin esimerkiksi Ruandan, jonka terveydenhuoltojärjestelmä on kehitetty toimivaksi lyhyessä ajassa. **Y**

www.democracynow.org/2014/8/22/dr_paul_farmer_on_african_ebolaa

Kansanliike Fergusonissa?

MISSOURILAISESSA Fergusonin kaupungissa leimahti elokuussa, kun poliisi ampui aseistamatoman mustaihoisen **Michael Brownin**. Poliisi taltutti mielenosoituksia ja mellakoita kyynelkaasulla, panssaroiduilla ajoneuvoilla ja kumiluodeilla.

Monet yhdysvaltalaiset kommentoijat otaksuvat, että tapahtumat voivat sysätä alkuun uudenlaista kansalaisliikehdintää. *Washington Postiin* kirjoittanut politiikanutkija **Fredrick Harris** näkee Fergusonin tapahtumat uusimpana monista vastaavista kuolemantapauksista.

Tällä kertaa protestoijat ovat kuitenkin käyttäneet sosiaalista mediaa taitavasti hyödykseen. Kuvat kädet ylös nostavista mielenosoittajista ovat levinneet tehokkaasti.

Mielipidelehti *The Nationiin* kirjoittanut **Mychal Denzel Smith** muistuttaa, että jo 17-vuotiaan floridalaisen **Trayvon Martinin** surma helmikuussa 2012 aktivoi nuoria mustia amerikkalaisia. Kun ampuja vapautettiin syytteistä itsepuolustuksen nojalla, ongelmaksi paljastui mustia syrjivät lait ja poliisin toiminta. **Y**

www.thenation.com/issue/september-15-2014

EU on nihkeä pakolaiskiintiöille

YK:N pakolaisjärjestö UNHCR on arvioinut, että uudelleensijoituksen tarpeessa on lähes miljoona pakolaista. Tämä on 39 prosenttia enemmän kuin viime vuonna. Yhdysvallat, Australia ja Kanada ovat tarjonneet 90 prosenttia kiintiöpaikoista ja EU-maat vain kahdeksan prosentin osuuden. Turvapaikanhakijoiden määrä Euroopassa on sitä vastoin kasvanut merkittävästi.

Tuore budjettiesitys palauttaa Suomen pakolaiskiintiön 750 vastaanotettavaan pakolaiseen. Syyrian sodan vuoksi pakolaiskiintiötä nostettiin 1 050 henkilöön, joista 500 osuus osoitettiin syyrialaisille. Suomen Pakolaisavun kotimaan toiminnan päällikkö **Pia Lindforsin** mielestä Suomen tulisi jatkaa korotetulla kiintiöllä eikä jättää pakolaisia naapurimaiden vastuulle. Kolme neljästä pakolaisesta on ollut paossa yli viisi vuotta.

Kehitysavullekin budjetti 2015 lupaa huonoa, edessä on 90 miljoonan leikkaus. **Y**

Ydin onnittelee – Rauhanasema 30 vuotta

RAUHANASEMA rakennettiin Kannakselle Vammelojen rautatieasemaksi vuonna 1915. Juna liikenteen hiljentymisen vuoksi asemasta päätettiin luopua. Talo purettiin ja rakennettiin hirsi hirreltä uudelleen Pasilaan vuonna 1923. Kun Pasila kasvoi, VR halusi päästä eroon vanhasta asemarakennuksesta.

Rauhanliitto voitti tarjouskilpailun asemarakennuksesta vuonna 1984. Kilpailuun lähdettiin luultavasti siksi, ettei kukaan ymmärtänyt mitään rakennustekniikasta. Elo-syyskuussa 1984 Suomen siihen asti suurin kokonaisuutena siirretty rakennus hinattiin nykyiselle paikalleen Pasilan Veturitorille. Talo painoi 150 tonnia ja on nyt kotina niin *Ydin-lehdelle* kuin monille rauhanjärjestöille.

Rauhanasema on juhlistanut syntymäpäiviä avoimilla ovilla ja syksyn juhlaseminaarilla. **Y**

www.rauhanasema.fi

Pelottavan ajankohtainen kirja

EI YDINASEILLE! -kirja kertoo ydinaseiden vastaisen kampanjoinnin historiasta Suomessa. **Ellen Kytömäen** toimittama kirja julkaistiin Hiroshiman atomipommin 69. vuosipäivänä.

Teoksen kirjoittajat kertovat muun muassa Sadankomitean ja Rauhanliiton vaiheista. Ydinase riisunnan puolesta on kampanjoineet Suomessa niin 1980-luvun Euro-ohjusten vastustajat kuin 2000-luvun kansainväliseen ydinasekieltoon tähtäävä kampanja.

Kirjan julkaisusta päätettäessä tuskin arvattiin miten ajankohtainen se on ilmestytessään: rauhanliike on uusien haasteiden edessä sodan tuulien puhaltaessa Ukrainasta ja Irakista.

Historiikin lisäksi kirjassa on uusintapainos *Front mot kärnvapen* -pamfletista, joka aloitti ydinaseiden vastaisen toiminnan Suomessa. **Y**

www.intokustannus.fi/kirja/ei_ydinaseille

Kirjoittaja on Sadankomitean pääsihteeri.

TIMO LAANINEN

Kirjoittaja on Suomen Keskustan puoluesihteerä.

Väärää politiikkaa

OLEN SEURANNUT tasavallan politiikkaa monella eri vuosikymmenellä ja monissa eri rooleissa. Tällä kokemuksella totean, että yksi politiikan vaikeimpia asioita on sovittaa oma toiminta, sanat ja teot siihen tunnelmaan ja tilanteeseen, jossa kansalaiset elävät.

Otan esimerkiksi vuoden 2015 budjetin valmistelun **Alexander Stubb**in (kok.) hallituksessa. Harvoin jos koskaan olen nähnyt niin järkyttävää ristiriitaa kansalaisten tunnelman ja poliittikkojen toiminnan välillä.

Kansalaisten näkökulmasta yhteiskunnallinen tilanne on äärimmäisen vakava. Ukrainassa soditaan, eikä kriisiin ole ratkaisua näköpiirissä. Venäjän lentokoneet ovat loukanneet Suomen ilmatilaa kolme kertaa viikon sisällä.

Kodeissa ja työpaikoilla mietitään, mitä tämän Venäjän kanssa oikein pitäisi tehdä. Pitäisikö sittenkin mennä sinne Natoon? Vai pahentaisiko se vain tilannetta?

Suomen oma taloustilanne vain syventää kansalaisten huolia. Työttömyys pahenee, kansantalouden kakku pienenee kolmatta vuotta peräkkäin.

Ja mitä tekee maan hallitus? Riitelee viikotolkulla siitä, nostetaanko oppivelvollisuusikää vuodella ja maksaisiko se 15 miljoonaa vai sata miljoonaa. Valtiovarainministeri **Antti Rinne** (sd.) lupaa kymmenen euron korotusta takuueläkkeeseen mutta joutuu perumaan lupauksensa hallituksen budjettiriihessä. Lapsilisiä leikataan ja jahnataan sitten siitä, miten leikkausta lievennetään ja kenelle.

Hallitus käyttää siis aikansa muutamien kymmenien miljoonien eurojen kiistojen ratkaisuun tilanteessa, jossa kansalaiset pohtivat aivan toisen mittaluokan asioita.

Tästä viime viikkojen toiminnasta voi antaa pisteitä vain tasavallan presidentille **Sauli Niinistölle** ja ulkoministeri **Erkki Tuomiojalle** (sd.), jotka ovat kyenneet saavuttamaan saman aaltopituuden kansalaisten tunteiden kanssa.

Presidentti **Urho Kekkonen** sanoi, että jos jommankumman pitää olla rempallaan, ulko- tai sisäpolitiikan, olkoon se sisäpolitiikka. Voimme nyt lohdutella itseämme sillä, että ulkopoliittikkaa hoidetaan sentään jokseenkin tulkallisesti. **Y**

Ydinhetki

YDINHETKI
KERTO O ASIOISTA
PAIKAN PÄÄLTÄ
JA IHMISTEN
KAUTTA.

14 ARJA ALHO Epävarmuus tekee minut levolliseksi
/ **20 IRENE AUER** Rohkea rauhan puolustaja / **22 KRISTIINA
KOIVUNEN** Hiekkaan piirrettyt rajat / **27 LIISA LIIMATAINEN** Italian
uudistaja vai ohikulkeva komeetta? / **32 MERJA LOUNEKARI**
Tulen ja myrkyin maa / **36 TIMO VIRTALA** Yhteisötalous mullistaa
matkailun ja liikenteen / **40** Aikamme kuvat, markkinoiden
symbolit / **42 JYRI RAITASALO** Ydinaseeton maailma karkaa
kauemmas / **46 RAMI HANAFI** Kukaan ei jäänyt sinne

Epävarmuus

TEKEE MINUT LEVOLLISEKSI

Kirjoittaja Arja Albo Kuvat Pekka Elomaa

Taidehistorioitsija
Tuula Karjalainen heitti
ilvesboan kaulaansa.
Samanlaisen kuin Tove Janssonilla
on omakuvassa vuodelta 1942.
Tuloksena on paitsi Ateneumin
taidenäyttely myös kirja
naisesta, joka halusi tehdä
työtä ja rakastaa.

ARJA: Miltä on tuntunut kura-
toida Suomen ehkä kaikkien
aikojen suosituinta taide-
näyttelyä ja kirjoittaa samal-
la kirja?

TUULA: Kyllä se on ollut
aika rankkaa. Kuratointiin
vaikutti sekin, että Tove teki niin monta uraa.
Jokaisesta on tiedettävä aika paljon ja pystyt-
tävä mahdollistamaan näyttelyyn. On sarjakuvia,
poliittisia piirroksia, maalauksia. On muita ku-
vituksia, installaatioita, elokuvia. Kun jokaiseen
todellisuuteen sukeltaa ja syvälle... rankkaa oli.

Ensin piti tietysti saada käsitys kokonaisuus-
desta. Sitten piti valita ja vielä saada kaikki va-
litsemansa näyttelyyn. Maalauksen osalta han-
kaluus oli, että suurin osa niistä on yksityisissä
kokoelmissa. Niiden löytäminen oli salapoliisi-
työtä. Tove ei aikanaan ollut tarpeeksi julkisten
kokoelmien ostajien arvostama. Hän möi töi-
tään yksityisille, koska myydä piti.

ARJA: Kirjasi *Tove Jansson – Tee työtä ja rakasta*
on näyttelyn kannalta tärkeä. Kirjan myötä
voi tulla Toven matkakumppaniksi. Pystyt
avaamaan uteliaan ulottuvuuden katsoa kuvaa.
Löydät yksityiskohtia ja merkityksiä, jotka
tekevät Toven teoksista aivan uudella tavalla
eläviä ja nautittavia.

TUULA: Tuo on mukava kuulla! Kirja
syntyi ikään kuin rinnalla. Oli myös hauskaa
huomata, että olin tutussa porukassa. Tunsin
esimerkiksi **Tapio Tapiovaaran** ja tietysti
Sam Vannin. Aitini oli syntynyt samana
vuonna kuin Tove, ja heillä oli yhteisiä ystäviä.
Tietenkin tutut paikat Helsingissä tekivät
kirjoittamisesta jännittävän.

En olisi pystynyt tuomaan esille mitään uut-
ta, ellen olisi tehnyt myös näyttelyä. Niinhän
se menee, että joku tekee taideteosten perus-
kartoituksen, jota seuraavat 50 vuotta noudate-
taan. Ei löydetä sitä, mitä on ulkopuolella. Nyt

pystyin etsimään laajalti Toven teoksia, kuulut-
tamaan niitä eri medioissa ja tavoitinkin paljon.

ARJA: Mitä sinulle oli tärkeää löytää? Mitä
Tove Janssonista on jäänyt julkisuudessa huo-
maamatta?

TUULA: Julkisuudessa on tietenkin muumit.
Toven monilahjakkuutta ei minusta ole kos-
kaan tajuttu. Jos on vähänkään tajuttu, hänen
eri uransa on haluttu nähdä Muumilaakson
kautta. Ne ovat kuitenkin itsenäisiä uria, ja
kaikki ovat oman näköisiä. On suoranainen
karhunpalvelus katsoa niitä toisen kautta!

ARJA: Tuot hienosti esille, miten
Muumilaakso kehittyi uran ja elämänvaihei-
den kautta. Hänen tekemisessään oli koko ajan
vuoropuhelua eri taiteen muotojen kanssa,
mutta kuitenkin jokaisessa oli omaa ja itsellistä.
Kuten vaikka runossa *Höstvisa, Syyslaulu*, jonka
Erna Tauro sävelsi.

TUULA: Tove kierrätti kaikessa taitees-
saan omaa elämäänsä ja elämäkokemuksiaan.
Maalauksissa, piirustuksissa ja kirjoituksissa on
hänen ystäviään. He ovat jopa tunnistettavia.
Tapahtumat ovat pitkälti sellaisia, jotka hän on
myös itse kokenut. Osa aikuisnovelleista on ai-
ka lailla suoraan hänen omista muistiinpanoi-
staan ja kirjeistään.

ARJA: Tove Jansson oli jo 1950-luvulla kansain-
välisesti erittäin tunnettu taitelija. Tuntuu siltä,
että muumibuumi oli tuolloin enemmän suo-
menruotsalaisten juttu kuin suomenkielisten.
Vasta myöhemmin suomenkielisetkin löysivät
muumit ja samalla Tove Janssonin. Vaikka kyllä
minunkin anorakissani komeili muumipeikko
hihamerkissä hiihtokoulun kunniaksi 1950-
luvun lopulla.

TUULA: Olet oikeassa. Mutta sanoisin
myös, että muumit olivat rakastetumpia en-
sin Ruotsissa. Vastaanotto Ruotsissa oli her-
syvämpi kuin suomenruotsalaisten parissa.

Suomenkieliset eivät tosiaan vielä sanoneet mitään. Kun kuvakirja *Kuinkas sitten kävikään* julkaistiin vuonna 1952 suomeksi, Tove oli siitä hyvin iloinen ja kirjoitti siitä kirjeessään. Tekstiä ei tosin ollut paljon käännettäväksi.

Rakkaus muumeihin syttyi vasta kun *Ilta-Sanomat* alkoi julkaista Toven sarjakuvaa. Hän oli tarjonnut sarjakuviaan myös suomenkielisiin lehtiin, mutta ne olivat heittäneet materiaalin roskiin. Tosin jo 1947 niitä oli julkaistu **Atos Wirtasen** *Ny tid* -lehdessä, vaikkakin vain vajaan vuoden ajan. Mutta vasta *Evening Newsin* lisenssi-myyntin kautta muumeista tuli kansainvälisiä kuuluisuuksia. Näin ne tulivat myös *Ilta-Sanomiin* 1950-luvun puolenvälin jälkeen. Siitä alkoi muumibuumi.

ARJA: Oliko Tovella itsellään osuutta käännöksiin? Miten löytyivät ihanat suomenkieliset nimet kuten vaikkapa Nuuskamuikkunen? Kirjoitat, että kirjailija **Jarno Pennanen** tarjoutui tekemään jo hyvin varhaisessa vaiheessa Toven teksteistä suomennokset.

TUULA: Mutta Otavalle eivät muumit eikä Jarno Pennanen kelvannut! Tove oli itse mukana vahvasti käännöstyössä ja oli hyvin tarkka siitä, miten muumimaailman hahmoja käsiteltiin.

Hänen kirjeistään käy ilmi, että hän on kirjoittanut ja kuvittanut uudestaan muumeja. Huomasin sen itsekin, kun luin samaa tarinaa kerrottuna, mutta kuitenkin eri tavalla käännettynä. Hän oli valtavan työteliäs ja pedantti. Oli siinä ja siinä, ettei hän tuhonnut ensimmäisiä muumikirjojaan.

ARJA: Mistä tulee nuoren kuvataiteilijan valtava itseluottamus ja rohkeus nousta valtavirtaista ajattelua vastaan? Piirrookset, jotka hän teki

Garmin 1930- ja 1940-luvulla natsismista, **Hitleristä** ja **Stalinista**, ovat aivan valtavan tarkkanäköisiä, mutta täysin ristiriidassa yhteiskunnallisen valtavirran kanssa. Kerroit, että *Garm* oli suomenruotsalainen liberaali lehti, johon tuon ajan parhaat kirjoittajat kirjoittivat. Toven rohkeus on ollut jotain tavatonta.

TUULA: Älä muuta sano! Toven rohkeus on sellaista, että vaikka hän ei olisi tehnyt yhtään kirjaa tai piirtänyt yhtään maalausta, hänen elämänsä ja rohkeutensa olisi jo kirjan arvoinen. Jotkut sanovat, että se on Atos Wirtasen vaikutusta...

ARJA: ... mutta hänhän otti kantaa paljon aikaisemmin, jo ennen toista maailmansotaa ihan omana itsenään...

TUULA: ... aivan niin. Piirroksia on jo vuodelta 1935. Ehkä se on hänen ylikorostunut haluaan olla vapaa. Se ilmeni jo nuoruudesta lähtien.

Siinä oli isän kanssa taistelua, jolla oli juutalais-vihaa ja saksalaismielisyyttä. Hän joutui koko ajan miettimään asioita ja muodostamaan omia mielipiteitään. Ehkä siinä on myös hänen rakastava suhde äitiinsä, joka oli koko hänen elämänsä ajan henkinen turva. Toven veli **Per Olov** kertoi, että **Ham**, kuten he äitiään kutsuivat, oli erityinen ihminen, kuin muumimamma. Hän oli avoin ja suvaitsevainen.

Tove oli luonteeltaan jollain tavalla ujo. Hän ei koskaan alleviivannut itseään eikä mennyt barrikadeille. Hän vihasi kieltoja, sääntöjä ja kokouksia. Hän kirjoitti tosi tiukasti sodan oikeutuksesta **Ina Collianderille** vuonna 1944:

Olen miettinyt ajatustasi, että jumala läbettäi sodan, ruton ym., jotta me tulisimme paremmiksi ihmisiksi, että ne olisivat jotain, mitä me tarvitsimme. Olen toista mieltä, minusta sotaon tiivistymä kaikesta pahuudestamme, ei mitään mitä Hän (jumala) on antanut meille ja se näkyy!

TOVEN MONI- LAHJAKKUUTTA EI OLE KOSKAAN TAJUTTU.

... Mutta luuletko, että tulisimme siitä paremmaksi? Päinvastoin, olen nähnyt vain kuinka ihmiset ovat tulleet kovemmiksi, pikkumaisemmiksi, vihamielisemmiksi, katkerammiksi ja itsekkäämmiksi. Sota on aivan liian negatiivista, jotta se voisi mitään hyvää ruokkia.

Mistä tosiaan tuli rohkeus, oikeastaan uhkarohkeus, piirtää omalla nimellään tuosta vaan pokkana, kestää kovaa ja raskasta pilkkaa? Mitä olisi sattunutkaan, jos olisi käynyt toisinpäin!

ARJA: Koko muumiperhe on suuri rauhan-kertomus! Tovehan oli hyvin järkyttynyt Hiroshiman atomipommista.

TUULA: Siksi Tove oli raivoissaan, että ensimmäisessä japanilaisessa muumianimaatiossa oli väkivaltaa.

Pyrstötähteä lukiessani ajattelin, että miten tämä on niin tuttua? Kuvaukset luolasta ja punaisesta, kaiken polttavasta palosta – tämä on oma havaintoni – ovat kuin suoraan Hiroshiman ja Nagasakin tuhojen uutisoinnista.

ARJA: Sivussaoleminen valtavirrasta näkyy jo hänen kouluajoissaan, myöhemmin rakkaussuhteissa ja elämänvalinnoissa. Hän kulkee aina valtavirtaa vastaan.

TUULA: Ilman sivussaoloa hän ei olisi pystynyt kirjoittamaan niin syvällisiä ja psykologisia tekstejä. Kun hän seurusteli Atoksen kanssa, joka oli kansanedustaja ja samalla kansakunnan kaapin päällä, suhteen virallistamattomuus herätti huomiota. Se ei jäänyt häneltä huomaamatta. Kyllä hän siitä kärsi, mutta ei antanut sen vaikuttaa omiin päätöksiinsä. Kun muumiperhettä moitittiin liian porvarilliseksi, Tove vastasi: ”Olen samaa mieltä, mutta minä en voi heille mitään.” Hän otti kuitenkin arvostelun raskaasti. Luultavasti se osin vaikutti kääntymiseen aikuisille suunnatun kirjallisuuden pariin.

Tovelle itselleen olisi ollut varmaan järkytys,

jos häntä olisi kutsuttu feministiksi tai pasifistiksi. Mutta kyllä hänen esimerkinsä ja rohkeutensa ovat vaikuttaneet paljon.

Minulta kysyttiin, koska Tove tuli kaapista. Ei hän koskaan sieltä tullut, koska ei sinne koskaan mennyt. Hän kertoi avoimesti ystävilleen rakkaudestaan naiseen. Toisaalta hän ei koskaan myöskään halunnut revitellä yksityisasiotaan julkisuudessa.

ARJA: Esimerkiksi *Perhe*-maalauksen (1942) vastaanotto sai hänet tolaltaan. Siinä on Tove ja hänen perheensä. Pojat pelaavat shakkia.

Kirjoitat, että se on ollut taiteessa vuosisatoja vertauskuva kohtalolle ja sen arvaamattomuudelle.

TUULA: Teos ei ollut sen ajan maalaus käsitteen mukainen. Siinä oli liikaa tarinaa, liikaa ihmisiä. Kunnan maalauksessa oli vain yksi omena.

TOVELLE ITSELLEEN OLISI OLLUT VARMAAN JÄRKYTYS, JOS HÄNTÄ OLISI KUTSUTTU FEMINISTIKSI TAI PASIFISTIKSI.

ARJA: Olet uppoutunut syvälle Tove Janssonin maailmaan. Mitkä maalauksista, muumihahmoista ja hänen kirjoistaan puhuttelevat sinua eniten?

TUULA: Tietenkin kaikki hänen omakuvansa, koko sarja. Ennen kaikkea viimeinen. Maisemista surrealistiset 1930-luvun maalaukset, vaikkapa *Vieras kaupunki*.

Nuuskamuikkunen on hieno hahmo. Tovessakin on paljon samaa. Nuuskamuikkusen huono puoli on, ettei hän pysty sitoutumaan. Hahmo näyttää aivan Atos Wirtaselta. Mutta Atosta on myös hattivateissa ja piisamirotassa, joksi Tove Atosta kutsui. Pikku Myytiä on myös minussa. Eniten minua kiehtoo kuitenkin Mörkö, *Märran*. Se ei ole tehnyt mitään pahaa. Sen tragedia on, että maa jäätyy ja kuolee, vaikka se isona ja rumana hakee vain kontaktia. Tove sanoikin, että kun hän salli Märranin lämmitä, Muumilaakson tarina päättyi. Muumilaaksoakin piti olla vastavoimia.

ARJA: Entäs kirjoista ja novelleista?

ATENEUM

TOVE JANSSON

14.3.–7.9.2014

Fazer

HELSINGIN SANOMAT

HOK-ELANTO

KPMG

TUULA: *Kuvanveistäjän tytär* on hieno kirja. Hirveän vaikea sanoa. *Kuuntelija*, ehkä täydellisin on *Kesäkirja*. Pidin myös *Aurinkokaupungista*, joka kertoi vanhuksista. Se on riemastuttava kirja.

Kuinka monta kirjaa hän olisi-kaan kirjoittanut, ellei olisi vastannut tuhansiin lasten kirjoittamiin kirjeisiin! Tovessa oli kuitenkin paljon näkymätöntä lasta. Siksi hänellä oli vaikeuksia sanoa ei. Itse hän selitti, että ellei hän olisi vastannut kirjeisiin, hän ei olisi pystynyt kirjoittamaan mitään muutakaan huonon omantunnon vuoksi. Ja sai hän varmasti energiaakin kirjeistä.

Kuka?

TUULA KARJALAINEN

Tuula Karjalainen on toiminut sekä Helsingin kaupungin taidemuseon että Nykytaiteen museo Kiasman johtajana. Hän on myös palkittu tietokirjailija.

ARJA: Pääsetkö sinä eroon Toven maailmasta? Matkasi ei ehkä ole ollut vaarallinen mutta ainakin jännittävä.

TUULA: Ensin ajattelin, että kun kirja on tehty, helpottuu. Kun näyttely on ohi, helpottuu. Mutta sitten alkavat käännökset ja sitten...

Olen elänyt Toven elämää, menettänyt siinä omia vuosia mutta samalla olen myös saanut, olen muuttunut. Kun kävelin Ateneumiin Toven ateljeen ohi, ajattelin, että on tämä minullekin ollut kovaa. Kuitenkin kiva seikkailu! **Y**

Kirjoittaja Irene Auer Kuva Veikko Koivusalo

Rohkea rauhan puolustaja

Tove Jansson otti riskejä
pilapiirroksillaan
ja maalauksillaan.
Maanantaiklubin puhujien
mukaan muumihahmojen
luoja ei niitä pelännyt.

RAKASTETTU KIRJAILIJA, taidemaalari ja kuvittaja **Tove Jansson** sai salin täyteen kesäkuussa. Hänen elämänsä ja taiteensa oli kriittiseen keskusteluun ja kulttuuriin kuukausittain pureutuvan Maanantaiklubin aiheena. Taiteilijan syntymästä tuli tänä vuonna kuluneeksi sata vuotta.

Tilaisuuden aluksi Janssonia kuvataiteilijana esitteli Ateneumin juhlanäyttelyn kuratorinut **Tuula Karjalainen**, joka on myös kirjoittanut taiteilijan elämäkertateoksen. Karjalainen kertoo aluksi yllättyneensä Janssonin valtavan laajasta tuotannosta – elämäkertoja tuntui olevan työn alla yhden sijasta useita.

– Hän oli maalarina ihan erilainen kuin poliittisena piirtäjänä tai aikuisten kirjailijana. Ne olivat omia maailmojaan.

Toisen avauspuheenvuoron pitänyt kirjallisuudentutkija **Trygve Söderling** on toimit-

tanut kirjan Tove Janssonin ensimmäisistä muumisarjakuvista. Ne ilmestyivät kansandemokraattisen liikkeen ruotsinkielisessä äänenkannattajassa *Ny Tid* -lehdessä vuosina 1947–48. Söderling sanoo sarjakuvan olleen Janssonin ja tämän silloisen rakastetun, lehden päätoimittaja **Atos Wirtasen** yhteinen projekti.

Karjalaisen mukaan Janssonille tärkeintä elämässä oli työnteko, sen jälkeen rakkaus.

– Hänen suuri haaveensa oli tehdä työtä rakastettunsa kanssa, ja hän siinä aika usein onnistuikin.

TUULA KARJALAINEN pitää Janssonin vahvuuksina todella pieniä miniatyyripiirustuksia.

– Hänen viivansa on yksi maailmanhistorian hienoimpia!

Yhtä hienoiksi hän kehuu kuitenkin myös

Trygve Söderling (vas.) ja Tuula Karjalainen keskustelivat maanantaiklubilla Tove Janssonin elämästä ja taiteesta kesäkuussa.

Janssonin valtavan kokoisia monumentaalimaalauksia. Niistä hän mainitsee erikseen teoksen Juhlat kaupungissa vuodelta 1947. Helsingin kaupungin tilaamaan työhön Jansson kuvasi hyvin tunnistettavasti silloisen suuren rakkautensa **Vivica Bandlerin**, kaupungin rahoitusjohtaja **Erik von Frenckellin** tyttären.

Teos oli aikanaan hyvin rohkea. Tuolloin homoseksuaalisuus oli rikos ja sairaus, eikä siitä juuri puhuttu.

– Mutta Tove ei siitä vaiennut, vaan kuvasi rakastettunsa avoimesti, Karjalainen kertoo.

Monet ovat kysyneet, milloin Tove Jansson ”tuli kaapista”.

– Hän ei tullut koskaan kaapista, kun hän ei koskaan sinne mennytäkään, Karjalainen sanoo. – Ja kun kaikki oli avointa, ei siitä mitään skandaalia voinut tehdä.

KAIKKI TUNTEVAT Tove Janssonin vähintään muumien luojana, mutta harvempi tietää hänen voimakkaasta sodanvastaisuudestaan sekä työstään poliittisena pilapiirtäjänä.

– Hän uskalsi riskeerata ja teki omalla nimellään valtavan hienoja poliittisia piirustuksia *Garm*-lehteen, Karjalainen kertoo.

Virallisen sotapropagandan korostaessa uljautta ja taistelutahtoa Jansson esitti töissään siivilväestön hädän ja rintamien kauhun. Hänen teoksensa *Pommisuoja* vuodelta 1940 on myös yksi harvoista suomalaisista suoraan sotaa esittävästä maalauksista.

Tove Janssonilla oli kyky kuvata kauhua naurun ja ironian kautta, jolloin viesti otettiin usein helpommin vastaan, Karjalainen sanoo.

– Hän pilkkasi estoita ja erittäin älykkäästi näitä diktaattoreita.

Maanantaiklubi järjestetään kahvila Berggassa (Viides linja 14) joka kuun ensimmäisenä maanantaina kello 19. Klubin tilaisuuksissa on pureuttu kriittisen keskustelun ja kulttuurin keinoin erilaisiin ajankohtaisiin ja yhteiskunnallisiin aiheisiin vuodesta 2001 lähtien. Y

maanantaiklubi.blogspot.com

Hiekkaan **piirretyt rajat**

Teksti ja kuvat Kristiina Koivunen

Siirtomaavallat vetivät Lähi-idän rajat väärin lähes sata vuotta sitten. Kun Isis-järjestö uhkaa pyyhkiä ne olemattomiin, länsimaiden on nieltävä ylimielisyytensä.

JOTTA YMMÄRTÄISIMME, miksi Irak ja Syyria ovat hajoamassa kolmeen osaan, on tiedettävä perusasiat niiden synnystä. Silloin niiden hajoaminen tuntuu aivan loogiselta.

Yksi vaihe Ottomaanien imperiumin hajoamisprosessia oli Syyrian ja Irakin perustaminen. Imperiumin hajoaminen pysähtyi lähes sadaksi vuodeksi, eli siitä tuli *jäänytynyt konflikti*.

Väkivaltaisuuksien lisääntyminen viime aikoina osoittaa sen sulavan nyt kiihtyvällä vauhdilla. Ongelmien selvittely jatkuu tilanteesta, johon ne jäivät ensimmäisen maailmansodan aikoihin.

SEKÄ SYYRIA että Irak ovat valtioina täysin keinotekoisia. Niiden kätilöinä toimivat kaksi diplomaattia, englantilainen sir **Mark Sykes** ja ranskalainen

Irakissa monet moskejat on suojattu korkeiden muurien taakse, kun turvallisuustilanne on heikentynyt.

Irakin kurdien Peshmerga-taistelijat ovat saaneet viime viikkoina tukea Yhdysvalloilta ja muilta länsimailta taisteluissa Isis-järjestön joukkoja vastaan.

Georges Picot. He jakoivat vuonna 1916 salaisella sopimuksella Ison-Britannian ja Ranskan kesken viimeiset osmanien hallussa olleet arabiankieliset alueet Levantin ja Mesopotamian. Sykes–Picot-sopimuksessa kiteytyy sekä turkkilaisten että arabien katkeruus. Osmanit menettivät melkein kaikki Anatolian ulkopuoliset alueet niiden oltua imperiumin ydinaluetta lähes sen perustamisesta asti. Arabit eivät kuitenkaan saaneet asuinalueitaan hallintaansa.

YK:ta edeltänyt Kansainliitto auttoi viime vuosisadan alkupuolella mandaattijärjestelmällä monien siirtomaiden ja muiden alueiden itsenäistymistä tai siirtymistä toisen valtion alaisuuteen. Siirtymävaiheessa eurooppalainen valtio huolehti jonkin aikaa niiden hallinnosta. Levantista tuli Ranskan mandaattialue Syyria ja Mesopotamiasta taas Ison-Britannian aluksi hallinnoima Irak. Niiden itsenäistytessä Euroopalla oli vahva ote kummankin maan taloudesta.

S EKÄ IRAKISSA että Syyriassa on kolme kansaa, joiden väliset riidat ovat kestäneet satoja vuosia. Maissa on sunni- ja shia-arabeja sekä kurdeja. Ne olivat kuitenkin eläneet sukupolvien sovussa ajan

rinta rinnan omia tapojaan noudattaen, sillä Ottomaanien imperiumissa kansoilla oli ollut vahva autonomia. Sulttaaneille riitti verojen keruu ja miesten värväminen armeijaan. Muihin asioihin heillä ei ollut resursseja puuttua.

Kolmen suuren ryhmän lisäksi molemmissa maissa on pienempiä vähemmistöjä, kuten kristittyjä assyrialaisia, joihin Syyrian nimikin viittaa. He eivät enää asu enää ikivanhalla kotiseudullaan, vaan kaikki kynnelle kyenneet ovat paenneet Eurooppaan. Heidän södertäljeläinen urheiluseuransa *Assyriska FF* on Ruotsin tunnetuimpia jalkapallojoukkueita.

Sekä Irakista että Syyriasta tuli tiukan keskusjohtoisia valtioita. Kummassakin maassa yksi vähemmistö kahmi kaiken vallan itselleen. Irakia hallitsivat sunniarabit ja Syyriaa shiamuslimeihin kuuluvat alaviitit. Uskonollisista eroista huolimatta niillä oli sama poliittinen ideologia, eli Ba'ath-puolueen diktatuuri.

**SYKESIN
JA PICOTIN
SUUNNITELMIEN
MUKAISESTI
LÄHI-ITÄÄ
PIRSTOTTIIN
PALOIHIIN, JOISTA
OLI MAHDOTON
KEHITTÄÄ
TOIMIVIA
VALTIOITA.**

S YKESIN JA Picotin suunnitelmien mukaisesti Lähi-itää pirstottiin paloihin, joista oli mahdoton kehittää toimivia valtioita. Toisaalta uusiin valtioihin tungettiin eripuraisia kansoja, toisaalta vahvoja ryhmiä hajotettiin vetämällä rajoja niiden

asuma-alueiden keskelle. Libanon on niin traaginen esimerkki tästä, että politiikan tutkimuksen termi *libanonisoituminen* tarkoittaa uskonnollisten ryhmien erimielisyyksien kehittymistä pitkäaikaiseksi sisällissodaksi.

Turbaanipäisen ja pitkäpartaisen, kalifiksi itsensä julistaneen **Abu Bakr al-Baghdadin** puheet kuulostavat eurooppalaisista kuin tuhannen ja yhden yön tarinoista temmatuilta. Sunnimuslimeille kalifaatti ei kuitenkaan ole mikään muinaismuisto, vaan heidän satoja vuosia vanha hengellinen keskuksensa, jonka merkitystä voi verrata siihen, kuinka tärkeä Vatikaani on katolisille.

Kalifaatti sijaitsi islamin alkuvuosina Mekassa, sitten vuoteen 1258 asti Bagdadissa, jonka tuhon jälkeen se perustettiin myöhemmin Kairoon. Osmanihallitsija **Selim I:n** valloitettua Kairon vuonna 1517 kalifaatti siirrettiin Konstantinopoliin.

Ottomaanien imperiumin romahdettua sen ydinalueelle perustettiin Turkin tasavalta, jonka johtajaksi nousi länttä ihaileva **Kemal Atatürk**. Hän lakkautti kalifaatin vuonna 1924.

Tämä ei ollut ensimmäinen kalifaatin kriisi. Bagdadin tuhon jälkeen se nousi kuin feenikslintu tuhasta, joskin vasta 1700-luvulla. Silloin uskonoppineet selittivät Bagdadin katastrofin olleen Allahin rangaistus, koska kaupungissa oli ollut liikaa filosofeja. Siksi heidän oli palattava alkuaikojen islamiin. Tästä syntyi Koraania tiukasti tulkitsevat islamin suuntaukset wahhabismi ja salafismi. Saudi-Arabiaa hallitaan nykyään sharia-lakia wahhabismin mukaan tulkiten. Salafismi puolestaan on se islamin koulukunta, jonka kannatus lisääntyy nopeimmin Euroopassa asuvien muslimien keskuudessa.

Mitä olisi tapahtunut, jos Atatürk olisi antanut kalifaatin jatkaa toimintaansa? Islamisteilla ei ainakaan olisi propagandavälineenä visiota menetetyistä mahtijärjestelmästä.

ISIS-JÄJESTÖN VALTA IRAKISSA PELOTTAA KANSAINVÄLISTÄ YHTEISÖÄ, MUTTA ISLAMILAINEN VALTIO EI OLE UUSI ILMIÖ.

ISIS-JÄJESTÖN VALTA Irakissa pelottaa kansainvälistä yhteisöä, mutta islamilainen valtio ei ole uusi ilmiö. Koraanin nimissä hallitaan ja on hallittu useita maita.

Kansainvälinen yhteisö on reagoinut siihen vain, kun on ollut kyse kansainvälistä öljykauppaa uhkaavasta poliittisesta muutoksesta.

Saudi-Arabiassa shariaa tulkitaan niin tiukasti, etteivät naiset saa kävellä yksin kadulla ilman miespuolista suojelijaa *maheria*, Kansainvälinen media ei silti mässäile sillä. Saudiöljy nimittäin virtaa maailmanmarkkinoille esteettä.

Sen sijaan länsimaat ovat yrittäneet ”vapauttaa” asukkaat islamilaisesta diktatuurista kahdessa maassa, Iranissa ja Afganistanissa. Kuten Saudi-Arabia, myös Iran on tärkeä öljyntuotantoalue. Afganistan sen naapurimaana on strategisesti tärkeä Yhdysvalloille, jonka Lähi-idän politiikan tärkein pitkän tähtäimen tavoite on Iranin hallituksen kaataminen.

Iranissa länsimaat eivät ole pystyneet kaatamaan islamilaista hallintoa. Lienee kuitenkin vain ajan kysymys, milloin iranilaiset tekevät sen itse. Sen sijaan Afganistanissa Yhdysvaltojen johtama liittouma sai kammettua talibanit pois vallasta. Ulkomaiset joukot ovat kuitenkin lisänneet eivätkä suinkaan vähentäneet talibanien suosiota afgaanien keskuudessa.

KUN LÄNSIMAAT pohtivat, miten jihadistit pysäytettäisiin Irakissa ja heidän hallussaan olevat öljykentät saataisiin takaisin länsimielisille tahoille, niiden pitäisi ottaa opiksi Iranin ja Afganistanin kokeuksista. Jos Irakin sunnit elävät jonkin aikaa Isisin tiukkojen lakien mukaisesti, he saattavat itse haluta jihadistit pois vallasta.

Jos sen sijaan kansainväliset joukot ryntäävät jälleen Irakiin pitämään heikon hallituksen pystyssä, sunnien katkeruudella on kohde, johon sen voi kohdistaa. Näin on käynyt Libyassakin.

Kurdien Peshmerga-joukot vahvistivat asemiaan Irakissa Yhdysvaltain kaadettua Saddam Husseinin hallinnon vuonna 2003.

Muammar Gaddafin saaminen pois vallasta massiivisilla ulkomaisilla pommituksilla ei tuonut sinne rauhaa eikä ratkaissut maan ongelmia.

ENSIMMÄISEN MAAILMANSODAN alkamisesta tuli tänä vuonna kuluneeksi sata vuotta.

Sen merkitystä maanosallemme on pohdittu tiedotusvälineissä paljon. Se oli poliittinen maanjärjestys, josta syntyi moderni Eurooppa. Suomenkin itsenäistyminen tapahtui tuon ajan mullistusten seurauksena.

Lähi-idän tärkein tapahtuma samaan aikaan oli Ottomaanien imperiumin romahtaminen. Se ei kuitenkaan johtanut kansallisvaltioiden syntyyn ja poliittiseen demokratiaan kuten Euroopassa. Sykes–Picot-sopimuksen mukaisesti pilkotussa Levantissa ja Mesopotamiassa sekä Kurdistanissa sen jälkeinen aika on kulunut maiden välisissä ja niiden sisäisissä taisteluissa.

Toki ongelmia on muitakin syitä. Esimerkiksi klaanijärjestelmän vahvuuden takia demokraattiset hallintomallit eivät oikein ole istuneet ihmisten ajatteluun. Tämäkin on monisyinen ongelma, sillä osmanien valtakauden päättymisen jälkeen paikallisilla johtajilla ei ollut mahdollisuutta kehittää aiemmin toimineita autonomisia hallintojärjestelmiä.

KANSAINLIITON NYKYAIKAISIA VASTINEITA VOISIVAT OLLA ESIMERKIKSI TOTUUSKOMISSIOT JA IHMISOIKEUS- TARKKAILU.

IRAKIN SUNNIALUEET vallattuaan Isis, uudelta nimeltään Islamin valtio -järjestö, julisti kumonneensa Sykes–Picot -sopimuksen.

Se on ottanut haltuunsa Levantissa ja Mesopotamiassa sen alueen, jolla asuu arabi-ankielisiä sunneja. Aiemminhan tämä alue oli pilkottu kahteen valtioon. Elokuun alussa järjestö ilmoitti suuntaavansa seuraavaksi Saudi-Arabiaan, joka on heidän hallitsemansa alueen rajanaapuri.

Kansainvälisen yhteisön on uskallettava myöntää, että Lähi-idän maiden rajat on vedetty väärin ja alueen kartta on uusittava.

Sykes–Picot-sopimuksen takia Euroopalla on vastuu tukea muutosprosessia, jos alueen asukkaat niin haluavat. Mutta ei sopimuksen ja siirtomaa-ajan hengessä tai ylikansallisten öljy-yhtiöiden näkökulmasta.

Siirtomaiden itsenäistymistä varten Kansainliitto kehitti mandaattijärjestelmän. Kansainliiton nykyaikaisia vastineita voisivat olla esimerkiksi totuuskomissiot ja ihmisoikeustarkkailu.

Islamin valtio on hyväksyttävä neuvottelukumppaniksi, jos se suostuu tulemaan neuvottelupöytään. Järjestö hallitsee käytännössä suuria alueita. Jos länsimaat määrittelevät yhden osapuolen terroristeiksi, ne ovat edelleen Sykes–Picot-sopimuksen hengen mukaisen yllimielisyyden vallassa. Se vie pohjan diplomaattisen ratkaisun onnistumiselta. Länsi ei voi enää määrätä, keitä se hyväksyy Lähi-idän asukkaiden edustajiksi.

Irakin ja Syyrian historia osoittaa, että niiden rajat – jotka Iso-Britannia ja Ranska sanelivat – vedettiin väärin. Ei ole kyse siitä, onko alueen kartta on menossa uusiksi, vaan siitä, miten se tapahtuu: verisesti sotien ja asukkaiden pakko-siirroilla vai diplomaattipöydissä. **Y**

Kirjoittaja Liisa Liimatainen

Italian uudistaja *vai ohikulkeva komeetta?*

Italian tuore sosialistinen pääministeri Matteo Renzi aikoo muuttaa maansa politiikan ja talouden sekä herättää Euroopan. Monet vasemmistolaiset kuitenkin inhoavat häntä.

MATTEO RENZISTÄ tuli Italian pääministeri helmikuussa 2014. Hän ilmoitti joko tekevänsä Italiasta paremman paikan elää tai vetäytyvänsä politiikasta. Italian historian nuorin, vain 39-vuotias pääministeri aloitti vauhdikkaasti. Puolen vuoden päästä tarkkailijat kuitenkin jo miettivät, uppoaako Renzikin siihen Italian politiikan ja yhteiskunnan suohon, johon niin monien hallitusten työ on päätyntä.

Suuri osa italialaisista tuki Renziä kevään 2014 eurovaaleissa. Europarlamentin sosialistisen ryhmän jäsenistä Italian Demokraattinen puolue (PD) oli ainoa, joka paransi tuntuvasti kannatustaan. Renzin johtaman PD:n yli 40 prosentin äänimäärä oli kaikkien aikojen ennätys Italian vasemmistolle. Aikanaan kylmän sodan loppupuolella Italian suurin vasemmistopuolue Italian kommunistinen puolue (IKP) sai enintään 30 prosenttia ääniä.

PD koostuu sodanjälkeisen Italian kahden suuren suuntauksen, kristillisdemokraattien (DC) ja kommunistien (IKP) edistyksellisistä aineksista sekä poliittisesti kokemattomista italialaisista. Aikaisemmin entiset kristillisdemokraatit estivät puolueen liittymisen europarlamentin sosialistiryhmään, mutta entinen katolinen partiopoika Renzi sai päätöksen heti läpi.

Firenzen pormestarina hyvän maineen saanut Matteo Renzi tunnetaan vanhan politiikan romuttajana. Hän sai vallan ensin omissa puolueessaan, kun hän menestyi myös muille kuin puolueen jäsenille avoimissa esivaaleissa. Uudesta puoluejohtajasta tuli nopeasti uusi pääministeri, kun hän sai myrskyisten vaiheiden kautta puolueen enemmistön taakseen.

Renzin noustessa valtaan monet näkivät hänet iskulauseita latovana Väiski Vemmel-säärenä. Vasemmistolaisen SEL-oppositiopuolueen (Sinistra Ecologia Libertà, Vasemmisto ekologia ja vapaus) jäsenten valtaosa suorastaan vihaa Renzia. Heille hän on autoritaarinen vallanottaja ja demokraattisten instituutioiden romuttaja.

RENZIN HALLITUSOHJELMASSA on kaksi pääteemaa: uudistaa poliittista järjestelmää niin, että voimassa oleva hallitus pystyy hallitsemaan, ja saneerata Italian talous.

Italian parlamentti koostuu edustajainhuoneesta ja senaatista. Renzin mielestä kaksi samanlaisilla valtuuksilla toimivaa kamaria te-

kevät Italian poliittisesta järjestelmästä jähmeän.

Elokuun 8. päivänä senaatissa meni läpi laki, jonka ansiosta Italia on menossa kohti yksikamarista parlamenttia.

Edustajainhuoneen on

tosin se vielä hyväksyttävä. Lisäksi perustuslakia muuttava laki tarvitsee vielä toisen molempien kamareiden hyväksynnän määränemmistöllä.

Vasemmalla Renzia arvostellaan autoritaarisuudesta siksi, että hän yrittää saada läpi Italian poliittisen järjestelmän uudistuksen liian nopeasti. Uudistuksesta on puhuttu vuosien ajan. Kaikki yritykset ovat epäonnistuneet yhteisen näkemyksen puuttuessa. Italiassa parlamentit myös kaatuvat liian nopeasti.

ERIKOISTA RENZIA vasemmalla vastustavien joukossa on se, että aikaisemmin yksikamarista parlamenttia innokkaasti kannattaneet ovat nyt ehdottomasti va-

**FIRENZEN PORMESTARINA
HYVÄN MAINEEN SAANUT
MATTEO RENZI TUNNETAAN
VANHAN POLITIIKAN
ROMUTTAJANA.**

kuuttuneita kahden samat valtuudet omaavan toisen kamarin välttämättömyydestä. Senaatin jo hyväksymän lain mukaan paikallishallinnot eli kunnat ja maakunnat nimittävät 100 senaattoria. Niinpä tulevaisuudessa senaatti edustaa paikallisia voimia.

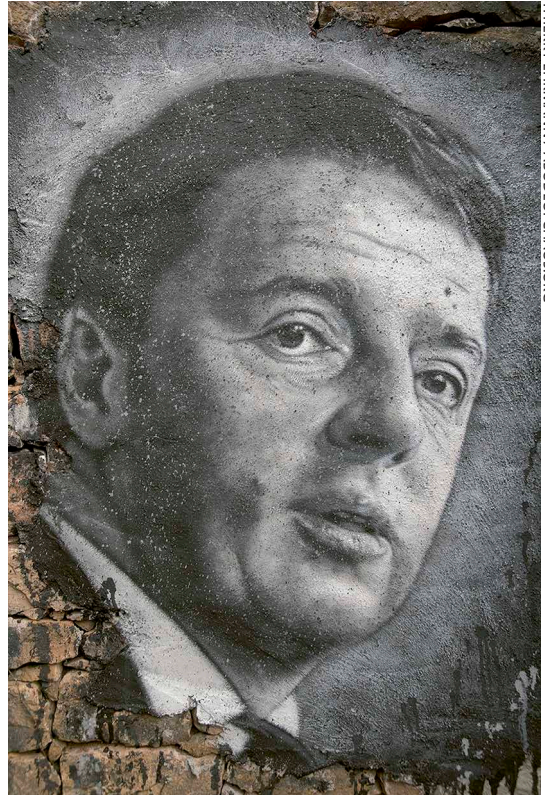
Myös Renzin toimintaa arvostavat, kuten *La Repubblica* -lehden perustaja **Eugenio Scalfari**, muistuttavat Renziä siitä, että varsinainen, Italian poliittisen päätöksenteon tulppa on julkishallinto sen erilaisissa muodoissa: paikallishallinnot, valtionhallinto, oikeuslaitos.

Renzi takoo läpi lakeja parlamentissa, mutta hallituksen alaisissa toimistoissa 750 asetusta tai erilaisten lakien tulkintaa koskevia asiakirjoja odottaa lopullista muotoa. Scalfarin mielestä Renzin toiminta ei ole sinänsä autoritaarista: pääministeri yrittää estää sen, että hänenkin hallituksensa kaatuu ilman uudistuksia.

PARLAMENTIN MYRSKYISTÄ huolimatta esimerkiksi Milanon vasemmistolaisessa kaupunginhallituksessa SEL:in ja PD:n yhteistyö toimii erinomaisesti. SEL:iä edustava kaupunginjohtaja **Giuliano Pisapia** on kuitenkin huolestunut oman puolueensa ja PD:n vastakkainasettelusta. Pisapia ei hyväksy sitä, että Renzin johtama PD keskustelelee poliittisista uudistuksista myös **Silvio Berlusconi** kanssa.

Renzi perustelee omia laajoja liittolaisuuksiinsa sillä, että ilman selvää enemmistöä poliittisen järjestelmän uudistukset eivät mene läpi nykyisessä parlamentissa. Pisapian mielestä pääministerin ankara SEL:n jarrutuspolitiikan arvostelu luo mielikuvan, että juuri SEL on Renzin päävihollinen.

Milanon kaupunginjohtaja haluaa lopettaa vasemmiston veljessodan. Vasemmiston pitää muistaa, että sillä on vielä omat yhteiset

Ranskalaisitaiteilija Thierry Ehrmannin seinäportretti pääministeri Matteo Renzistä.

arvot. Pisapia ihailee Renzin rohkeutta toimia eri tavoin kuin Italiaa vuosikymmenien aikana johtaneet poliittiset johtajat. Hänestä Renzi on osannut tulkita Italiassa esiintyvää muutostahtoa ja saanut siksi italialaiset taakseen.

– En suostu siihen, että myös Renzin luomassa uudessa tilanteessa uudistukset eivät mene läpi, koska politiikan vastakkaisten rintamien asettamat ehdot estävät taas kompromissit.

MILANON ARVOVALTAISEN vasemmistolaisen kaupunginjohtajan sanat tulkitsevat monien Italian yhteiskunnassa vasemmalle laidalle sijoittuvien sitoutumattomien tunteita. Heitä järkyttää Renzin ennakkoluuloton yhteydenpito Berlusconiin, mutta samalla monien mielestä Renzille pitää antaa tilaisuus.

Renzin eurovaaleissa saama laaja kannatus on tärkeä, mutta hänen on saatava taakseen myös nyt häntä inhoava vasemmiston osa. Milanon kaupunginjohtaja tekee työtä, jotta hänen oma puolueensa SEL ei romuta Renzin yritystä esittäessään parlamentissa valtavien määrän muutosehdotuksia. Milanon kaupunginjohtaja ilmoittaaakin vastustavansa sekä Renzin enemmistön autoritarismia että vähemmistön ylimoitettua jarrutuspolitiikkaa.

Pisapien mielestä Renzin ei pidä syyttää SEL:n senaattoreita siitä, että nämä pyrkivät vain säilyttämään omat paikkansa senaatisissa. Epäoikeudenmukaisilla syytteillään Renzi kyseenalaistaa lukuisat paikallishallinnot, joissa PD ja SEL toimivat yhdessä. PD:n vasemmiston edustaja **Pippo Civati** onkin ilmoittanut, että jos Renzin ja SEL:n välit menevät lopullisesti poikki, myös PD:n vasemmiston edustajien on vaikea jäädä omaan puolueeseensa.

Jos Renzi joutuu törmäyslinjalle SEL:n ja oman puolueensa vasemmiston kanssa, pääministeri joutuu tukeutumaan Italian parlamentissa Berlusconiin puolueeseen ja siitä

eronneiden tukeen. Sekä Italia että EU ovat jo nähneet, mitä on yhteistyö Berlusconiin kanssa.

ERÄIDEN POLITIIKAN tarkkailijoiden mielestä Renzi on käyttänyt liikaa aikaa poliittisen järjestelmän uudistukseen. Italiassa on ankara yhteiskunnallinen kriisi. Yli kuusi miljoonaa köyhää kamppailee joka päivä leivästä, koska Italiassa ei ole monien muiden EU-maiden kattavaa hyvinvointivaltiota.

Italian yhteiskunnallisen tragedian vuoksi monien mielestä Renzin olisi pitänyt keskittyä työpaikkojen luomiseen ja sosiaaliturvan takaamiseen sitä ilman oleville miljoonille italialaisille. Arvostelijat taitavat unohtaa EU:n vakauspolitiikan asettamat ankarat rajat. Juuri niitä Renzi pyrkii muuttamaan.

Italian talouden ja yhteiskunnan kehityksen riippakivi on valtava valtionvelka, joka oli aikanaan suurin EU:ssa. Nyt ”saneerattu Kreikka” (valtionvelka 175,1 %) on ajanut Italian ohi (132,6 %). Renzi ei toki kiellä velan pienentämisen kiireellisyyttä, mutta vaatii lisää aikaa ja toisenlaisia kriteereitä. Hänestä Italian pitää saada sijoittaa työllisyyteen ja erilaisiin kehitysprojekteihin niin, että näitä investointeja ei alistettaisi talouden velkaa ja alijäämää koskevien sääntöjen tulkintaan.

ITALIA ON luokiteltu vuosien ajan EU:n haaksirikkoehdokkaiden joukkoon, vaikka se ei ole tarvinnut tähän saakka EU:n lainoja tai apua. Nyt kehnossa tilassa olevien maiden joukko on kasvanut, ja siihen kuuluu

ITALIAN TALOUDEN JA YHTEISKUNNAN KEHITYKSEN RIIPPAKIVI ON VALTAVA VALTION- VELKA, JOKA OLI AIKA- NAAN SUURIN EU:SSA.

myös Ranska. Yleinen EU-maiden talouskasvun pysähtyminen on saanut muutkin maat havaitsemaan ongelman.

Ranskan valtionvarainministeri **Michel Sapin** vaatii EU:lta päätöstä, jonka mukaan valtionvelkaa voi pienentää hiljaisemmassa tahdissa. Hänestä koko EU:n täytyy havaita, että nykyisten talouslukujen vallitessa jopa EU:n veturina toiminut Saksa joutuu hiljentämään vauhtia.

Matteo Renzille talouden saneeraus ei merkitse vain Italian taseiden korjausta. Hän haluaa muutosta, joka parantaa ihmisten elämää. Renzin hallituksen ensimmäisten päätösten ansiosta pienituloiset palkansaajat saavat 80 euron verokevennyksen kuukaudessa. Summa on sama 24 000 euron bruttovuosituloihin saakka, mutta pienenee suurempien tulojen saajille ja lakkaa kokonaan, kun vuositulot ovat 26 500 euroa.

Päätös oli tärkeä viesti palkansaajille. Matalapalkkaisten italialaisten elämä on kuitenkin niin niukkaa, että ylimääräinen summa ei ole vielä lisääntynyt kulutusta.

Suunnitteilla on myös suurten eläkkeiden leikkauksia. Renzi on sanonut, että 7 000 euron eläkkeessä 500 euron leikkaus ei tunnu missään, mutta 500 euron eläkettä saavalle 200 euron lisäys on tuntuva askel. Renzin hallitus on jo leikannut valtionhallinnon huippukaadereiden superpalkkoja.

MATTEO RENZI näkee Italian talouden kriisin laajemmassa yhteydessä. Renzi tapasi Brasilian presidentin **Dilma Rousseffin** aivan

hallitus kautensa alussa. Hän sanoi, ettei ole koskaan nähnyt Eurooppaa näin masentuneena, pessimistisenä ja väsyneenä.

Italian puheenjohtajavuoron aikana Renzi tähtää Eurooppa-neuvoston herättämiseen. Se ei koske vain talouspolitiikkaa vaan myös EU:n kansainvälistä tehtävää. Irakissa ja Syyriassa laajoja alueita vallannut jihadistinen liike on uhka kaikille, Renzi muistutti käydessään Irakissa EU:n edustajana.

RENZIN HALLITUS ON JO LEIKANNUT VALTIONHALLINNON HUIPPUKAADEREIDEN SUPERPALKKOJA.

Brasilian presidentin lisäksi hän lainasi Italian parlamentissa eurovaalien aattona pitämässään puheessaan myös **Alex Langeria**, tunnettua italialaista vihreää poliitikkoa, joka teki itsemurhan

vuonna 1995. Langerin mukaan tuolloin oltiin luomassa ”nopeiden liikkeiden Eurooppaa, jossa tavarat, henkilöt ja osakkeet siirtyvät paikasta toiseen nopeasti, mutta joiden kaupungit ja maakunnat autioituvat”. Juuri siihen aikaan teknokraattien ja byrokraattien valta vahvistui EU:ssa ja politiikka alkoi menettää valtaansa, Renzi sanoi parlamentissa pitämässä puheessaan.

Viime vuosien talous- ja finanssikriisit ovat entisestään vahvistaneet tätä suuntausta. Renzi ilmoittaa haluavansa taistella teknokraattien ja byrokratian näkemystä vastaan, sillä heille Eurooppa on lähes pelkkä talousalue. Hänen mielestään EU:n pitää löytää uudestaan sen alkuaikojen aatteet, kun se syntyi sotaa vastaan. Renzi haluaa herättää Euroopan, jotta se olisi solidaarinen sekä yhteiskunnallisesti että kansainvälisesti. **Y**

Kirjoittaja Merja Lounekari Kuvitus Pirita Tolvanen

Ekomafia tuhoaa ympäristöä Etelä-Italiassa. Camorra- rikollisjärjestölle laitton jätebisnes on yhtä tuottoisaa kuin huumekauppa – mutta paljon riskittömämpää.

CAMPANIAN MAAKUNTAA, jonka pääkaupunki Napoli on, kutsutaan Italian laittomaksi kaatopaikaksi. Sinne tuodaan joka puolelta Italiaa ja myös ulkomailta teollisuusjätteitä, usein myrkyllisiäkin. Jätteet ovat alueen mafiälle, Camorralle, varsinainen kultakaivos.

Camorra on sekaantunut jätehuoltoon ja laittomien kaatopaikkojen rakentamiseen, mistä se on kääriänyt miljardeja euroja. Laittomassa jätebisneksessä pyöri ympäristöjärjestö Legambiente mukaan noin 15 miljardia euroa vuonna 2013, riippumatta meneillään olevasta talouskriisistä.

”Kuoleman kolmioksi” tai ”Tulien maaksi” nimitetään noin 1 076 neliökilometrin suuruista aluetta Neapolin ja Casertan provinseissa. Alueella sijaitsee 57 kuntaa. Teiden vierillä ja pelloilla on voinut jo vuosien ajan ja voi yhä edelleen nähdä palavia roskarovioita. Niissä poltetaan muun muassa autonrenkaita, valimojätteitä, naftasakkaa ja jäteöljyjä.

Palaessaan ne saastuttavat maaperän, ilman ja pohjaveden dioksiinilla. Se on erittäin haitallinen ympäristömyrky, joka ravintoketjussa siirtyy muun muassa lampaiden ja puhvelihärkien kautta ihmisiin. Saastuminen on kasvatanut riskiä sairastua syöpään. Alueella onkin

koko maan keskiarvon yläpuolella oleva syöpäkuolleisuus. Kansallisen syöpäjärjestön mukaan alueella on erilaisiin syöpiin sairastuneiden ihmisten kuolleisuus noussut 47 prosenttia viimeisten 20 vuoden aikana. Suurimman ympäristöriskin oletetaan toistaiseksi koskevan kuitenkin vain kahta prosenttia alueesta.

ALUEELTA VOI löytää miltei minkälaista jätettä tahansa. On alumiinin sulatuksesta syntyvää jätettä, kivihiilen poltosta sekä erityisesti rauta- ja terästeollisuudesta sekä lämpövoimaloista ja jätteenpolttolaitoksista peräsin olevaa vaarallista lentotuhkaa.

On liuotainaineita, vaarallisia pakkausmateriaaleja, vaatteita, saastunutta maaperää, raskasmetallien saastuttamia jäteliuoksia, asbestia, petrokemian laitosten vaarallisia jätteitä sekä julkisin varoin toimivien jätevesipuhdistamojen lietteitä. Maaperään on haudattu ja kaadettu muun muassa kadmiumia, sinkkiä, kaikenlaisia muoveja, arsenikkia, lyijyä ja sairaalajätteitä. Myös radioaktiivisia jätteitä on haudattu maaperään.

Alueella on 39 kaatopaikkaa, joista 27:llä on vaarallisia jätteitä. Sen jätevuori kasvaa 30 prosentilla vuodessa. Joskus roskien polttajat ovat paikallisia asukkaita, jotka sairauksien pelossa

ovat sytyttäneet kertyneitä jätteitä ja jäteastioita tuleen. Usein he kuitenkin ovat romaneja, joille ekomafia maksaa noin 10 euroa poltetulta kasalta.

Alueet, joilla ei enää kasva mitään, ovat vain taakka omistajilleen. Niinpä maanomistajat myyvät tiluksensa pois pilkkahintaan, ja Camorran klaanit saavat käyttöönsä uusia maita eli uusia kaatopaikkoja. Poltetut alueet menettävät kaupallisen arvonsa. Sen jälkeen niille rakennetaan laittomasti, usein vielä entisten kaatopaikkojen päälle.

ONGELMAJÄTTEIDEN KÄSITTELYYN varattuja laillisia kaatopaikkoja on Italiassa vähän. Jätteiden käsittely laillisesti tulee yrityksille paljon kalliimmaksi kuin laitton käsittely. Ei olekaan harvinaista, että laillisetkin yritykset turvautuvat maineeltaan kyseenalaisten yritysten apuun hankkiutuakseen halvemmalla eroon jätteistään. Camorra ottaa laittomasti soraa laittomien rakennusten rakentamiseksi ja sen jälkeen täyttää laittomat sorakuopat laittomilla jätteillä.

Ekomafiaksi kutsuttu osa järjestäytyneestä rikollisuudesta sijoittaa huumekaupasta peräisin olevia varoja maakauppoihin rahanpesu mielessään. Se myös soluttautuu laillisiin rakennusalan yrityksiin tai perustaa valenimellä omia yrityksiään voidakseen osallistua julkisiin urakoihin. Sekä hiekan- ja soranotto että betonin valmistus ja myynti ovat usein mafian käsissä.

Joissakin tapauksissa paikallistason julkinen hallinto ja paikalliset poliitikot ovat yhteistyössä mafian kanssa. Tällaisia yhteyksiä poliisin tutkijat ovat löytäneet ennen kaikkea juuri Campanian maakunnasta, joka onkin ensimmäisellä sijalla laittoman rakentamisen tilastoissa.

VIMEAIKAISET SÄÄN aiheuttamat tuhot johtuvat ainakin osittain ihmisen aiheuttamasta ilmastomuutoksesta, kuten esimerkiksi Maailman Luonnon Säätiö WWF:n erinäisten raportit kertovat. Jo

nyt se voimistaa ja tihentää luonnonkatastrofeja, erityisesti tulvia. Hiekan- ja soranotot jokien uomista edesauttavat veden nopeampaa virtausta. Lisäksi jokien uomiin tai niiden välitörmään läheisyyteen on rakennettu sekä laittomasti että laillisesti.

Kiihtyvä rakentaminen ja asvaltointi ovat myös vähentäneet maaperän kykyä imeä sadetta. Sekä metsien hävittäminen polttamalla ja hakkuilla ja niistä johtuva maaperän eroosio että hallitsematon rakentaminen ovat yhdessä horjuttaneet ekosysteemin tasapainoa. Metsiä hakataan ja tuhopoltetaan tilan saamiseksi laiturille, viljelmille ja uudisrakennuksille.

Usein ekomafialla on sormensa tässä pelissä. Myös jokien uomissa tai rantojen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat laittomat kaatopaikat

saattavat olla kohtalokkaita.

Jätteet ja romut muodostavat patoja, jotka estävät veden luonnollista virtausta. Ja samalla myrkylliset jätteet leviävät laajoillekin alueille saastuneen veden mukana.

Laittomien kaatopaikkojen

vuoksi sekä maaperä että pohjavesi ovat saastuneet Kuoleman kolmiossa.

CAMORRAN YHDEN suurimman klaanin, casalesilaisten, entinen pomo **Carmine Schiavone**, ryhtyi jo vuonna 1993 katujamafiosoksi ja oli parlamentaarisen komitean kuultavana vuonna 1997 laittomaan jätebisnekseen liittyen. Tutkintapöytäkirjat julistettiin salaisiksi aina viime vuoden lokakuuhun asti.

Kun niistä tuli julkisia, kansalaiset järjestivät suuria mielenosoituksia ja perustivat kansalaisliikkeitä. Myös kirkko on vaatinut jätemaiden puhdistamista. Niin paradoksaalista kuin se onkin, maan saastuttaneet mafiosot aikovat nyt lyödä rahoiksi sen puhdistamisella.

Ympäristöräkköksiä koskevia lakeja ollaan Italiassa uudistamassa ja rangaistuksia koven- tamassa. Tammikuussa jo hyväksyttiin tulien maata koskeva asetus, joka teki jätteiden polttamisesta taivasalla laitonta. Helmikuussa hy-

**ALUEELLA ONKIN
KOKO MAAN
KESKIARVON YLÄ-
PUOLELLA OLEVA
SYÖPÄKUOLLEISUUS.**

väksyttiin vihdoinkin laki uusista ympäristör rikoksista, joista se luettelee niitä neljä: ympäristön turmeleminen, sen saastuttaminen, radioaktiivisten aineiden kauppa ja kätkeminen maaperään sekä kontrollin estäminen.

Rangaistukset ympäristör rikoksesta riippuen vaihtelevat sakoista useisiin vuosiin vankeutta. Esimerkiksi tulevaisuudessa radioaktiivisten aineiden kaupasta ja kätkemisestä maaperään on määrätty kahdesta kuuteen vuoteen vankeutta sekä lisäksi sakkoja, jotka voivat vaihdella 10 000 ja 50 000 euron välillä.

KUTEN MUIDEN lakien kohdalla myös ympäristölakeihin sovelletaan tuomion alentamista, jos syytetty suostuu esivallan kanssa yhteistyöhön.

Rikoksesta tuomitun omaisuutta myös voidaan takavarikoida. Laitkaan sinänsä eivät kuitenkaan auta, jos niiden noudattamista ei pidetä tärkeänä eikä niitä valvota. Kansalaisyhteiskunnan aktiivointi toimimaan luonnon puolesta ja järjestäytyntä rikollisuutta vastaan on ensiarvoisen tärkeää.

Viime maaliskuussa maatalous-, terveys- ja ympäristöministerit antoivat yhteisen lehdistö-

tiedotteen koskien lakialoitetta, jota sovelletaan ympäristör rikoksiin. Sen tarkoituksena oli ennen kaikkea paikallisten asukkaiden rauhoittaminen, mutta myös Campanian maakunnan maataloustuotteiden kunnian palauttaminen.

Alueen maataloustuotteiden myynti niin Italiassa kuin ulkomaillakin romahti viime keväänä dramaattisesti. Keväällä se eräiltä alueilta kiellettiin heti kokonaan, ja toisilla alueilla piti 90 päivän sisällä määritellä alueet, joilla ei enää saanut viljellä elintarvikkeiksi laskettavia viljelykasveja. Lisäksi terveysministeri **Beatrice Lorenzin** lupasi 50 miljoonaa euroa alueen hyväksi.

Mitään konkreettista ei kuitenkaan ole tapahtunut käytännössä. Alueella poltetaan entistä enemmän jätteitä. Edes pääministeri

Matteo Renzi vierailullaan Campaniassa tänä kesänä ei ottanut mitään kantaa "Kuoleman kolmion" katastrofaaliseen tilanteeseen, vaikka hänet sinne oli varta vasten kutsuttu. Valtio on hylännyt Campanian maakun-

nan ja jättänyt sen Camorran käsiin. **Y**

MAAN SAASTUTANEET MAFIOSOT AIKOVAT NYT LYÖDÄ RAHOIKSI SEN PUHDISTAMISELLA.

Kirjoittaja Timo Virtala Kuvat Timo Virtalan arkisto

YHTEISÖTALOUS

mullistaa matkailun ja liikenteen

Sohvasurffailu lisää
luottamusta, Uber-taksit
vähentävät työttömyyttä
ja Airbnb ottaa tyhjillään
olevia asuntoja käyttöön.
Millaisia kokemuksia
surffailusta on?

Kirjoittaja Timo Virtalan (vas.) ja hänen poikansa Oliverin (oik.) Denverissä majoittanut pariskunta vei heidät tutustumaan läheiseen Estes-luonnonpuistoon.

TIESITKÖ, ETTÄ jokaista maksullista hotellihuonetta kohden New Yorkissa on tarjolla myös ilmainen majoituspaikka? Ilmaispaiikkoja on siis kaupungissa tarjolla lähes 100 000. Pariisissa ja Pietarissa niitä on noin 95 000, Lontoossa 70 000, Madridissa 27 000, Hong Kongissa reilut 16 000 ja Helsingissäkin yli 8 000.

Nämä tiedot löytyvät Couchsurfing-sivustolta, jonka kautta majoituspaikkaa etsivät ovat löytäneet majoituspaikkaa tarjoavia jo yli kymmenen vuoden ajan.

Sohvasurffaus on yksi esimerkki yhteisötaloudesta, jota myös jakamistaloudeksi kutsutaan. Ideana on hyödyntää käyttämättömiä resursseja, tässä tapauksessa siis olohuoneen sohvaa tai tyhjillään olevia vierashuoneita.

Myös autot seisovat käyttämättöminä paikoillaan suurimman osan elinkaarestaan ja monet kakkosasunnnot ovat tyhjillään 51 viikkoa vuodesta. Maamme joka kolkasta, kuten tunnettua,

löytyy työtöntä työvoimaa ja tekemättömiä töitä.

MIKSI EMME vuokraisi toistemme autoja tarpeen mukaan, mökkejämme turisteille ja työaikaamme sitä tarvitseville?

– Vaihtamista, vuokraamista ja jakamista on ollut aina, kertoo **Jenni Selosmaa**, joka on toinen teoksen *Kaikki jakoon! Kohti uutta yhteisöllistä taloutta* kirjoittajista.

– Köyhissä olosuhteissa vertaisapu, koneiden tai välineiden vuokraaminen tai lainaaminen naapureille, liftaaminen tai työpanoksien vaihtaminen on aina ollut luontevaa, usein myös välttämätöntä.

Taloudellisen hyvinvoinnin lisääntyessä tarve on vähentynyt ja ihmiset linnoittautuneet tavarapaljoutensa keskelle. Yhteisötalouden uudelle tulemiselle on uudet syyt: huoli ympäristön kestäkyvystä, tarve yhteisöllisyydelle ja teknologinen kehitys.

– Teknologinen kehitys, kuten sosiaalisen median yleistymisen ja muut kännykkäsovellukset, ovat avanneet yhteisötaloudelle aivan uusia ovia, Selosmaa jatkaa.

Pitäisikö puhua jakamistaloudesta, yhteisöllisestä taloudesta tai vertaistaloudesta? Selosmaa ei ole varma. Kirjan kirjoittamisen jälkeen hän on kallistumassa sille kannalle, että paras nimi tälle kulttuurille on yhteisötalous.

Yhteisötaloudessa voi vaihdon välineenä käyttää rahaa, virtuaalivaluutta tai työaikaa, kuten Suomen aikapankit -järjestö tekee. Tavarat ja palvelut voivat kiertää myös vastikkeetta, ihmisten auttamisen ilosta, kuten sohvaurffauksessa tapahtuu.

JAKAMISTALOUS.FI-SIVUSTOLTA löytyy kymmeniä Suomessa toimivia yhteisötalouden perustuvia yrityksiä ja yhdistyksiä. Selosmaalle tutuin niistä on Airbnb.

– Kesällä vuokrasimme isolla porukalla Ranskasta talon käyttöömmee. Se tuli todella halvaksi. Sitten olen mukana Stadin aikapankissa. Sitä kautta tarjosin muuttoapua ja löysin kaupunkiviljelypalstan. Olen myös sohvaurffannut ja lainannut autoa Sharetribe-yrityksen kautta.

Selosmaa innostui yhteisötaloudesta työskenneltyään vuosia kauppatieteilijänä rahoitusallalla.

– Sisäinen arvostiririita tuli liian suureksi. Tarvitsin merkityksellisempää työtä. Koen ympäristöasiat hyvin tärkeiksi, ja näen yhteisötalouden osana kiertotaloutta.

Kiertotaloudessa yritysten prosessit suunnitellaan niin, ettei kyseessä ole ketju tehtaalta kaatopaikalle. Tavoitteena on ympyrä, jossa raaka-aineet kiertävät ja materiaaleja käytetään tehokkaammin ja viisaammin.

– Yhteisötalous on tähän kuluttajan näkökulma. Tämä on ainut tapa, millä voimme ihmiskuntana mennä eteenpäin. Nykymenoa voi jatkua ehkä kymmenen vuotta, mutta sitten raaka-aineet loppuvat. Yritykset ja valtiot eivät tule rakennemuutosta tekemään, vaan ihmiset itse.

Vertaistaloutta rakentamalla saamme luotua kestävyttä sekä talouteen että yhteiskuntaan.

PARI VUOTTA sitten matkustin itse junalla nelivuotiaan poikani kanssa Bostonista Chicagoon ja sieltä edelleen Denveriin. Yhteensä istuimme junassa yli 24 tuntia. Sekä Bostonissa että Chicagossa olimme yöpyneet hotelleissa. Chicagossa tajusin kirstaa Couchsurfing-sivustolle ja katsoa, löytyisikö sieltä meille yösijaa.

Päädyimme yöpymään **Suzannen ja Graigin** luokse. He ovat eläkeikää lähestyvä pariskunta, jonka kellarin saimme kokonaisuudessaan käyttöömmee: kaksi makuuhuonetta, olohuone, vessa ja suihku. Viivymme heidän luonaan kolme yötä.

Isäntäperheemme tarjosi meille paitsi ruuat, myös neljän tunnin tutustumisajelun läheiseen vuoristoon. Matkalla tarjosin heille päivällisen. Kun lähdön aika tuli ja tarjosin tästä täyshoidosta rahallista korvausta, he eivät suostuneet ottamaan sitä vastaan.

– Tarjoatte sitten joillekin muille, he sanoivat.

LMOITIN ITSE sivustolla, että vierashuonetamme saa käyttää. Vuoteen ei kuulunut mitään. Mutta eräänä päivänä tulivat **Sergei, Dasha ja Masha**. Sergei myy Pietarissa työkseen moottorisahoja, ja Dasha hoitaa kotona kuuden kuukauden ikäistä Masha-vauvaa. He viipyivät ensin neljä päivää.

Seuraavana vuonna he tulivat uudestaan, tällä kertaa anoppinsa kanssa. Ystävystyimme, söimme, kävimme metsäkävelyllä ja saunoimme. Nykyisin he ovat meille kuin kuka tahansa ystäväperhe. Kutsuivat Pietariinkin, tarkoitus on mennä sinne ensi vuonna.

Viime syksynä yövyimme Madridissa espanjalais-virolaisen perheen luona. Heillä oli samanikäisiä lapsia kuin meillä. Nyt kesällä pääsimme tutustumaan Yhdysvaltain Salt Lake Cityssä erään viisilapsisen mormoniperheen lievästi sa-

**KIERTOTALOUDESSA
YRITYSTEN PROSES-
SIT SUUNNITELLAAN
NIIN, ETTEI KYSEESSÄ
OLE KETJU TEHTAALTA
KAATOPAIKALLE.**

Espanjassa matkustaessaan Virtalan perhe majoittui Couchsurfing-palvelun ansiosta espanjalais-virolaisen perheen luona.

nottuna sotkuiseen elämään.

Sattumanvaraisesti vierailijoita tai vierailun kohteita ei couchsurfing-järjestelmässä tarvitse valita. Jo hakuvaiheessa voi rajata haun koskemaan vain miehiä tai vain naisia, vain lapsiperheitä tai vain lapsettomia perheitä ja niin edelleen. Vierailijoiden tai vierailupaikkojen löytäminen on teknologian ja runsaan valikoiman vuoksi helppoa. Varsinkin jos vertaa aikaan ennen internetiä.

Yksi sohasurffailun edelläkävijöistä, *The Hospitality Club*, toimi jo vuosikymmeniä sitten paperikirjeiden välityksellä. Systeemi oli raskas ja hidas, mutta toki sekin toimi, kertoi sitä vuosikaudet käyttänyt Suzanne Denveristä.

Matkustelun halpenemisen, uusien ystävien löytämisen ja eri kulttuureihin tutustumisen ohella parasta sohasurffaamisessa on luottamuksen lisääntyminen: kokemus siitä, että maailma on täynnä solidaarisia, ystävällisiä ja luottavaisia ihmisiä.

YHDYSVALLOISSA KOKEILIMME myös toista yhteisötalouden muotoa, Uber-taksia. Järjestelmässä kuskiksi kelpaa käytännössä kuka tahansa ajokortin ja

VIERAILIJOIDEN TAI VIERAILU- PAIKKOJEN LÖYTÄMINEN ON TEKNOLOGIAN JA RUNSAAN VALIKOIMAN VUOKSI HELPPOA.

auton omistava. Auto tilataan asiakkaan älypuhelimien sovelluksen avulla. Sillä voi seurata, kuinka kauan, nopeasti, ja mitä reittiä lähin auto saapuu paikalle. Kuskin älypuhelin toimii taksimittarina.

Auto tuli ajallaan neljässä minuutissa. Kuski oli kohtelias, ja maksu onnistui

sivustolle etukäteen näppäilemälläni luottokorttiedoilla. Puolen tunnin matka lähiöstä lentokentälle maksoi 40 dollaria, eli kymmenisen dollaria vähemmän kuin taksimatka.

Lontoossa taksikuskit protestoivat keväällä Uberia vastaan. Heidän täytyi opiskella kolme vuotta kaupungin katuja saadakseen taksiluvat, mutta Uberin taksikuskiksi pääsee ilman koulutusta. Suomessa yhtiö kartoittaa parhaillaan edellytyksiään päästä markkinoille.

Airbnb on kohdannut samantyyppisiä vaikeuksia eri puolilla maailmaa. Toiminnan voin nähdä myös yrityksenä kiertää tiukkaa hotellija ravintola-alan lainsäädäntöä. Aika tulee näyttämään, millaisia muutoksia on edessä. Mutta muutoksia on edessä, se on varmaa. **Y**

Kuva Pekka Elomaa

Aikamme kuvat, markkinoiden symbolit

Kuvataiteilija Jani Leinonen
ryösti Ronald Mc Donaldin,
koska halusi murtaa
markkinasymboleja. Hunger
King -näyttelyssä Budapestissa
hän näyttää rikkaiden ja
köyhien erot. Miten Leinosesta
tuli maailmanparantaja?

KUVATAIDEAKATEMIA-AIKANA taide tuntui jotenkin kylmältä. Taiteen sosiaalinen puoli kiinnosti. Syntyi idea tehdä poliittisista vaikuttajista muotokuvia.

Näin saatiin paikalle paitsi mallit myös yleisö. Muotokuvia en ole sitten muita tehnytään paitsi kirjailija **Jari Tervon**. Olen työhön tyytyväinen ja uskoakseni myös Tervo.

Taiteen merkitys kyseenalaistajana tuli mukaan populaarikuvaston erityisesti yritysten tuotemerkkien ja markkinointistrategioiden myötä. Raisio-konsernin Elovena-tyttö on kansallispukuisena seissyt viljapellon laidassa samanlaisena vuodesta 1925. Maalasin tähän työläisnaiseen uusia, sekä hyviä että huonoja, ominaisuuksia. Kun Raisio ärähti asiasta, tajusin tuotemerkkeihin liittyvän voiman.

Yritykset kokevat tuotemerkit ja logot omakseen. Myös Raisio katsoi minun käyttäneen tuotemerkkiään luvatta. Mutta kun heidän tarkoitus oli käyttää kaurahiutaleiden valmistuksessa ulkomaista viljaa, kuluttajat puolestaan ärähtivät, että ei todellakaan! Identiteetit ja symbolit menevät nimittäin todella syvälle. Niissä on mukana myös valtavasti kansallistunteita.

Yritykset viestittävät, ettei niiden brändiin saa koskea. Minä en suostu kysymään lupaa. Brändit ovat uineet tekijänoikeuksien piiriin niin, etteivät ihmiset uskalla piirtää paperille kaupallisia logoja ja symboleita. Korporaatioiden pelko on johtanut itsensensuuriin. Kyse on kuitenkin hyvin tärkeästä kansalaisten ilmaisun- ja sananvapaudesta. Sen rajoittamisen myötä poistuisi myös kritiikin mahdollisuus. Kun yritykset toimivat epäeettisesti tai tekevät rikkomuksia, sitä on voitava arvostella.

Pidän itseäni yhteiskunnallisena taitelijana. Taiteella pitää ja voi vaikuttaa. Kuvataiteen kanalta galleriamaailma on ongelmallinen. Se elää kuin tyhjiössä, vailla kontekstia. Taidemarkkinat ovat eksklusiivisia. Toisin sanoen galleriat ha-
luavat myydä uniikkitoita mahdollisimman

kalliilla vain harvoille. Kuitenkin taiteen sisällöt ovat inklusiivisia. Niiden pitäisi saada puhutella mahdollisimman monia.

Otetaan esimerkiksi **Pablo Picasson** *Guernica*, joka jo itsessään on hieno taideteos. Mutta myös teoksen kuvaamat kauhutapahtumat sen kontekstina sekä Picasson mukanaolo politiikassa tekevät siitä hienon taideteoksen.

Yhteiskunnallisuus on lisääntynyt, eikä vain kuvataiteissa. Poliittisessa teatterissa ei pelätä puhua asioista marxilaisin termein. Minä uskon myös poliittiseen järjestelmään. En usko, että yrityksiä voidaan suitsia muilla keinoin kuin laeilla. Kuluttajat voivat vain rajallisesti vaikuttaa. On niin paljon aloja, esimerkiksi teknologia, joissa ei voi valita onko se eettistä ja ihmis-oikeuksia kunnioittavaa.

Politiikan puolella on laimeata. Vaaleissa puolueet ovat enemmän kiinnostuneita kannatuksesta kuin asioista, joita halutaan ajaa. Ei tuoda esille ideologioita. Mutta järjestelmä ei muutu, ellei siellä olla mukana.

Minua kiinnostavat monet yhteiskunnalliset aiheet. Voisinko keksiä niistä jotakin visuaalisesti kiinnostavaa? Finnwatch on ihan suosikkini. Heidän selvitystensä mukaan työeläkerahoja kierrätetään 37 miljardin edestä veroparatiiseissa. Asia kuitattiin pikku-uutisella. Voisiko taiteilija tehdä uutisesta isomman? Gazan sydäntä raastavassa kriisissä olen mukana kansalaisaloitteessa, jossa puuhataan asevientikieltoa Lähi-itään. Jos asekauppiat sitoutuisivat koko ketjussa ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, 90 prosenttia viennistä loppuisi.

Tulevassa näyttelyssämme pyrimme antamaan keinoja miten maailmaa voidaan muuttaa. Haluaisin, että teokseni olisivat avoimen lähdökoodin kaltaisia: Käyttäkää näitä, tässä on ideoita, ne toimivat, näin voi muuttaa maailmaa! **Y**

www.janileinonen.com/fi

Kirjoittaja Jyri Raitasalo Kuva Pekka Elomaa

YDINASEETON MAAILMA karkaa kauemmas

KYLMÄN SODAN JÄLKEEN
YDINASEIDEN MÄÄRÄ JA
MERKITYS VÄHENIVÄT
LÄNSIMAISSA. MAAILMASSA ON
KUITENKIN KASVAVA JOUKKO
VALTIOITA, JOITA YDINASEKYVYN
KEHITYS JA YLLÄPITO
KIINNOSTAVAT.

TEKNOLOGIAN KEHITYKSELLÄ on ollut merkittävä vaikutus kansainvälisille suhteille ja sodankäynnille. Selkeimpiä esimerkkejä on ydinaseiden kehittäminen. Se johti kylmän sodan aikana asejärjestelmien tuhovoiman eksponentiaaliseen kasvuun. Suurvaltojen vastakkainasettelun osapuolet olivat kuitenkin ilmeisen yksimielisiä, ettei niitä tulisi koskaan käyttää sodan päämäärän saavuttamiseksi. Ydinaseista kehittyi lähinnä symbolisia asejärjestelmiä. Niiden omistaminen ja kehittäminen nähtiin silti tärkeänä.

Kylmän sodan jälkeen globaalın ydinsodan uhan on koettu merkittävästi vähentyneen. Vaikka ydinaseilla on yhä poliittis-symbolinen arvo, niihin ei olla valmiita panostamaan merkittävästi. Yhdysvaltojen, Ison-Britannian ja Ranskan ydinaseiden kehittämistyön tavoitteena on viime vuosikymmenten aikana ollut pääasiassa estää olemassa olevan tai vähentyvän ydinasekyvyn totaalinen ”ruostuminen”. Vastaavasti läntisen sotilaspoliittisen liittokunnan – Naton – osalta ydinaseiden merkitys on selkeästi vähentynyt.

Sen sijaan informaatioteknologian nopea kehittyminen on mullistamassa tavanomaisiin asejärjestelmiin liittyvät mahdollisuudet tarkasta ja mittavasta tuhovoimasta. Se on entisestään korostanut ydinaseiden siirtymistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikan marginaaliin kehittyneissä länsimaissa.

ERITYISESTI YHDYSVALLAT on pyrkinyt hyödyntämään korkean teknologian mahdollisuuksia sotateknologian sen ylivoimansa varmistamiseksi. Kun

NATON OSALTA YDINASEIDEN MERKITYS ON SELKEÄSTI VÄHENTYNYT.

Neuvostoliiton uhka väistyi, maa näki mittavat tutkimus- ja kehityspanostukset teknologiaveitoseen ”asevoimien transformaatioon” takeena sodankäyntikyvyn etumatkan ylläpitämiselle. Yhdysvalloilla onkin ollut keskeinen rooli sotilaallisen suorituskyvyn arvioinnin standardin asettajana.

Samaan aikaan sotilaspoliittinen logiikka on muuttunut. Pelote- ja patoamispolitiikan sijaan huomio on kohdistunut asevoimien käytettävyyteen uusien kriisien rajoittamiseksi tai ratkaisemiseksi. Irak ajettiin pois Kuwaitista vuonna 1991 uudenlaisen mutta tavanomaisin asein toteutetun ”tekno-sodan” keinoin.

Täsmäasein ja ilmapommituksin toteutetut Naton amerikkalaisjohtoiset sotilasoperaatiot Balkanilla (Bosnia 1995, Kosovo 1999) ja Libyassa vuonna 2011 ilmensivät niin ikään kylmän sodan jälkeistä ”sodankäynnin vallankumousta”.

Vahva usko uusiin teknisesti kehittyneisiin asejärjestelmiin vaikutti myös Yhdysvaltain päätökseen aloittaa Irakin sota vuonna 2003. Korkean teknologian tavanomainen sodankäynti on kuitenkin vain harvoin tuottanut haittuvia poliittis-strategisia tuloksia.

KAIKKI EIVÄT ole pysyneet uusimmassa kehityksessä mukana. Niille nouseville suurvalloille, joilla ei ole mahdollisuutta ratsastaa tavanomaisten aseiden kehityksen aallonharjalla, ydinaseet ovat edelleen keskeinen arvovaltapolitiikan väline. Venäjälle, Kiinalle, Pakistanille ja Intialle ydinaseiden omistamiseen ja kehittämiseen liittyvä logiikka ei ole teknologian yleisen kehittymistahdin myötä muuttunut niin paljon kuin länsimaiden osalta.

Erityisesti Venäjä on nähnyt ydinaseiden uudistamis- ja kehitystyössä mahdollisuuden suurvalta-asemansa palauttamiseen ja voiman osoittamiseen. Venäjän ja Kiinan kaltaisille maille ydinaseet tarjoavat toistaiseksi mahdollisuuden kieltäytyä osallistumasta Yhdysvaltojen johdolla käytävään, tavanomaisiin aseisiin liittyvään sotateknologiseen kilpajuoksuun.

Koska Kiina ja Venäjä ovat edelleen monilla sotateknologian sektoreilla Yhdysvaltoja noin sukupolven verran jäljessä, ydinaseiden merkitys säilynee jatkossakin. Näin myös olemassa olevat ydinaseisiin liittyvät kansainväliset sopimukset ja järjestelyt toimivat jatkossakin eräänlaisena kansainvälisen politiikan ”ilmapuntarina”.

Kansainvälinen ydinase-normisto tarjoaa altavastaajan asemassa oleville maille strategisen voimavaran: sopimuksia rikkomalla ne voivat vaikuttaa Yhdysvaltojen toimiin – niin ydinaseisiin kuin tavanomaisiin aseisiin liittyvissä kysymyksissä.

SAMALLA KUN ydinaseiden suurvaltaopliittinen merkitys on vähentynyt, niiden leviäminen niin sanottujen roistovaltioiden käsiin on noussut keskeiseksi kansainväliseksi turvallisuusongelmaksi. Kylmän sodan jälkeisellä ajalla sellaisiksi luokiteltujen – erityisesti Iranin ja Pohjois-Korean – kiinnostus ydinaseisiin näyttää merkittävästi kasvaneen.

Ydinaseiden omistamiseen liittyvä statusnäkökohtia, mutta myös sotilasoperaatioiden yllä kuvattuja muutoksia. Maailman ainoan sotilaallisen supervallan valmius aktiivisesti käyttää huippuunsa kehiteltyä asevoimaansa uusien turvallisuusuhkien poistamiseksi on lisännyt

pelotteen tarvetta valtioissa, jotka kokevat olevansa operaatioiden mahdollisia kohteita.

Ydinaseiden houkuttavuus näytti lisääntyvän sitä mukaa, kun roistovaltio-käsite levisi Yhdysvalloissa 1990-luvulla – ja etenkin kun kansainvälisen politiikan ja asevoiman käytön säännöt määriteltiin uudella tavalla vuoden 2001 terrori-iskujen jälkeen. Laajemmin tarkasteltuna houkuttelevuus on lisääntynyt Persianlahden alueella. Yhtenä synnä on Iranin ydinohjelman eteneminen. Esimerkiksi Saudi-Arabian on arvioitu varmistaneen itselleen

kyvyn hankkia ydinase tilanteessa, jossa Iran liittyy ydinasevaltioiden joukkoon.

Tekniset tekijät ovat merkittäviä sodankäynnin ja varustautumisen kannalta, mutta ne eivät koskaan yksin määritä sodan lopputulosta tai asejärjestelmien käytettävyyttä ja tehoa.

Ajatus ydinaseettomasta maailmasta vaikuttaa tällä hetkellä saavuttamattomalta utopialta ja lähinnä juhlapuheiden korulauseilta.

Kansainvälisen turvallisuusjärjestelmän toimintalogiikka ja dynamiikka joutuneen jatkossa mukautumaan laajenevaan ydinaseiden määrään. Erityisen vaaralliseksi tämä kehitys muuttuisi tilanteessa, jossa ydinaseita päätyisi ei-valtiollisten toimijoiden käsiin. Niillä kun ei ole valtioille tyypillisiä turvallisuuspäämääriä. Monella radikaaliryhmittymällä ei myöskään ole pidäkkeitä laajamittaisen tuhon tietoiseen aiheuttamiseen. **Y**

Artikkeli on osa Safer Globe -tutkimusverkoston Horizon-tin takana -sarjaa. Verkosto tutkii ja kehittää työvälineitä kestävän rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Ydin julkaisee artikkelin ensimmäisenä.

www.saferglobe.fi

SAUDI-ARABIAN ON ARVIOITU VARMISTANEEN ITSELLEEN KYVYN HANKKIA YDINASE.

Kukaan ei jäänyt sinne

Kuvat ja teksti Rami Hanafi

Heta, 2012

Rami Hanafin kuvasarja
Kukaan ei jäänyt sinne
tarkastelee suomalaisten
rauhanturvaajien tarinoita. Heidän
kokemuksensa kriisitilanteista
vaihtelevat. Yhdistävänä tekijänä
esiin nousee selittämätön
motivaatio rauhanturvaajan
tehtävään ja äärimmäisen vahva
yhteenkuuluvuuden tunne.

Efosa, 2012

**”MEIDÄN KOLMAS TULI-
TAISTELU OLI HYVINKIN LYHYT.
ME OLTiin VAPAILTA MENOSSA
TAKAISIN TUKIKOHTAAN KUN
MEIDÄT VÄIJYTETTIIN. SIINÄ TULI
RAKETTI MEIDÄN AUTOSTA LÄPI,
KUIN KUUMA VEITSI VOIHIN.
TOISESTA PÄÄSTÄ SISÄÄN,
TOISESTA ULOS. JA RÄJÄHTI
JUST NIINKUIN PITIKIN.”**

Pekka, 2012

Rami Hanafi

- s. 1979
- Tamperelainen valokuvaaja ja ohjaaja.
- Hän työskentelee mainosvalokuvan ja dokumentaaristen projektien parissa.
- Hanafin töitä on nähty lukuisissa kotimaisissa ja kansainvälisissä näyttelyissä sekä julkaisuissa.
- *Kukaan ei jäänyt sinne* -kuvasarja on osa 11-Kollektiivin Suomi-valokuvanäyttelyä.

www.yksitoista.fi

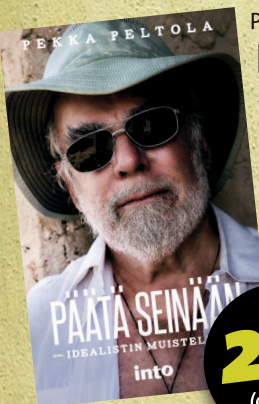
23€
(ovh 26 €)

Uutuus!

Kalle Kniivilä PUTININ VÄKEÄ

Venäjän hiljainen enemmistö

Tämä ei ole kirja Vladimir Putinista – sellaisia on jo liikaakin. Vähemmän on kerrottu tavallisista venäläisistä, jotka Putinia kannattavat. Ja heitä on paljon.

22€
(ovh 25 €)

Pekka Peltola

PÄÄTÄ SEINÄÄN

Idealistin muistelmat

Pekka Peltola on vallannut Vanhaa, vastustanut ydinasevarustelua, hukkannut aikaa kommunistien puolueriidoissa, perustanut perheen, toiminut ay-aktiivina ja työmarkkinaneuvoksena, väitellyt valtiotieteiden tohtoriksi ja auttanut Namibiaa itsenäistymään – monipuolinen elämä avautuu muistelmissa, joissa myös välillä lyödään päätä seinään.

Uutuus!

Intoa syksyyn!

23€
(ovh 26 €)

Uutuus!

Syed Saleem Shahzad

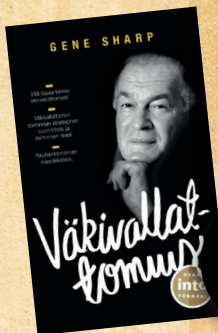
KUOLEMAN SISÄPIIRI

Terroristijohtajat bin Ladenin jälkeen

Keitä ovat uudet islamistijohtajat? Mitkä ovat heidän strategiansa? Miten he ajattelevat? *Kuoleman sisäpiiri* raottaa mysteeriä ääriliikkeiden ympärillä ja paljastaa terrorismin kasvot.

**Tilaa
nyt!**

Rauhan pokkarit:

Uutuus!

Gene Sharp

VÄKI- VALLATTOMUUS

Väkivallattomuus on tiivis tutkimukseen perustuva tietokirja väkivallattomuudesta ja opas käytännön toimintaan. Samalla se on pamfletti väkivallattoman toiminnan puolesta.

6€
(ovh 7 €)

Uutuus!

Elli Kytömäki (toim.)

EI YDINASEILLE!

Suomalaisen aktivismin historia

Ei ydinaseille! – Suomalaisen aktivismin historia on kunnianosoitus kotimaiselle rauhan keskustelulle.

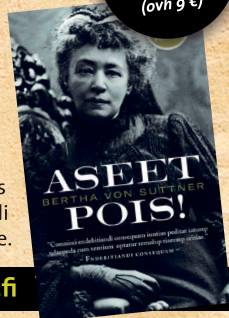
Uutuus!

Bertha von Suttner

ASEET POIS!

Vuonna 1889 ilmestynyt *Aseet pois!* -teos on eräs kaikkien aikojen sodanvastaisimmista kirjoista. Se oli valtava menestys, joka käännettiin heti useille kielille.

8€
(ovh 9 €)

into

Tilaa netistä www.intokustannus.fi tai osoitteesta myynti@intokustannus.fi

Ytimessä

YTIMESSÄ TARJOILEE
KAVALKAADIN
LAADUKKAITA ESSEITÄ,
JOISSA KIRJOITTAJAT
VALOTTAVAT
AJANKOHTAISIA
KYSYMYKSIÄ JA
OTTAVAT KANTAA.

52 **ANDREAS FAGERHOLM** Euroopan uudet puoluekuviot
/ 57 **TAPIO KUOSMA** Veroparatiisit nakertavat hyvinvointivaltiota
/ 60 **THOMAS WALLGREN** Kestävään hyvinvointiin / 66 **OLLI
TAMMILEHTO** Miksi John F. Kennedy kuoli? / 70 **KALEVI SUOMELA**
Vasemmisto on ideologisesti hukassa

EUROOPAN uudet puoluekuviot

Kirjoittaja Andreas Fagerholm

Sosialidemokratian kultaiset
ajat tulivat tiensä päähän
1900-luvun viimeisinä
vuosikymmeninä. Vihreät ja
populistinen radikaalioikeisto
tunkivat itsensä väkisin
puolueiden perhepotrettiin.

MILTEI KAIKISSA LÄNSIEUROOPPALAISISSA puoluejärjestelmissä tapahtui muutoksia, jotka näkyvät vaalituloksissa. Sosialidemokraattien kannatuksen vähentyminen on ollut merkittävää perinteisen vahvoissa sosialidemokraattien kannatuksen maissa kuten Skandinaviassa (Norja, Ruotsi, Tanska), Saksassa ja Itävallassa.

Niiden kannatuksen lasku ei ole hyödyttänyt perinteisiä keskustaoikeistolaisia puolueita, kuten **Heikki Paloheimo** huomauttaa tuoreessa artikkelissaan. Myös ne ovat kärsineet merkittävästä kannatuksen jäätymisestä. Vain Ruotsissa, Portugalissa ja Espanjassa keskustaoikeisto on onnistunut etenemään merkittävästi viimeisten vuosikymmenten aikana.

Perinteisten valtapuolueiden kannatuksen laskun jättämän tyhjän tilan ovat suurelta osin vallanneet kaksi uutta puolueperhettä: vihreät ja populistinen radikaalioikeisto. Populistinen radikaalioikeisto korostaa enemmän tai vähemmän kansallismielisiä, ulkomaalaishämmöisiä ja autoritaarisia periaatteita. Vihreälle liikkeelle taas on ominaista täysin vastakkaiset arvostukset kuten globaali vastuu, monikulttuurisuus ja tasavertaisuus.

Nämä uudet poliittiset ryhmittymät haastavat vakiintuneita puolueasetelmia uusilla käsitteillä ja näkökulmilla sekä ottamalla etäisyyttä niiden mielestä vanhentuneeseen sosioekonomiseen vasemmisto-oikeistojakoon. Erityisesti ne haastavat heikentyneitä ja ideologisesti yhä hukassa olevia sosialidemokraattisia puolueita.

RUNSAK VERTAILEVA TUTKIMUS osoittaa, että monet aikaisemmin uusliberaalit populistiset puolueet ovat liikkuneet kohti keskustaa. Myös täysin uudet populistiset puolueet, mukaan lukien perussuomalaiset, sijoittuvat lähelle vasemmisto-oikeistoasteikon keskiviivaa. Ne houkuttelevat lähinnä työväenluokkaan kuuluvia ja vähemmän koulutusta saaneita äänestäjiä. Nämä piirteet tekevät populismista todellisen uhan sosialidemokraattien valta-asetelmille.

Tim Bale, William Downs ja Joost van Spanje sekä **Sonia Alonso** ja **Sara Claro de Fonseca** ovat tutkimuksissaan osoittaneet, että kilpailu populististen puolueiden esille nostamista teemoista on lisääntynyt puolueiden kesken. Useat sosialidemokraattiset puolueet ovat omaksuneet entistä kriittisempiä näkökohtia maahanmuuttoon, monikulttuurisuuteen ja kansainvälisyyteen.

Neil Carter on taas osoittanut, että myös vihreät puolueet asettavat vaikean haasteen sosialidemokratialle. Vihreiden puolueominaisuuksiin kuuluvat litteä järjestö rakenne, edistyksellinen perusnäkemys yhteiskunnasta ja liberaali ideologia houkuttavat keskustavasemmistolaisia äänestäjiä, joista myös sosialidemokraatit kilpailevat. Kilpailua käydään kasvavasta ja entistä tärkeämmäksi tulevasta joukosta nuoria, jotka ovat hyvin koulutettuja, kaupunkilaisia ja vasemmiston kannattajia.

VIHREIDEN VAIKUTUSTA ERI puolueisiin ja puolueyhmittymiin on tutkittu vähemmän kuin populististen puolueyhmittymien. Vihreitä puolueita koskevaa tutkimusta on tehty varsin säästeliäästi ja vähiten vertailevasta lähtökohdasta. Seuraavaksi esitän lyhyen yhteenvedon joistakin omista empiirisistä havainnoistani länsieurooppalaisten sosialidemokraattisten puolueiden asennoitumisesta politiikkaan ja ideologiaan, jota juuri vihreä puolueyhmittymä edustaa.

Puolueiden politiikkaa voidaan tutkia usealla eri tavalla. Eräs tapa on tutkia vaaliohjelmissa esitettyjä puolueiden yhteiskunnallisia tavoitteita. Puolueiden vaaliohjelmien tutkiminen osoittaa, että vaatimukset tuotavuuden lisäämisestä ja taloudellisesta kasvusta ovat hitaasti väistyneet keskeisistä tavoitteista, kun taas ympäristönsuojelu ja kasvukritiikki ovat vahvistuneet.

Tämä trendi on havaittavissa lähes kaikissa vakiintuneissa länsieurooppalaisissa puolueyhmittymissä, joista sosialidemokraatit eivät ole mikään poikkeus. Esimerkkinä voidaan mainita, että sosialidemokraattisten puolueiden ympäristöä sivuavat tavoiteosuudet ovat kasvaneet huomiota herättävän alhaisesta 0,5 prosentin osuudesta ajanjaksosta 1945–1969 viiteen prosenttiin seuraavan kolmen vuosikymmenen jakson aikana 1970–1999.

Kehitys voi näyttäytyä luonnolliselta lisääntyneen yleisen ympäristötietoisuuden vuoksi. Ympäristöpolitiikka on vahvasti läsnä politiikassa. Kaksi yksityiskohtaa on kuitenkin syytä havaita. Ensinnäkin sosialidemokratia ei ole esittänyt vain yksipuolisia teknosentrisiä ratkaisuja kasvaviin ympäristöongelmiin. Päinvastoin, suunta on kohti perinteiselle sosialidemokratialle vieraampaa ekosentrisyyttä. Siinä hitaampi kasvu ja radikaalisti muuttuva elämänkuvio nähdään täysin toimivana ja jopa toivottavana ratkaisuna ympäristöongelmiin.

Toinen huomio liittyy lisääntyneisiin eroihin yksittäisten sosialidemokraattisten puolueiden asennoitumistavoissa. Jotkut sosialidemokraattiset puolueet oivat omaksuneet merkittävästi vihreitä arvoja, kun taas

toiset ovat olleet paljon vastentahtoisempia. Tarkempi tutkimus osoittaa, että Etelä-Euroopan sosiaalidemokraattiset (tai sosialistiset) puolueet ovat olleet hyvin varovaisia vihreille arvoille vaaliohjelmissaan. Samaa voidaan sanoa Ison-Britannian ja Irlannin työväenpuolueista.

Vahvimmin vihreät arvot on omaksuttu Luxemburgissa, Alankomaissa, Sveitsissä, Saksassa ja Itävallassa. Myös pohjoismaissa – Islanti pois lukien – sosialidemokraatit ovat lähentyneet vihreää ideologiaa. Tämä suuntaus on kuitenkin ollut, erityisesti Ruotsissa mutta myös Suomessa, väliaikaista ja näkynyt lähinnä 1980-luvulla.

**UUDET ARVOSTUKSET
JA UUSI POLITIIKKA
YHDESSÄ VAKIINTUNEIDEN
PUOLUEIDEN
IDEOLOGIOIDEN
SAMANKALTAISTUMISEN
KANSSA ON JOHTANUT
SOSIOEKONOMISEN
KONFLIKTILINJAN
JÄÄMISEEN TAKA-ALALLE.**

MITKÄ OVAT SITTEN NE tekijät, jotka ovat innoittaneet sosialidemokraattisia puolueita omaksumaan vihreitä arvoja tai vaihtoehtoisesti ottamaan niistä etäisyyttä? Mitään yksittäisiä välttämättömiä edellytyksiä ei voida löytää. On kuitenkin syytä nostaa lyhyesti tekijöitä, jotka usein on mainittu ratkaisevan merkitykselliseksi puolueiden välistä kilpailua ja puolueuutoksia käsittelevässä tieteellisissä julkaisuissa.

Aluksi voidaan todeta, että ympäristöajattelun vahvistuminen yleensä ei sellaisenaan riitä ideologiseksi muutokseksi, ellei se näy merkittävänä muutoksena myös poliittisella areenalla. Tällainen muutos on ollut vihreiden puolueiden syntyminen.

Useimmissa maissa, joissa vihreä kilpailija on saavuttanut menestystä, on sosialidemokratia viipymättä sopeuttanut ohjelmajulistustaan vihreämpään suuntaan. Poikkeuksen muodostavat Portugali ja Ruotsi, jossa sosialidemokraattiset puolueet vastasivat vihreiden läpimurtoon vähentämällä vihreää ohjelmaosuutta vaalimanifesteissaan.

Toinen tekijä, joka vaikuttaa, on aiempi vaalimenestys. Mitä parempi menestys tai vahvempi asema puolueella on hallituksessa, sitä vähemmän sillä on kannustimia lisätä uusia elementtejä puolueen ideologiaan. Ja päinvastoin: Jos vaalitulos on huono ja jos oppositioaika pidentynyt, lisääntyy yleensä taipumus tarkistaa perusperiaatteita. Pitkäaikainen poliittisen kannatuksen jäätyminen oli hyvin merkittävä tekijä, kun sosialidemokraatit Alankomaissa, Sveitsissä ja Saksassa avasivat enemmän tilaa vihreille tavoitteille vaalimanifesteissaan.

Lisäksi kahdella tekijällä on merkitystä. Esimerkiksi Skandinaviassa sekä Saksassa ja Sveitsissä sosialidemokraatit ovat omaksuneet vahvemman ympäristöprofiilin vasta, kun johtavat keskustaoikeistolaiset kilpailijat sekä naapurimaiden sosialidemokraattiset veljespuolueet ovat tehneet samanlaisen arvion. Sosialidemokraattiset puolueet ovat yleensä hyvin varovaisia uudistamaan periaatteitaan.

YHTEENVETONA VOIDAAN SANOA, että uudet arvostukset ja uusi politiikka ovat johtaneet sosioekonomisen konfliktinlinjan jäämiseen taka-alalle. Ne ovat viime vuosikymmeninä saaneet läntisissä maissa lisääntyvää jalansijaa, kun vakiintuneiden puolueiden ideologiat ovat samankaltaistuneet.

Samaan aikaan yhteiskunnalliskulttuurinen konfliktinlinja monikulttuurisen ja liberaalin sekä nativismin ja kansalliskonservatiivisen välisenä on saanut näkyvämmän roolin. Tämä suhteellisen uusi konflikti esittäytyy etupäässä vihreiden ja populististen puolueyhmittymien välisenä. Ne asemoituvat tavallisesti jakolinjan ääriäville. Kuitenkin myös vanhat puolueyhmittymät ovat pakotettuja ottamaan paikkansa tässä asetelmassa.

Asemoituminen ei ole mitenkään yksinkertaista tai ongelmattonta. Ongelmallinen se on erityisesti keskustavasemmistolaisille puolueille. Nykyinen puoluetutkimus osoittaa, että monet sosialidemokraattiset puolueet ovat omaksuneet kaksinaisen strategian suhteessaan uusiin puolueyhmittymiin. Ne ovat sisällyttäneet ohjelmaansa sekä populististen puolueiden esille nostamia kysymyksiä että vihreiden korostamia ongelmia.

Tämä strategia on ongelmallinen. Voiko vasemmistoa kannattavien uusien sukupolvien joukossa niiden arvostama vihreä ja kasvukriittinen politiikka olla esillä ilman, että sosialidemokraateille tärkeät ydinkannattajat, usein työväenluokkaan kuuluvat, pakenevat populistisiin liikkeisiin?

Onko, toisinpäin ja yleisemmin ilmaistuna, mahdollista pitää kiinni usein materialistisista ja jopa perinteisistä arvostuksista ja vaatimuksista, jotka luonnehtivat työväenliikettä suurelta osin 1900-luvulla, ilman, että nuoremmat kannattajat pakenevat kilpaileviin vasemmisto- ja keskiryhmittymiin, joissa vaatimus jälkimaterialistisesta, arvoliberalista ja anti-autoritaarisesta politiikasta saa enemmän tilaa?

Vastaus näihin kysymyksiin sosialidemokraattisten puolueiden kohtalon valossa viimeisten vuosikymmenten aikana on luultavasti kielteinen. Se alleviivaa tarvetta selvempään sosialidemokraattiseen linjavalintaan. Tarvitaan itsenäisempää ja rohkeampaa vasemmistolaista politiikkaa, joka nostaa perinteisen vasemmisto-oikeistojaon keskiöön. mutta myös ideologian laajentamista niin, että linjavalinnat uusiin kysymyksiin ovat selkeät. **Y**

Katunäkymä veroparatiisisaari Bermudan pääkaupungista Hamiltonista.

Veroparatiisit nakertavat hyvinvointivaltiota

Kirjoittaja Tapio Kuosma

250 miljardin dollarin verot
jäävät vuosittain maksamatta
veroparatiisien takia. Euroopan
parlamentti on jo herännyt
ongelmaan. Milloin Suomessa
tartutaan toimeen?

VEROPARATIISIT OVAT kirjailija-toimittaja **Nicholas Shaxsonin** mukaan tärkein yksittäinen syy siihen, miksi köyhät ihmiset ja köyhät maat pysyvät köyhinä. Yli 50 prosenttia maailman valuuttavirroista kulkee veroparatiisien kautta. Kehitysmaat menettävät yritysten veropaon vuoksi enemmän rahaa, kuin mitä ne kehitysapuna saavat.

Veroparatiisi on valtio tai alue, joka tarjoaa oikeudenkäyttöpiirissään toimiville ulkomaisille tahoille alhaisen tai nollaverotuksen. Salaisuuskäytännöt mahdollistavat rahojen kätkemisen. Veroparatiisiyrityksillä ei yleensä ole paikan päällä todellista liiketoimintaa, vaan ne ovat ainoastaan rekisteröityneet veroparatiisiin.

Veroparatiiseja on maailmassa runsaat seitsemänkymmentä. Osa niistä on pieniä saarivaltioita, kuten Cayman-saaret, Bermuda tai Jersey. Moni veroparatiisi sijaitsee kuitenkin suuressa talouskeskuksessa. Esimerkkejä näistä ovat Lontoo (Lontoon City), New York (Manhattan) ja Singapore. Myös ne tarjoavat ulkomaisille sijoittajille mahdollisuuden käydä kaupaa verovapaasti ja anonyymisti.

Veroparatiiseista hyötyvät erityisesti monikansalliset yritykset, varakkaat yksityishenkilöt ja kansainvälinen rikollisuus. Monikansalliset yhtiöt hyödyntävät veroparatiiseja ohjaamalla muissa valtioissa syntyneitä voittoja veroparatiiseissa toimiviin tytäryhtiöihinsä. Kyseinen menettely takaa voittojen verottoman kättumisen.

Veroparatiisit pitävät hallussaan 21–32 tuhannen miljardin dollarin omaisuusmassaa. Tämä vastaa USA:n ja Japanin yhteenlaskettua kansantaloutta. Enemmän kuin puolet maailmankaupasta ja pankkivarallisuudesta kulkee veroparatiisien kautta. Niiden kautta kulkee myös kolmannes monikansallisten yritysten suorista sijoituksista.

Asiantuntijaverkosto *Tax Justice Network* arvioi vuonna 2005 varakkaiden yksityishenkilöiden veroparatiiseissa olevan omaisuuden määräksi 11 500 miljardia dollaria. Määrä vastasi noin neljännestä koko maailman varallisuudesta ja oli yhtä suuri kuin USA:n bruttokansantuote.

Piilotetun varallisuuden tuottamasta tulosta jää vuositasolla maksamatta veroja noin 250 miljardia dollaria, mikä on kaksi ja puoli kertaa enemmän kuin maailman koko kehitysavun määrä.

Vallitseva veroparatiisijärjestelmä on syvästi epäoikeudenmukainen ja muodostaa suurimman esteen hyvinvointivaltiolle, kehitysmaiden kehitykselle ja Euroopan unionin perussopimuksessa tarkoitetun sosiaalisen markkinatalouden toimivuudelle.

Hyvinvointivaltio on valtio, jossa valtiolle on annettu keskeinen rooli kansalaisten elintason ja toimeentulon varmistamisessa. Suomessa sosiaaliset oikeudet on kirjattu perustuslain 19. pykälään, jossa määritellään oikeus sosiaaliturvaan. Pohjoismaisessa hyvinvointivaltiomallissa päävastuu kansalaisten elintason ja toimeentulon varmistamisessa on valtiolla.

YKSI EUROOPAN UNIONIN päätavoitteista on vuonna 2009 voimaan tulleen Lissabonin sopimuksen mukaan ”erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous, jossa kunnioitetaan perusoikeuksia”.

Sosiaalista markkinataloutta kannattavien demokraattisten voimien piirissä on pitkään oivallettu, että täysin vapaa markkinatalous johtaa epäsosiaaliseen ja eriarvoiseen yhteiskuntaan. Saavuttaakseen sosiaalisemman markkinatalouden julkisen sektorin tehtävänä on ohjata, täydentää ja sosiaalistaa markkinataloutta. Verojen välttämiseksi luotu veroparatiisijärjestelmä ei ole oikeudenmukaisen verotuksen kannalta hyväksyttävä järjestelmä.

Euroopan parlamentti on havainnut veroparatiisijärjestelmän ongelmallisuuden toukokuussa 2013. EU:ssa menetetään veropetosten, veronkierron, verojen välttämisen ja aggressiivisen verosuunnittelun vuoksi joka vuosi arviolta tuhat miljardia euroa, mikä merkitsee jokaiselle EU:n kansalaiselle noin 2 000 euron vuotuista kustannusta. Euroopan parlamentti onkin todennut, että tulojen menetys vaarantaa laadukkaisiin julkisiin palveluihin perustuvan EU:n sosiaalisen markkinatalouden säilymisen. Tilanne aiheuttaa ja helpottaa entisestään yhteiskunnan kannalta haitallista keinottelua, joka ”johtaa lisääntyvään sosiaaliseen eriarvoisuuteen”.

Verohallinnolla on Suomessa lakisääteinen oikeus ilmoittaa epäillyistä verorikoksista tai verotukseen liittyvistä rikoksista esitutkintaan kantamiensa verojen ja maksujen osalta. Harmaan talouden asiantuntijan, verotusneuvos Markku Hirvosen mukaan Verohallinto ei ole kuitenkaan tehnyt ”miljoonatalletuksia veroparatiiseihin kätkeneistä suomalaisista rikosilmoituksista eikä ilmeisesti muutoinkaan pitänyt näiden toimia kovin tuomittavina. Edes verotusinto ei tunnu kovin vahvalta näiden asioiden selvittämiseen sijoitetun vähäisen panostuksen perusteella.”

Euroopan unioni on jo herännyt. Toivottavasti toimeen tartutaan myös Suomessa. **Y**

**ENEMMÄN KUIN
PUOLET MAAILMAN-
KAUPASTA JA PANKKI-
VARALLISUUDESTA
KULKEE VEROPARATII-
SIEN KAUTTA.**

KESTÄVÄÄN *hyvinvointiin*

Kirjoittaja Thomas Wallgren

Modernin talouskeskeisyys
ja tekniikan jättäminen
yhteiskunnallisen keskustelun
ulkopuolelle ovat suuria virheitä.
Vasemmiston ja vihreiden pitää
löytää demokratia uudelleen.

MODERNIN AIKAKAUDEN KULTA-AJALLE oli tyypillistä, että kauppa, omistus, tuotanto ja kulutus hallitsivat kulttuurisessa mielikuvituksessa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa. Samalla vallitsevat käsitykset yhteiskuntien ja yksilöiden menestyksestä tai hyvinvoinnista ”taloudellistuivat”. Ajan kuvaan kuului myös yhteiskunnallisten teorioiden matematisointi. Merkittävin uutuus oli kuitenkin aineellisen yltäkylläisyyden uusi asema – ja kaikkien ihmisten saattaminen yltäkylläisyyden piiriin.

Jälkeenpäin voimme todeta, että kyseisen kulta-ajan dramaattisin piirre on seuraava: ihmiset alkoivat kuvitella, että tuotannon ja kulutuksen raju kasvattaminen ja yleinen aineellinen yltäkylläisyys ovat yhteensopivia ihmisen hyvän edistämisen kanssa.

Tilanne on nyt toinen. Erityisesti 1970- ja 1980-luvuilla kritiikin kohteena oli usein talouskasvu. Viime aikoina kasvukritiikin sijaan kohteena ovat olleet taloudellisen menestyksen kriteerit. Taloudellisen kasvun sijaan pitää hakea ”kestävää kehitystä”. Bruttokansantuote pitäisi korvata toisilla taloudellisen kehityksen mittareilla.

Kestävän kehityksen vaatimus toimii kuitenkin modernin kulta-ajan määrittelemien ”taloudellistuneiden” kulttuuristen ehtojen mukaisesti. Tavoitteeksi asetetaan aineellisen tuotannon ja kulutuksen maksimointi ekologisilla rajaehdoilla.

Teesini on: Mitä tärkeämpänä pidämme politiikassa taloutta, sitä vähemmän meille on luvassa hyvinvointia. Esitän, että pääsemme aitoon hyvinvointitalouteen vain, jos talouspuhe, eli puhe niukkojen resurssien käytöstä, siirtyy yhteiskunnallisen keskustelun marginaaliin.

**PÄÄSEMME AITOO
HYVINVOINTI-
TALOUTEEN VAIN,
JOS TALOUSPUHE,
ELI PUHE NIUKKO-
JEN RESURSSIEN
KÄYTÖSTÄ, SIIRTYY
YHTEISKUNNALLISEN
KESKUSTELUN
MARGINAALIIN.**

KEINOISSA RIKAS, TARKOITUKSISSA köyhä — **Mahatma Gandhin** klassinen luonnehdinta modernin länsimaisen kulttuurin tilasta ei ole menettänyt ajankohtaisuuttaan. Kyse on nimenomaan aiheista ja ymmärryksen horisontista. Siitä mitä pidetään politiikassa normaalina, mahdollisena tai edes huomionarvoisena. Vain jos tämän päivän oletukset muuttuvat, ihmisen ja luonnon hyvää palveleva politiikka voi tulla jälleen mahdolliseksi.

12,8, 13,8 ja 15,8 prosenttia. Nämä alkavat olla tuttuja lukuja suomalaisille. Kyseessä on SDP:n kannatus EU-valeissa 2014 ja puolueen tämän

vuoden muut kannatusluvut. Minua kiinnostavat myös seuraavat luvut: vasemmistoliiton 9,3 prosenttia ja vihreiden 8,8 prosenttia.

Vasemmiston ja laajemmin punavihreyden kannatuksen romahdus on tietenkin kansainvälinen trendi, mutta Suomessa muutos on erityisen dramaattinen. Tärkeää on huomata, että vasemmiston taantumisen aikaan ylivoimaiseen enemmistöön noussut oikeisto on myös muuttunut kovaa vauhtia.

Suomen ”porvarilliset” puolueet ovat perinteisesti tukeneet niin sa-
nottua pohjoismaista yhteiskuntamallia, jonka piirteitä ovat korkea ve-
roaste sekä yhteiset ja laajat julkiset palvelut. Ideologisesti tilanne ei ole
muuttunut. Silti Suomen oikeiston käytännön politiikka on tänään kau-
kana siitä pohjoismaisesta sosiaaliliberaalista perinteestä, jota porvarilli-
set puolueet 1970- ja 1980-luvuilla edustivat.

Esimerkiksi terveyserojen kasvu Suomessa ja globaalin varallisuuden
kertyminen harvoille ovat näkyviä ilmiöitä, joiden edessä politiikka näyt-
tää avuttomalta. Samaan aikaan suurten finanssiyhtiöiden ja niitä palve-
levien konsulttien valta on kuusi vuotta kestäneen finanssikriisin aikana
vahvistunut. Kuvaavaa on, että Euroopan keskuspankkia johtaa Goldman
Sachs -liikepankin entinen johtaja **Mario Draghi**. Euroopan Unionin
uutta komissiota taas johtaa Luxemburgin asemaa veroparatiisina maansa
pitkäaikaisena pääministerinä vahvistanut **Jean-Claude Juncker**.

POLITIIKAN TILAA SUOMESSA ja Euroopassa voi kaiken kaikkiaan
kuvata seuraavasti. Vasemmisto on menettänyt uskottavuuten-
sa, sen tulevaisuusvisio on epäselvä, se on menettänyt suurim-
man osan kannatuksestaan ja vielä suuremman osan aktivisteis-
taan. Vihreä liike ei ole tuottanut yleistä yhteiskunnalliseen
näkemykseen yltävää ajattelua, joka saisi laajaa kannatusta. Samaan aikaan
hegemoniseen asemaan noussut perinteinen oikeisto on tahtomattaan
kääntynyt sosiaaliliberalismista markkinaliberalismiin suuntaan.

Ajan henkeä kuvaa se, että EU:ssa äänestäjien protesti finanssikaasta
ja sen seurauksia vastaan on kanavoitunut populistisen oikeiston puolue-
ille. Tämä siitäkkin huolimatta, että ne ajavat vapaakauppainnollaan ja
halussaan vähentää ”Brysselin” sääntelyä talouspolitiikassaan perinteistä
oikeistoa radikaalimpaa markkinaliberalismia.

Vasemmisto ja sosiaaliliberaalinen oikeisto eivät ole löytäneet uskot-
tavaa tietä vanhan osaamisensa ja uusien ratkaisujensa yhdistämiseen.
Uudet liikkeet puolestaan ovat edelleen enimmäkseen kovin harvojen
kannattamia ja niiden ohjelmat ja lupaukset ovat epäselviä tai kattavuus-
deltaan kovin rajallisia.

Politiikassa syntyneen tyhjiön on täyttänyt markkinaradikaalia politiikkaa toteuttava oikeisto, joka on tehnyt ajattelelmatuudesta ja pinnallisuudesta identiteettipoliittisen menestysreseptinsä. Se luotsaa Suomea ja Eurooppaa yhä enemmän demokratiasta irrottautuneen hallinnon ja globaalisti integroituneiden markkinoiden voimien vietäviksi.

Hyvinvoivalle keskiluokalle Euroopassa tämä "uusliberaali" politiikka on tuonut hetkellistä mutta horjuvaa, "hyvän meiningin" ja Twitterhypen ohuella kuorrutuksella varustettua, perusluonteeltaan alakuloista turvallisuudentunnetta.

V OIMME LÄHESTYÄ KYSYMYSTÄ eurooppalaisen politiikan vaihtoehtojen puutteesta kysymällä, miksi vasemmisto, erityisesti sosiaalidemokraattinen vasemmisto, ei ole kyennyt hyötymään vuosien 2008–2014 eurokriisistä. Tässä suhteessa Suomen SDP:n tiukat puheenjohtajavaalit viime toukokuussa tarjoavat erinomaisen vertailualustan.

Jutta Urpilainen ja **Antti Rinne** edustavat varsin hyvin eurooppalaisen vasemmiston kahta pääsuuntausta tänään. Urpilainen on avoimesti kannattanut torjuntavoittojen politiikkaa. Käytännössä on hyväksytty hyvinvointivaltion hidas alasajo. Tulos on minun arvoillani mitattuna siedettävämpi, kuin mitä ratkaisut olisivat olleet ilman SDP:n osallistumista hallitukseen. Vyönkiristykselle tämä "oikeistodemareiden" linja ei kuitenkaan lupaa loppua.

Antti Rinne haastoi Urpilaisen eurooppalaisen uusvasemmiston niin sanotulla jälkikeynesiläisellä talouspolitiikalla. Sen johtolanka on talouspolitiikan laajan keinovalikoiman aktivoiminen työllisyyden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolesta. Jälkikeynesiläinen politiikka tarjoaa yhä useamman ekonomistinkin arvion mukaan työn ja tasa-arvon kannalta lyhyellä tähtäimellä lupausta aidosta parannuksesta nykyseen. Mutta silläkin on kestäättömiä tavoitteita.

Tavoitteena on Suomen ja Euroopan työn, julkisen talouden sekä hyvinvointivaltion pelastaminen luomalla edellytyksiä kasvuille ja taloudellisen kilpailukyvyyn säilymiselle. Laajempuna tavoitteena on kapitalismin globaali hallinta ja pohjoismaisen hyvinvointivaltion toteuttaminen maailmanlaajuisesti.

Tavoite on mahdoton ja vie, ellei siihen tuoda jatkossa merkittävästi uutta, planeetan yhtä varmaan tuhoon kuin markkinaliberaalin oikeiston tarjoama politiikka.

**KARU EMPIIRINEN
TOTUUS ON, ETTÄ
TALOUSKASVUN JA
EKOLOGISEN TUHON
SISÄISTÄ SIDETTÄ
EI OLE MISSÄÄN
ONNISTUTTU
KATKAISEMAAN.**

EUROOPAN UNIONIN YHTEISVALUUTAN EMU:n ”valuviaksi” sanotaan epäsuhtaa yhteisen rahapolitiikan ja kansallisen finanssipoliittisen vallan välillä. Se ruokkii niin sanottua moraalipakoa. Vastaava, mutta historiallisessa mielessä paljon kohtalokkaampi valuvika, voidaan nähdä pohjoismaisen kehitysmallin kohtalonkysymyksenä. Liian vähälle huomiolle on jäänyt 1900-luvun suuren menestyksen ehtona ollut onnenkantamoinen.

Poliittiset liikkeet eivät nimittäin menesty, jos ihmiset eivät innostu toimimaan niissä. Voimme sanoa, että innostuksen lähteitä on kolmenlaisia. Ensimmäinen lähde on idealismi; halu jalostua ihmisenä ja toteuttaa epäitsekkeitä tavoitteita. Toinen lähde on oman edun tavoittelu ja halu puolustaa omia ja läheisten ihmisten intressejä. Kolmas lähde, jonka voimaa ja merkitystä ei sovi unohtaa, on kauna, kateus ja viha, joka voi yltyä tuhoamisen vimmaksi. Nämä innostuksen lähteet elävät meissä eikä niiden erottaminen toisistaan ole aina mahdollista.

Yhteiskunnallisen osallistumisen lähteet ovat pysyneet entisinä, mutta nykyisellään ne vievät ihmisiä eri suuntiin politiikassa. Kauna vie ihmisiä uusioikeiston populismiin, itsekkyyden perinteisen oikeiston omaksumaan markkinaliberalismiin, aate punavihreiden ekosolidarisuuteen.

Viime vuosikymmeninä on puhuttu paljon siirtymisestä jälkiteolliseen yhteiskuntaan. Vihreän kasvun kuherruskuukausi on kuitenkin nyt ohi. Karu empirinen totuus on, että talouskasvun ja ekologisen tuhon sisäistä sidettä ei ole missään onnistuttu katkaista.

Johtopäätös on yhtä vääjäämätön kuin se on armoton. Visio teollis-teknisestä kasvuyhteiskunnasta ihmiskuntaa yhdistävänä projektina lepää valheen varassa. Täsmällisemmin, se lepää sen toiveajattelun varassa, että tulevaisuudessa tekniikasta voi tulla niin hyvää, että se ratkaisee aikamme ongelmat tuottamatta uusia, kenties vielä isompia ongelmia niiden tilalle.

Syvin virhelähde on vääristynyt kuva hyvästä elämästä. Kuvittelemme liiaksi, että niin sanottu Maslowin tarvehierarkia on tosi. Emme silloin aina näe, että historian muutokset kumpuavat aina vapauden ja solidarisuuden tarpeistamme yhtä lailla ja yhtä perustavasti kuin ruumiimme tarpeista ja nautintojen halusta.

Markkinaliberaalille oikeistolle tarvehierarkian vääristynyt ihmiskuva sopii. Se ruokkii luontevasti ajatusta itsekkäästi omaa etuaan ajavasta ihmisestä ja uskoa markkinavoimiin nojaavasta yhteiskuntajärjestyksestä sekä myös näiden uskomusten mukaista käyttäytymistä.

VANHAN VASEMMISTON JA sosiaaliliberaalien perilliset, jotka ovat halunneet toteuttaa pohjoismaista hyvinvointivaltiota globaalisti, ovat arvioineet globaaliksi kasvaneen kapitalismin hallinnan välttämättömäksi. Siksi he ovat olleet mukana luomassa Euroopan unionia ja muita ylikansallisia poliittisia hallinnan välineitä. Siksi he ovat myös olleet mukana luovuttamassa valtaa näille uusille ”kansallisvaltioiden jälkeisille” poliittisille yhteisöille. Valta on annettu demokratioilta markkinoille.

Pidän tätä haaveidenvaraista vallansiirtoa ja integraatiopolitiikan rakentamista eurooppalaisten aatteellisten yhteiskunnallisten liikkeiden monumentaalisenä virhearviona. Tämän arvion vallitessa on ollut mahdollonta löytää tilaa ajatukselle, että muita kenties parempia vaihtoehtoja voi löytyä, jos vähennämme markkinavoimien voimaa vähentämällä riippuvuuttamme niistä.

Virhe on myös teknologiapoliitiikan jättäminen poliittisen keskustelun ulkopuolelle. Historia ei nähdäkseni tue ajatusta, että suuren muutosvoiman omaava tekniikka voisi pysyä aina hyvätahtoisten ihmisten järkeväsä hallinnassa. Merkittävin havainto on kuitenkin tämä: historia ei lupaa meille varmasti, että eilisen tekniikan arvaamattomiin vaikutuksiin voidaan löytää uudella tekniikalla kestäviä ratkaisuja.

Uuden vuosisatamme tärkein poliittinen tehtävä on kulttuuripoliittinen. 1800-luku ja 1900-luku loivat hyötyä itsekkäästi tavoittelevan ihmisen eli *homo economicuksen*. Tämä fantasia ja sen mukaan elävä ihmistyyppi on tehtävänsä tehnyt. Nyt tarvitaan jotain muuta.

Globalisaatioriippuvuuden purkaminen sekä omaehtoisen ja tasa-arvoisen talouden, tekniikan ja elinpiirin rakentaminen on alkavan vuosisadan kultainen tie. Sitä kulkemalla kauna, intressi ja aate, halumme jäädä henkiin sekä halumme elää uudella tavalla ihmisiksi yhdessä voivat onnellisesti yhdistyä. Tämän yksinkertaisen mutta abstraktin vision muuttaminen innostavaksi kansanliikkeen ohjelmaksi on aikamme politiikan tehtävä. **Y**

Miksi JOHN F. KENNEDY kuoli?

Kirjoittaja Olli Tammilehto

Olli Tammilehto pohtii,
murhasiko Lee Harvey
Oswald presidentin yksin.
John F. Kennedy oli riidoissa
Yhdysvaltain salaisen palvelun
ja asevoimien kanssa.

VAIKKA PRESIDENTTI John Fitzgerald Kennedyn salamurhasta on kulunut jo yli 50 vuotta, siitä kirjoitetaan ja kiistellään edelleen. Murhasta näyttää muodostuneen samantyyppinen ikuisuuskysymys kuin esimerkiksi Venäjän vallankumouksesta tai Tšernobylin onnettomuudesta.

Virallisen teorian mukaan **Lee Harvey Oswald** surmasi Kennedyn yksinään ilman rikoskumppaneita. Kuitenkin marraskuussa 2013 tehdyn gallupkyselyn mukaan 61 prosenttia yhdysvaltalaisista ei uskonut virallista teoriaa vaan ajatteli, että salamurhan takana oli useampia ihmisiä. Niistä, jotka osasivat tai halusivat tarkentaa näkemystään, noin puolet ajatteli, että attentaatin toimeenpani jokin Yhdysvaltain valtiollinen taho.

Tässä mielessä en ole mikään yksinäinen toisinajattelija tai pienen marginaaliryhmän jäsen, kun en usko viralliseen näkemykseen. Kuitenkin heti kun ilmoitan kantani Kennedyn murhaan, näen katseiden kääntyvän. Minua syytetään vainoharhaiseksi salaliittoteoreetikoksi, joka ei ymmärrä yhteiskunnan toiminnasta mitään.

Mutta miksi sitten valtavirran toimittajat ja kirjoittajat uskovat Oswaldin yksin tappaneen presidentti John F. Kennedyn? Näyttää siltä, että syynä heidän näkemykseensä on toisaalta oletus, että viralliset tutkimusraportit ovat luotettavampia kuin epäviralliset, ja toisaalta tieto, et-

tä Kennedyn murhaa tutkineen virallisen Warrenin komission mukaan Oswald oli syyllinen.

TÄMÄN YLEISEN NÄKEMYKSEN pohja alkaa kuitenkin horjua jo pelkästään tutkimalla Yhdysvaltain valtion virallista näkemystä hieman tarkemmin. Ensinnäkin Warrenin komission johtopäätös ei ollut itsestään selvä: sen seitsemästä jäsenestä kolme piti epätodennäköisenä teoriaa, jonka mukaan Oswaldin suoritti murhan yksin.

Toiseksi Kennedyn murhaa on tutkittu myös useissa muissa virallisissa elimissä. Vuonna 1975 niin sanottu Churchin komitea toi esiin, että FBI ja CIA eivät olleet toimittaneet Warrenin komission tietoon tosiasioita, jotka olisivat suuresti vaikuttaneet tutkintaan. Yhdysvaltain edustajainhuoneen salamurhia tutkinut valiokunta (HCSA) päättyi vuonna 1978 siihen, että murhan takana oli jokin salaliitto.

Mutta miksi valtiollinen elin ylipäätään olisi luotettava taho tutkimaan tällaista tapausta? Kautta aikojen korkeassa asemassa olevat ihmiset ovat valtakiiistoissaan murhanneet tai murhauttaneet toisiaan, minkä Warrenin komissioon luottavien historioitsijoiden luulisi tietävän. Puolueettomuus ei ole korkein hyve varsinkaan liittovaltion tutkijaelimillä, jolla on suorat kytkennät valtakunnan johtoon.

Lukuisat valtiosta riippumattomat tutkijat ovat taas päätyneet johtopäätökseen, jonka mukaan murhan takana oli CIA ja Oswald oli vain lavastettu syylliseksi. He eivät ole suinkaan vain hassahtaneita, tosiasioista

piittaamattomia fanaatikkoja. Heidän joukossaan on monia akateemisen koulutuksen saaneita, yliopistoissa työskennelleitä tutkijoita ja palkittuja professoreja Yhdysvalloissa ja muualla. Ehkä siis on sallittua epäillä viralista murhateoriaa leimautumatta heti hulluksi.

KENNEDYN MURHAAN LIITTYY lukuisia tosiseikkoja, jotka herättävät epäilyksiä mutta joista ei yleensä puhuta. Sellainen on esimerkiksi väitetyn murhaajan henkilöhistoria. Oswald palveli 18-vuotiaana Japanissa USA:n merijalkaväen huip-pusalaisessa tukikohdassa Atsugissa, josta käsin CIA toteutti operaatioitaan. Vuotta myöhemmin hän työskenteli El Toron tutka-asemalla Kaliforniassa. Tällöin hän alkoi täysin avoimesti esiintyä Venäjän ystäväenä ja kommunistina, mistä muut merijalkaväen sotilaat ja upseerit eivät välittäneet.

Kohta tämän jälkeen hän ”loikkasi” Neuvostoliittoon Suomen kautta. Moskovaan saavuttuaan hän meni Yhdysvaltain lähetystöön, luopui kansalaisuudestaan ja kertoi avoimesti aikovansa paljastaa sotasalaisuuksia Neuvostoliitolle.

Kahden ja puolen vuoden kuluttua Oswald ilmoitti haluavansa palata takaisin USA:han. Hän sai viipymättä viisumin ja passinsa takaisin. Vaikka hänen neuvostoliittolainen vaimonsa Marina oli kuulunut Komsomoliin, tämä päästettiin rajan yli maahanmuuttoa säätelevistä laista piittaamatta.

Asetuttuaan asumaan Dallasiin hän seurusteli CIA:n luottomiehen **Georg de Mohrenschildtin**, antikommunistien ja Kuuban emigranttien kanssa. Samanaikaisesti hän perusti New Orleansiin yhden hengen osaston sosialistisen Kuuban solidaarisuusjärjestölle (Fair Play for Cuba).

Näyttäisi siltä, että CIA:n alkuperäisen juonen tarkoituksena oli Oswaldin kautta vierittää syy Kennedyn murhasta Neuvostoliiton ja Kuuban niskoil-le. Tämä ei CIA:n omien virheiden takia kuitenkaan onnistunut, ja siksi viralliseksi kertomukseksi vakiintui Oswald yksinäisenä pyssymiehenä.

ITSE AMPUMISTAPAHTUMAAN LIITTYY lukuisia epäilyttäviä seikkoja. Tapahtuman kaikkia yksityiskohtia ei kuitenkaan koskaan saada varmistettua, koska viranomaiset hävittivät ennen normaalia rikostutkintaa keskeisen todistusaineiston. USA:n salaisen palvelun agentit veivät Kennedyn ruumiin väkisin Parklandin sairaalasta ennen kuin ruumiinavaus oli tehty ja rikkoivat näin Texasin lakia. Presidentin mukana ollut seurue pesetytti häntä kuljettaneen limusiinin vielä sen seisoessa sairaalan edessä. Luotien rikkoma tuulilasi vaihdettiin. Vielä murhailtana auto vietiin kuljetuskoneella Washington D.C.:hen.

Epäilyksiä herättää myös se, mitä tapahtui murhan jälkeen. Attentaattia seuranneiden viidentoista vuoden aikana 40 ihmistä, jotka väittivät tietävänsä murhasta, kohtasi väkivaltaisen kuoleman. Esimerkiksi mainittua Oswaldin yhteyshenkilöä toiminutta de Mohrenschildtiä ammuttiin päähän vain kolme tuntia sen jälkeen, kun edustajainhuoneen salamurhavalioikunnan tutkija oli yrittänyt ottaa häneen yhteyttä. Oliko tämä kaikki vain sattumaa?

KENNEDY OLI ILMIRIIDOISSA CIA:n kanssa. Hän oli uhannut ”hajottaa CIA:n tuhansiksi kappaleiksi ja heittää ne tuulen vietäväksi”. Riita oli kärjistynyt, kun Kennedy ei lähettänyt ilmavoimia tukemaan CIA:n organisoimaa epäonnistunutta Sikojenlahden maihinnousua Kuubaan vuonna 1961. Kennedy sulki CIA:n aseistettujen joukkojen leirit, jotka valmistelivat toista maihinnousua.

VIRANOMAISET HÄVITTIVÄT ENNEN NORMAALIA RIKOS- TUTKINTAA KESKEISEN TODISTUSAINEISTON

Presidentillä oli myös vakavia erimielisyyksiä Pentagonin kanssa etenkin ydinasepolitiikkaa ja Neuvostoliittoa koskien. Kennedy ei ollut valmis ydinsotaan Neuvostoliittoa vastaan, vaikka sotilaspiirien mukaan USA olisi voittanut sodan. Niinpä hän Kuuban ohjuskrisisin aikana ryhtyi neuvottelemaan Neuvostoliiton silloisen johtajan **Nikita Hrushtshovin** kanssa.

Saavutetussa kompromississa Neuvostoliitto suostui vetämään ohjukset Kuubasta, kun Yhdysvallat lupasi olla yrittämättä uutta maihinnousua ja vetää pois ohjuksensa Turkista. Kennedyn solmimasta ydinkokeet ilmakehässä kieltävästä sopimuksesta kenraalit eivät myöskään pitäneet. Suurta epäluuloa Kennedyä kohtaan herätti se, että neuvotellessaan sopimuksista hän käytti omia yhteyksänavia ja lähettiläitä sivuuttaen ja jättäen pimentoon virkamieskunnan ja sotilaspiirit.

DWIGHT EISENHOWER, JOKA toimi presidenttinä ennen Kennedyä, oli varoittanut jäähyväispuheessaan ”sotateollisesta kompleksista” ja sen kautta ”väärin käsiin joutuneen vallan tuhoisasta noususta”. Ilmeisesti omiin kokemuksiinsa viitaten hän sanoi, että ”vain valpas ja asioista perillä oleva kansalaisyhteiskunta voi pakottaa suuren teollisen ja sotilaallisen koneiston kytkeytymään oikealla tavalla meidän rauhanomaisiin menettelytapoihimme ja päämääriimme niin, että turvallisuus ja vapaus voivat yhdessä kukoistaa.”

Kennedy lieenee tuntenut voimakkaasti, miten Eisenhowerin kuvaama yhteiskunnallinen rakenne oli ohjaamassa häntä ja miten sen puitteissa toimiminen saisi hänet syyllistymään hirvittävään rikokseen: ydinsodan aloittamiseen. Hän päätti panna vastaan. Kun ei ollut olemassa sellaista yhteiskunnallista liikettä, johon Eisenhower viittasi ja joka olisi voinut olla Kennedyn tukena laittamassa sotilas-teollista kompleksia aisoihin, hän ei voinut saavuttaa pysyvää muutosta. Presidenttinä hän saattoi kuitenkin toimia hetken aikaa omapäisesti ja tehdä jotain todella merkittävää: estää ydinsodan syttyminen.

Tällä hetkellä ei ydinsodan alkaminen näytä niin todennäköiseltä kuin 1960-luvun alussa. Sen sijaan olemme kovaa vauhtia matkalla ilmastokatastrofin. Ehkä nytkin tarvitaan poliittikkoja, jotka uhmaavat ”taloudellisis-byrokraattista kompleksia” ja sen kasvuliturgiaa ja alkavat ”neuvotella rauhasta” muun luonnon kanssa. Sanktioilta tällainen ruodusta poikkeava yksilö ei tietenkään voi välttyä. Tuskinpa ne kuitenkaan ovat niin kovat kuin Kennedyn kohdistuneet. **Y**

Vasemmisto on ideologisesti HUKASSA

Kirjoittaja Kalevi Suomela

Vasemmiston tulee käydä diskursiiviseen kamppailuun taloudesta, demokratiasta ja yhteiskunnasta. Aluksi sosialismi pitää määritellä uudelleen.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE JULKAISI vapunaattona kirjan *Vasemmiston tulevaisuus*. Siinä **Antti Alaja**, yksi antologian kirjoittajista, esittää professori **Mariana Mazzucatoa** referoiden, että edistyksellisten poliittisten voimien tulisi käydä diskursiiviseen kamppailuun julkisen sektorin roolista taloudesta.

En ole – ainakaan vielä – lukenut Mazzucaton kirjaa *The Enterprenial State – Debunking Public vs. Private Sector Myth*. Siitä huolimatta pidän hänen esitystään potentiaalisesti todella merkittävänä avauksena.

Edellytyksenä on, että diskursiivinen kamppailu ja diskursiivinen uudistuminen ymmärretään riittävän syvällisesti. Diskursseissa on kysymys asioiden vakiintuneista hahmotustavoista ja käsitteiden merkityksistä.

EN OLE KOSKAAN hyväksynyt totuudeksi sitä aivan liian yleistä käsitystä, että kansandemokraattisen liiton (SKDL) synnys-sä sotien jälkeen ja sen välittömästi saamassa räjähdysmäisessä suosiossa oli kyse viehtymyksestä kommunismiin ja tämän suuren joukon joko naiivista tai harkitusta halusta olla kommunismia salaa rakastavia myötäkulkijoita. Olen myös antanut nimen sille uskoakseni tärkeimmälle motiiville, jonka näen ohjanneen useimpien liittyjien ja äänestäjien valintaa. He olivat työväenliikkeen paasikiviläisiä.

Hävityn sodan jälkeen oli kysymys tilinteosta menneisyyden kanssa ja siksi myös työväenliikkeen uudelleen ryhmittymisestä. Kysymys oli Suomen 1930-luvun ilmapiirin sekä Suomen ennen sotaa ja sotien aikana harjoittaman politiikan arvioinnista.

Siinä SKDL:ssä, johon minä liityin vuonna 1969, jäsenistön ideologinen peruskirja oli Suomen vanhan työväenpuolueen Forssan ohjelma vuodelta 1903. Sitä muistettiin, ja sitä juhlittiin. SKDL:n omat periaate-ohjelmat olivat pragmaattisia toimintaohjelmia hyvinvointivaltion rakentamiseksi. Ideologisesti SDP:n ja SKDL:n jäsenistön valtaenemmistöä oli mahdotonta erottaa toisistaan.

Forssan ohjelma johdanto-osineen, mikä viimeksi mainittu ei ole ollut pitkään aikaan suuren yleisön luettavissa, on otettu mukaan *Vasemmiston tulevaisuus* -kirjan alkuun.

Ennen 80-lukua SKDL:n ohjelmissa ei käytetty sosialismin käsitettä – saati määritelty tai problematisoitu sitä. Myöhemmin 1980-luvulla sosialismi tuli sanana SKDL:n periaateohjelmaan, mutta yhtä epämääräisessä

**POLITIIKASTA
RAPORTOIVASSA
LEHDISTÖSSÄ
PUOLUEKENTTÄ
OLI KOKO SODAN
JÄLKEISEN AJAN
JAETTU SOSI-
ALISTISIIN JA
EI-SOSIALISTISIIN
PUOLUEISIIN.**

ja täsmentämättömässä merkityksessä kuin se on SDP:n vuosien 1952 ja 1987 ohjelmissa. SKDL:n sosialistienkin motiivina vaatimukselle sisällyttää sana SKDL:n ohjelmaan oli vain halu ilmaista, että sanan käyttö ja sen merkityksen määrittely eivät kansandemokraattisessa liikkeessä saa olla kommunistisen puolueen (SKP) monopoli. Tuossa historian vaiheessa, jolloin SKP oli ollut jo kaksi vuosikymmentä jyrkästi kahtia jakautunut, sosialistien vaatimus sopi hyvin myös enemmistökommunisteille.

Kannattaa muistaa sekin, että politiikasta raportoivassa lehdistössä puoluekenttä oli koko sodan jälkeisen ajan jaettu sosialistisiin ja ei-sosialistisiin puolueisiin. Tapa alkoi hiipua vasta 1980-luvulla. Sosialistisia puolueita olivat

SDP ja SKDL sekä TPSL niin kauan kuin se oli olemassa 1970-luvun alkuun saakka. SKP, joka ei ollut eduskuntapuolue, oli vuodet 1944–1990 SKDL:n jäsenjärjestö, mikä on antanut aiheen suuresti liioitteleviin käsitelmiin kommunismin kannatuksen laajuudesta Suomessa.

SDP:n vuoden 1952 ohjelma, kuten **Mikko Majander** kirjoittaa antologiassa, kannatti edelleen ”sosialistista suunnitelmataloutta”, mutta siihen tuli edetä demokraattisin keinoin ilman väkivaltaa ja diktatuuripyrkimyksiä. Sama linjaus oli ollut jo Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen (SPD) vuoden 1891 Erfurtin ohjelmassa, joka oli pitkälti **Karl Kautskyn** käsialaa. Hän uskoi työväenluokan kasvavan kansan suureksi enemmistöksi. Siksi parlamentissa demokraattisesti toteutettava sosialistinen vallankumous näytti hänestä lähes väistämättömältä. Kautskyn usko tulee ymmärrettäväksi, kun muistetaan Saksan SPD:n kannatuksen ilmiömäinen kasvu 1800-luvun viimeisellä neljänneksellä. Autonomian ajan viimeisinä vuosina Suomessa tapahtui itse asiassa sama kehitys.

1960-luvulla SKP seurasi ideologisesti Kautskyn SPD:n ja Suomen SDP:n mallia. Ensin se tapahtui symbolisesti vuonna 1966 vaihtamalla puheenjohtaja. Vuonna 1969 puolue poisti proletariaatin diktatuurin käsitteen uudesta puolueohjelmasta ja sitoutui demokratiaan ”sekä kamppailuissa sosialistisen yhteiskuntauudistuksen puolesta että sosialismin oloissa”. Siitä, miten sosialismin käsitteen merkityssisältö tuli ymmärtää, SDP ja SKP olivat aina olleetkin jotakuinkin yksimielisiä. Nyt oli tultu diskursiivisesti yksimielisiksi myös sosialismin ja demokratian suhteesta.

Neuvostoliiton olemassa olon ja etenkin kylmän sodan pitkinä vuosina sosialismin käsite muuttui kuitenkin lännessä koko vasemmistol-

le jatkuvasti ongelmallisemmaksi. Moskovalle uskollisia kommunisteja lukuun ottamatta yhä useammat ymmärsivät, että sosialismi valtiollisen omistuksen ja suunnitelmatalouden merkityksessä olisi mahdollista vain Neuvostoliiton historiallista mallia seuraten, siis yksipuoluediktatuurissa. Sitä ei halunnut kukaan. Eivät varsinkaan sosiaalidemokraatit ja sosialistit, mutta eivät eurokommunistitkaan. Pitkän kehityksen nykyvaiheessa on sittemmin – onnettomasti ja sotkuisesti – ruvettu puhumaan hyvinvointivaltiokapitalismista.

VAIKKA KYLMÄ SOTA on ohi, yhteiskunnan todellisuus yritetään edelleen hahmottaa kylmän sodan aikaisin käsittein. Silloin maailma jakautui idän ”sosialistiseen” ja lännen ”kapitalistiseen” leiriin. Diskursiivisesti aivan ideologiansa ytimessä vasemmisto on hukassa. Sen tulee riuhtaista itsensä nykyaikaan.

Nykyaikaan päivitetystä diskurssista sosialismin käsite määritetty aatehistoriallisesti. Oleellista on nähdä sosialismi liberalismista nousseena mutta sen ylittävänä poliittisena filosofiana. Sosialismi on kannattanut liberalismiin ihmisoikeus-, tasa-arvo-, oikeusvaltio- ja demokratiatavoitteita, mutta asettui vastustamaan sen poliittista taloustiedettä.

Kritiikin perusta, sosialistinen eetos, pohjautuu sen ehdottoman ja peruuttamattoman keskinäisen riippuvuuden tiedostamiseen, johon työnjako ja markkinat ovat ihmiskunnan tuoneet. **Karl Marx** kuvitteli liikojen niin sanotun työnarvoteorianansa sovellettavuudesta. Kaikkien ihmisten sosiaalista ja taloudellista tasa-arvoa korostava sosialistinen eetos pohjautuu silti juuri sen suuntaiseen yhteiskunnan ja sen sosiaalisten suhteiden analyysiin.

Järkevä nykyaikainen yhteiskunta koostuu markkinataloudesta ja demokraattisesta hyvinvointivaltiosta. Parhaimmillaan demokraattinen hyvinvointivaltio ei kuitenkaan ole vain infrastruktuureja, koulutusta, sosiaaliturvaa, julkisia palveluja ja tulonsiirtoja tarjoava valtio. Se on ennen kaikkea taloudellista toimintaa vahvasti ohjaava lainsäätävä, joka takaa työsuojelua ja kuluttajan suojelua, torjuu ympäristöhaittoja ja ohjaa muun muassa budjettifiskaalisin ja verotuksellisin keinoin makrotaloutta siten, että talouden syklit eivät ole liian rajuja ja täystyöllisyys säilyy kaikissa olosuhteissa.

**JÄRKEVÄ
NYKYAIKAINEN
YHTEISKUNTA
KOOSTUU
MARKKINA-
TALOUESTA
JA DEMOK-
RAATTISESTA
HYVINVOINTI-
VALTIOSTA.**

Järkevä nykyaikainen sosialismi ei pidä markkinataloutta ja kapitalismia synonyymeina. Sosialistisesta perspektiivistä katsoen yhteiskuntaa on syytä nimittää kapitalistiseksi vain siinä tapauksessa, että sen yhteiskuntapolitiikka suosii kohtuuttomasti pääomatuloja työtulojen ja julkisen valan hyvinvointipalvelujen kustannuksella.

Miten vahvat diskurssit syntyvät, elävät ja kuolevat, olisi oma mielenkiintoinen tutkimuksen alueensa. Yksilöt voivat kohota vahvoiksi auktoriteeteiksi. Näin teki sosialistisen liikkeen tapauksessa sekä hyvässä että pahassa Karl Marx. Myös puolueohjelmat voivat joskus saada diskurssia luovan aseman kuten Erfurtin ohjelman marxilaista johdantoa mukaileva Forssan ohjelman johdantoteksti.

Vasemmiston tulevaisuuteen lienee kurkottanut myös Työväen Sivistysliiton ja Vasemmistofoorumin yhteisesti julkaisema *Kapitalismin sanakirja*. Sen 286 hakusanasta jotkut on selitetty sinänsä valaisevasti. Lukija jää silti kysymään, onko kirjan nimi tarkoitettukin vain markkinointia edistäväksi täyksi. Kapitalismin tai sosialisminkaan ymmärtämistä kirja ei lisää. Kumpaakaan hakusanaa kirjassa ei edes ole. Parasta kirjassa on, että se on julkaisijatahojensa yhteistyöhanke. Vasemmiston diskursiiviselle uudistumiselle kirjalla ei ole annettavaa.

PALAAAN LOPUKSI ANTTI Alajan esitykseen. Ei kannata jäädä odottelemaan uuden suuren gurun ilmaantumista. Sille diskursiiviselle kamppailulle, jota Alaja peräänkuuluttaa, on olemassa kiireellinen kotimainen, eurooppalainen ja globaali tarve. Suomessa voidaan aloittaa; siksi minun katseeni kohdistuu Suomen vasemmistopuolueisiin ja vihreisiin, ehkä ennen kaikkea niiden *think tankeihin* ja sivistysjärjestöihin.

Julkistamistilaisuudessa annettiin ymmärtää, että *Vasemmiston tulevaisuus* -kirjan tarkoitus on alustaa SDP:n uuden periaateohjelman valmistelua. Jos on sellaisia ajatuksia, että nyt pitäisi palata Forssan ohjelmaan, ne on syytä hylätä. Forssan ohjelma ja erityisesti sen johdanto-osa oli aikanaan väkevää diskurssia ylläpitänyt julistus, mutta se diskurssi on tämän päivän oppaaksi keltoton.

Nyt on katsottava tarkemmin, mikä sosialismin aatehistoriassa on ollut oleellista. Se auttaa vasemmistoa asettamaan sekä yhteiskunnallisen todellisuuden kuvauksensa oikein että arvonsa, periaatteensa ja poliittiset tavoitteensa tähän päivään ja tulevaisuuteen sopiviksi. **Y**

Ydinkokemus

KIRJOJA, ELOKUVAA,
TEATTERIA, MUSIIKKIA:
TARJOLLA KOKO
KIRJO TAIDETTA,
JOKA SYNNYTTÄÄ
KOKEMUKSIA.

76 SIMO ORTAMO Pispalan profeetta / **78 OTSO HARJU**
Krokotiilin kidasta tiikerin hampaisiin / **82 RIITTA OITTINEN**
Muovisoppaa museoissa / **84 ANTTI JUVONEN & MARKKU VARIS**
Punk räyhäsi mutta ei kapinoinut / **88 KALEVI SUOMELA** Onko
uuden talouden synty käsillä? / **90 Kirja-arviot** / **92** Levyt
/ **93 SIMO ORTAMO** Elämästä ei selviä hengissä / **94 EERO YRJÖ-**
KOSKINEN Pikavoittoja ympäristöstä piittaamatta / **96 OSAMA**
ALALOULOU Huippukoulutus, ei töitä / **98** Pala historiaa

PISPALAN PROFEETTA

Teksti ja kuva Simo Ortamo

Hassan Blasim kirjoittaa irakilaisista itsemurhapommittajista ja unkarilaisista vastaanotto-keskusvirkailijoista. Pispalaan kotiutuneen kirjailijan novellikokoelmia ollaan kääntämässä yli kymmenelle kielelle.

KIRJAILIJA Hassan Blasim kävelee tottuneesti Tampereen Pispalan kujilla. Hän neuvoo jättämään pyörän kaiverinsa etupihalle ja kehuu kaupunginosan rentoa ilmapiiriä. Aikuisikänsä jatkuvasti liikkeessä ollut irakilaisyntyinen kirjailija kertoo juurtuneensa Suomeen. Kun hän saapui maahan pakolaisena 10 vuotta sitten, hän sai kuulla suomalaisten olevan epäsosiaalisia ja masentuneita.

– Ajattelin, että tämä on minun paikkani. Olen samanlainen.

VIIME AIKONA Blasim on taas matkustanut paljon. Hän käy kirjamesuilla eri puolilla Eurooppaa, New Yorkissa ja Lontoossa. Kutsuja on satanut paljon, kun hänen toinen novellikokoelmansa *Irakin purkkajeesus* voitti keväällä brittilehti *The Independentin* arvostetun käännös-kirjallisuuspalkinnon.

– Olen myös kieltäytynyt monista festivaaleista. Ne vievät paljon energiaa, enkä voi kirjoittaa.

Palkinnon myötä Blasimia käännetään nyt ainakin kymmenelle kielelle, esimerkiksi ranskaksi, ruotsiksi ja turkiksi. Myös suomalainen media on vähitellen huomannut kirjailijan, jota *The Guardianin* arvostelija kutsui ehkä parhaaksi elossa olevaksi arabiankieliseksi kirjailijaksi.

HASSAN BLASIMIN novellit ovat monikerroksisia tarinoita, jotka saavat yllättäviä, väkivaltaisia ja usein absurdeja käänteitä. Eräs *Irakin purkkajeesus* -kokoelman novelleista alkaa Unkarin ja Bulgarian rajalta. Kaksi irakilaista raahaa afgaanipakolaisen ruumista metsän halki. Tarina jatkuu kuvailulla vastaanottokeskuksen ulostenäytekäytännöistä sekä murhamysteerillä. Lopuksi novellin minäkertoojaa luullaan junassa kirjailija Hassan Blasimiksi ja syytetään novellien liian laajoista henkilögallerioista. Puhetta

Hassan Blasim

- s. 1973
- Irakilaisyyntyinen kirjailija ja elokuva-ohjaaja.
- Hänen arabiaksi kirjoittamansa novellikokoelma *Irakin purkkajeesus* sai *The Independent* -lehden käännöskirjallisuuspalkinnon keväällä 2014.
- Blasim on asunut Suomessa vuodesta 2004.

on myös eri tavoista tappaa rottia.

– Monissa tarinoissani on mustaa huumoria, sillä se merkitsee toivoa. Olin vangittuna monta kertaa rajalla. Siellä vitsailtiin aina, puhuttiin että huomenna meidät vapautetaan.

BLASIMIN PAKOMATKA Irakista Suomeen kesti neljä vuotta. Hän käveli rajan yli Irakista Turkkiin. Siellä hän työskenteli pimeästi paperittomana siirtolaisena. Poliisi teki säännöllisesti iskuja siirtolaisten majapaikkoihin ryöstäen heidän vähäisetkin rahansa. Bulgarian rajan yli Blasim pääsi vasta neljännellä yrittämällä.

– Kun bulgarialaissotilaat saavat ihmisiä kiinni metsässä, missä ei ole lakia tai kameroita, heistä tulee hyvin väkivaltaisia. He kiduttavat ja lyövät ihmisiä, sillä he haluavat pelotella heidät pysymään poissa.

HASSAN BLASIM eli nuoruutensa diktaattori **Saddam Husseinin** hallitsemassa Irakissa. Varsinkin Irakin ja Iranin sodan myötä valtio ryhtyi kontrolloimaan irakilaisten elämää hyvin tiukasti.

– Teini-ikäisenä sitä miettii omia ongelmiaan. Väkivaltaa näkee ympärillään, mutta siitä ei kiinnostu. Mieluummin juo salaa kavereiden kanssa.

Blasim päätyi opiskelemaan Bagdadin elokuvakouluun vuonna 1993. Hän ei ollut

poliittisesti aktiivinen, mutta joutui lopulta loppuvuodesta 1998 pakenemaan Pohjois-Irakin Kurdistanin ja vaihtamaan nimensä. Siellä hän ohjasi kurditaisteliijoista kertovan dokumentin *The Wounded Camera*. Sen jälkeen hän joutui pakenemaan maasta.

– Olin vihainen taiteilija. Diktatuurissa ei pidetty siitä, että puhui asioista.

BLASIMIN TÄHÄN mennessä julkaistut novellien hurjat juonenkäänteet sijoittuvat useimmiten Irakin väkivaltaiseen lähimenneisyyteen. Aikaisemmin hän ei halunnut kirjoittaa uudesta kotimaastaan Suomesta.

Nyt tekeillä oleva romaani tapahtuu muun muassa Lapissa, johon Blasim tutustui kesäkuussa automatkalla. Myös syksyllä valmistuva elokuvakäsikirjoitus sijoittuu osin Suomeen.

– Aikaisemmin en tuntenut vielä kulttuuria, joten pelkäsin kirjoittavani kliseitä. **Y**

Hassan Blasim Helsingin Kirjamesseilla Ydin-vieraana 24.10. klo 10 Aino-Salissa.

Hassan Blasim kertoi myös näkemyksistään globaaleista muuttoliikkeistä osana 52 puheenvuoroa-projektia.

www.ydinlehti.fi

Krokotiilin kidasta tiikerin hampaisiin

Kirjoittaja Otso Harju

Kuvitus Crocodile on Water, Tiger on Land

Sananvapaus on Intiassa epävarma oikeus. Ihminen voi joutua vuosien oikeuskierteeseen Facebook-statuksen tai keksityn syytöksen nojalla. Miten maassa voi tehdä poliittista sarjakuvaa?

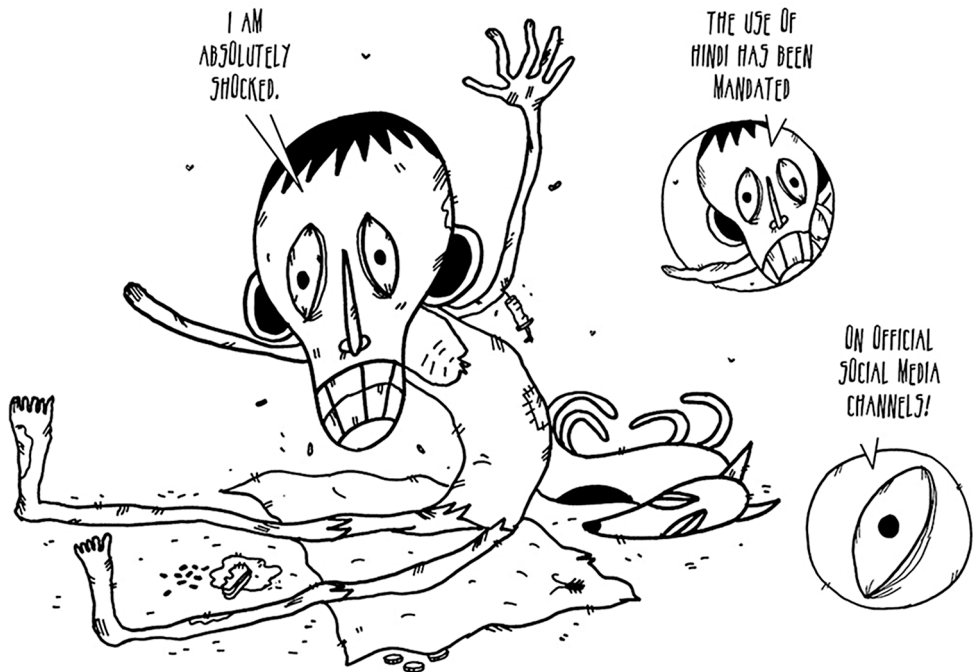
LÄNSI-BENGALIN pääkaupungissa Kolkatassa asuu anonyymina pysyttelevä pariskunta, jonka sarjakuvablogia luetaan ympäri maata. Mies kirjoittaa ja nainen piirtää. Pari kutsuu itseään nimellä *Crocodile on Water, Tiger on Land (CWTL)*. Se tulee bengalilaisesta sanonnasta valintojen vaikeudesta. Kerrotaan, ettei ihmisen ole turvallista olla maailman suurimmassa mangrovemetsässä Sundarbanissa. Vedessä odottavat krokotiilit, ja maalla vaani tiikeri. Nämä eläimet kuvaavat nyky-Intian poliittisia vaihtoehtoja.

Kaksikon sarjakuvat ovat kuivan sarkastisia ja masentavanhauskoja tilannekuvia siitä, mitä maan poliittinen eliitti ja sen tukijat oikeastaan sanovat, kun he vaikuttavat sanovan jotain muuta. Blogilla ei ole puoluepoliittista kantaa,

vaan se irvailee vapaasti kaikelle poliittiselle omahyväisyydelle.

– Suurin osa sarjoistamme pilailee kongressipuolueen johtaman niin sanotun keskustalaisen rintaman kustannuksella. Monesti myös vasemmistoliberaalit ovat kohteenamme, ja me poliittiset taiteilijat itse saamme osamme. Useimmiten nämä sarjakuvat eivät herätä sen suurempia tunteita. BJP:n johtamaa oikeistokoalitiota kohti osoitetut sarjat sen sijaan herättävät.

CWTL edustaa nuoren Intian liberaalia ja itsekriittistä vastavirtakulttuuria. Konservatiivit haluavat usein nähdä heidän kaltaisansa ihmiset jonkin tietyn mädän uusvasemmistolaisen agendan agentteina. Monitasoisuus ei perinteisesti ole ollut maan poliittisen luokan vahvuuksia. Intiassa vastapuolen leimaaminen joksikin

negatiivisesti koetuksi on yleinen tapa käydä poliittista taistelua.

– Saarnaamme suurimmilta osin jo uskville. Ne, jotka eivät ole kanssamme samaa mieltä, sulkevat meidät ulos. Meitä on trollattu paljon, varsinkin Redditissä, mutta harva on yrittänyt keskustella kanssamme järkevästi.

Kaksikon Tumblr-blogiin on ilmestynyt uusi ajankohtainen sarjakuva viimeiset 196 maanantaiaamupäivää. Kaikki alkoi oikeastaan kokeilunhalusta. Nopeasti kiitollisia faneja oli niin monta, että hommaa ei voinutkaan enää lopettaa. Ihmisten kannustus pitää innon yllä – monet intialaiset ovat erittäin skeptisiä perinteistä poliittista vaikuttamista kohtaan. Kysyntää vaihtoehtoiselle kulttuurille riittää.

– Kerran Tumblrin serveri ei toiminut, em-

mekä voineet ladata viikon sarjakuva maanantaiaamuna. Saimme heti monta huolestunutta sähköpostia. Monet lukijat ovat kuin ystäviä, joita emme ole koskaan tavanneet.

SANANVAPAAUS EI ole ongelmaton oikeus Intiassa. Monet lakipykälät mahdollistavat ihmisen joutumisen herkästi oikeuteen. Syynä voi olla uskonnollisen vakaumuksen loukkaaminen, poliittiseen tai sosiaaliseen epävakautteen yllyttäminen tai loukkaavan materiaalin julkaiseminen. Syyttää voidaan terrorismista tai vieraan maan agenttina toimimisesta. Poliisi, poliitikot ja puoliviralliset poliittiset tahot käyttävät pykälää häikäilemättömästi hyväkseen. Jokainen yhteiskuntakriittinen taiteilija asettaa itsensä jollain tapaa vaaraan.

– Nämä lait eivät vaikuta estävän vihapuhetta, vaan niitä käytetään jokapäiväisen erimielisyyden tai kirjallisuuden sensuroimiseen.

Kongressipuolueen hallitessa vuonna 2012 satiristi **Asaam Trivedi**, joka oli muun muassa piirtänyt Intian parlamentin yleisenä käymälänä, pidätettiin kapinaan yllyttämissyytteen nojalla. Yliopistoprofessoreita on pitkään pidätetty ”maolaisia” heidän lausuttua liian vasemmistolaismyönteisiä sanoja luennoillaan.

BJP:n kiistelty **Narendra Modi** nousi Intian pääministeriksi toukokuun lopussa. Sen jälkeen maassa on toistuvasti pidätetty ihmisiä pääministerin loukkaamisesta sosiaalisessa ja perinteisessä mediassa. Sekä kansalaisjärjestöt ja keskusrikospoliisi ovat leimanneet Modin uusliberaalia kehitysmallia kritisoivia ihmisiä ja järjestöjä epäisänmaallisiksi.

Pääministeri itse on ollut tästä kaikesta hiljaa. Näin hän antaa sille siunauksensa yhdessä keskiluokkaisten kannattajiensa kanssa. Syynä voi olla se, että vielä vakavammat asiat kuten syvä korruptio, häikäilemätön poliisiväkivalta ja lopumattomat raiskaukset ovat maassa arkipäivää.

CWTL:N MUKAAN pitää muistaa, että asiat ovat olleet yhtä huonosti poliittisesta johdosta riippumatta. Kongressipuolue on ollut aivan yhtä mätä kuin BJP.

Kaksikon mukaan muuttunut on vain se, että hyväntahtoisesta naamarista on nyt luovuttu. Sosiaalisen median vapautta rampauttavat lait säädettiin jo kongressipuolueen aikana.

Ulkopuoliselle kiinnostavaa on se, että aiemmin oikeuden puuttumisesta kärsineet ovat olleet köyhiä. Nyt myös ylempi keskiluokka on saanut tuntea syytteiden mielivallan nahoissaan. CWTL kuitenkin muistuttaa, että viime aikojen iskut sosiaalisessa mediassa liikkunutta sisältöä kohtaan eivät ole tulleet viranomaisten vaan erilaisten poliittisten ryhmittymien taholta.

– Teoriamme on, että hallitus yrittää ylläpitää jonkinlaista ulkokuorta. Sen takia valtion on vaikea käyttää lakia meidän kaltaisiamme taiteilijoi-

ta vastaan vaikuttamatta mielipuolisen ankaralta. Sarjakuvamme perustuvat julkiseen tietoon.

– Hallitus itsessään ei ole näitä iskuja tehnyt, vaan se toimii välikäsien kautta. Epäviralliset ryhmät kuten hindunationalistit tekevät rikosilmoituksia ja pelottelevat ihmisiä.

Modin pilkkaamisesta pidätetyt eivät tule saamaan tuomiota, CWTL sanoo. Kyse on kaksikon mukaan useimmiten ahdistelusta, toisinajattelijoiden elämän tekemisestä vaikeaksi.

– Joskus vaara vaikuttaa suuremmalta kuin se on.

KAKSIKON MUKAAN Intia ei kuitenkaan vielä ole tilanteessa, jossa poliittisen satiirin tekijän on pidettävä henkilöllisyytensä piilossa. Maassa on monia avoimesti radikaaleja taiteilijoita varsinkin dokumenttielokuvan saralla. Heidän oman anonymiä pysymisensä takana oli pikemmin taiteellinen toive kuin poliittinen pakko. He halusivat, ettei heidän tuotostaan arvioitaisi sosioekonomisen taustan perusteella.

– Mutta toki, mitä enemmän ennakoivaa varovaisuutta harrastetaan, sitä suuremmaksi suvaitsemattomuuden tilan annetaan kasvaa.

Hyvin toimeen tulevat keskiluokat ovat prosentuaalisesta alakynnestään huolimatta määritelleet Intian poliittisen agendan. Uuden Intian voittajat ovat usein herkkähipiäisiä itseään koskevaa kritiikkiä kohtaan. Itsesensuurin kukoistus on merkki siitä, etteivät ihmiset halua kyseenalaistaa omaa tilannettaan. Utelen CWTL:tä, puuttuuko Intian keskiluokilta itseironia.

– Se on eräänlainen itsesuojelumekanismi. Ylempi keskiluokka elää helposti särkyvässä itsepetoksessa. Se yrittää uskotella itselleen, ettei kastilla tai sukupuolella enää ole merkitystä ja että se auttaa maata kulutuksen kautta lisäämällä työn tarvetta. On selvää, että tämä illuusio särkyä joka kerta, kun astuu ovesta ulos. Niinpä ihmiset asuvat aidatuilla alueilla, ajavat autoa ikkunat kiinni ja käyvät ostoksilla ostoskeskuksessa, jotta todellisuus pysyisi kaukana. Meistä on tullut erittäin taitavia tässä. Kaikki ilmaismuodot ja taide, jotka tulevat liian lä-

helle ihoa, suljetaan ulos. Kun kosket taitelijana tähän, kosket erittäin kipeään paikkaan.

Kaksikko ei kaunistele maan tilannetta, jossa sosiaalinen konservatismi paiskaa kättä uusliberalismin kanssa.

– *Trickle down* -talous toimii kauniisti yhdessä kastijärjestelmän kanssa. Ajatus siitä, että rikkaille pitäisi olla vapaat kädet tulla yhä rikkaimiksi ja että osa heidän rikkauksistaan tulee lopulta valumaan alas köyhille, antaa oikeutuksen sille, että joidenkin on ihan hyväksyttävää saada odottaa perusoikeuksia pari sukupolvea.

– Se on lähellä kastijärjestelmän opetuksia: elämä on ennalta määrätty, eikä sitä vastaan pitäisi taistella. Näin saamme kaksinaismoraalin, jossa jotkut tarvitsevat ilmastoidun ympäristön pystyäkseen työskentelemään, kun taas toisten pitäisi olla iloisia jos he tienaa 25 rupiaa päivässä. Sehän on vain karmaa, hei!

MISTÄ VUOSI 2014 sitten tullaan muistamaan? Parlamenttivaalit saivat monet liberaalit kippuraan. CWTL ei tiikku optimismia, muttei myöskään näe Modin nousua mitenkään erikoisena.

– Tämä voi vaikuttaa ratkaisevalta vuodelta, mutta näemme sen enemmänkin aina läsnä olleiden tendenssien lopputuloksena. Asiat eivät ole muuttuneet, eivätkä ne tule muuttumaan hyvin pitkään aikaan.

Jos Intian tilanteeseen on joskus tulossa muutosta, sen on pariskunnan mukaan lähdettävä yksilöistä.

– Meidän pitää olla tietoisia siitä, miten kasti ja sukupuoli vaikuttavat jokapäiväiseen elämäämme. Meidän täytyy olla valppaana, kun vapauksiamme murennetaan. Meidän on otettava kantaa, kirjoitettava, väiteltävä, puhuttava, organisoiduttava ja luotava yhteisöjä. Muuten poliittiset muutokset tulevat olemaan vain pinta-puolisia uudelleenjakoja. **Y**

crocodileinwatertigeronland.tumblr.com

Muovisoppaa museoissa

Kirjoittaja Riitta Oittinen Kuvat Design Museum Gent

Euroopan ja Lähi-idän museoita kiertävä näyttely esittelee muovijätteen tuhoja maailman merissä. Projektin yhteistyökumppanin tekemiset eivät kuitenkaan kestä päivänvaloa.

Roskaa Havaijilta, Zürcher Hochschule der Künste, 2010.

VUOSITTAIN MEREEN päätyy 6,4 miljoonaa tonnia muovijätettä. Valtaosa uppoaa pohjaan, mutta sitä kelluu myös meressä ja ajautuu rannoille. Merelle on muodostunut myös valtavia muovijättesaaria. Ravintoketjun myötä muovia päätyy ruokaamme, jota moni meistä raahaa kaupoista muovikasseissa – vielä erikseen muovin pakattuna.

Ympäristökasvatukseen keskittyvä hanke *Out to Sea – Plastic Garbage Project* lähestyy jäteongelmaa eri näkökulmista. Zürichin designmuseon suunnittelemassa projektissa hyödynnetään niin tutkijoiden, luonnonystävien kuin erilaisten ammattilaisten asiantuntemusta.

Näyttely on jo kiertänyt eurooppalaisissa museoissa ja lähtee loppuvuodesta kiertueelle Lähi-itään. Tampereella kokonaisuus oli esillä vuonna 2013 nimellä *Meri hädässä – Muovijäteprojekti*. Parhaillaan se on Gentin Designmuseossa Belgiassa.

NÄYTTELYN YKSI peruselementti on merestä kerätty muoviröykkiö, joka havainnollistaa dumpausta tehokkaasti. Paikalliset teemat ja ideat tuovat näyttelyn kokonaisuuteen oman lisänsä. Esimerkiksi Gentissä erilaisia designkierrätyksineitä oli siroteltu yllättäviin paikkoihin peruskokoelmien sekaan.

Monitahoisten ympäristöongelmien ohella *Plastic Garbage Project* esittelee myös ratkaisuja, kuten lainsäädäntöä ja keinoja muovin korvaamiseen tai sen käytön vähentämiseen.

Näyttelypaneelissa on valtavasti informaatiota. Museovieraat eivät kuitenkaan yleensä jaksa lukea sivukaupalla tekstiä, varsinkaan jos se vaatii sulattelua. Onneksi tietoa annetaan myös visuaalisesti, opastuksin ja työpajoin. Ainakin Tampereen näyttelyyn lapsille tehty omatoimimateriaali löytyy edelleen *Meri hädässä* -verkkosivuilta.

PROJEKTILLA ON vahva nettinäkyvyys ja myös Facebook-sivut, joiden kautta mukana olevat museotkin voivat lähettää tiedotteitaan. Elokuun lopulla sinne ilmestyi Gentin Designmuseon lähettämä pos-

titus. Koko *Muovijäteprojekti*n piikkiin sitä ei siis ole laittaminen. Postituksessa kerrottiin israelilaisen hiilihapotusfirma Sodastreamin ympäristöystävällisyydestä ja sen osallistumisesta Belgian rannikon puhdistamiskampanjaan. Mukaan liitetty linkki johti Sodastreamin graafisesti hulppealle sivustolle *The Secret Continent*, joka mainostaa yrityksen ympäristövastuullisuutta.

Vaikka kuluttajille suunnattu virvoitusjuomakone toki vähentää muovi- ja tölkkimäärää, on Sodastreamin tapaus paljon monimutkaisempi. Yhtiön tärkein tuotantolaitos sijaitsee israelilaissiirtokunnassa miehitetyn Palestiinan alueella. Lisätiedoista kiinnostuneet voivat nakuttaa hakukoneeseen esimerkiksi ”Sodastream” ja ”greenwash”.

Lähempänä kotikonttuja voi tutustua vaikka *Muoviton syyskuu* -kampanjaan. **Y**

No Design to Waste.

Out to Sea? The Plastic Garbage Project

Design Museum Gent

5. 6.–12.10. 2014

Plastic Garbage Project

www.plasticgarbageproject.org

Muoviton syyskuu

www.facebook.com/muovitonsyyskuu

Lindsey Hoshaw: Muovipussit kelluvat meressä.

Krjoittajat Antti Juvonen ja Markku Varis

Suomalaispunkkarien
yhteiskunnallinen protesti ei
ollut kovin syvällistä. Tärkeintä oli,
että musiikki oli rajua.

KUN PUNK-LIIKE syntyi 1970-luvun alku-puolella New Yorkissa ja Lontoossa, huomiota herätti alusta asti punkkarin räyhäkäs ulkoinen olemus. Punkrokkia pidettiin kapinallisena mielenilmauksena, joka varsinkin Englannissa ja Saksassa sisälsi jyrkkää poliittista sanomaa. Työttömyys ja sosiaaliset erot synnyttivät tuskaa, joka musiikissa purkautui suoranaiseksi vihana.

Suomessa nuortenlehti suositteli punkka-reiksi aikoville trikoita, tekokuituja, kaulapan-toja, kettinkejä, laskuvarjon pusseja, piikki-korkoja sekä lyhyttä harjamaista tukkaa. Hakaneulat, niitit, tatuoinnit ja nahkatakki olivat muita tuntomerkkejä.

Rockin alalajien joukossa punkkia pide-tään yhtenä vihaiimmista ja tunteikkaimmista suuntauksista. Punkrokin tyylistä vallitsi alusta asti erilaisia käsityksiä, koska musiikki ei raken-tunut taitavan jäljittelyn tai teknisen taituruuden varaan.

Rajun räminän ja hassut-telun kannattajat nimittivät intellektuelleiksi niitä, joil-le punk näytti olevan jotain muuta kuin musiikillinen ilmiö ja hyvä tekosyy pitää hauskaa. Intellektuelleille todellisuutta oli huoli maapallon tilanteesta.

AINAKIN ALKUVAIHEESSA suomalaiset punkkarit olivat usein tavallisten por-variperheitten lapsia. Heidän elämän-asenteensa heijasti pyrkimystä täydel-liseen itsenäisyyteen ja riippumattomuuteen yhteiskunnan tai vanhempien holhouksesta.

Vasemmistolaisille aktivisteille punk näyt-täytyi alkujaan epäaatteellisena toimintana. Kuitenkin jo vuonna 1978 kommunistinuorten lehti julkaisi **Pelle Miljoonasta** myötämielisen haastattelun, minkä jälkeen punk sai jatkuvas-

ti palstatilaa. Punkin suosio taistolaisnuorten keskuudessa kertoi osaltaan turhautumisesta poliittiseen toimintaan.

Joissakin maissa punkkareiden eristäytymis-nen yhteiskunnasta on johtanut konflikteihin virkavallan kanssa. Huomiota ovat herättäneet monet talonvaltauksiset sekä pahennusta herät-täneet ja kadulla eläneet punkkarijoukot.

Suomessa punkin kapinan ääri-ilmentymiä lienevät joidenkin bändien keikkojen peruuntu-miset joko niiden itsensä tai järjestäjien päätös-ten vuoksi. Tunnetuin tapaus oli tammikuussa 1978, kun Sex Pistolsin tulo Suomeen estettiin.

PUNK-SANOITUSTEN IDEOLOGIAN histori-allisessa tulkinnassa lienee merkittävää, että alkuajan punkkareiden hätkähdyt-tävän ulkokuoren taustalla oli vakavia ajatuksia kasvissyönnistä tai huolta globaalista kehityksestä. Niin ikään vas-tustettiin ydinvoimaa ja kannatettiin vihreitä arvoja.

Huumausaineiden käyttöön punkkarit ainakin Suomessa suhtautuivat julkisuudes-sa jyrkän kielteisesti, vaikka päinvastaistakin käytöstä on ilmennyt. Kaikenlainen syrjinnän, yhteiskun-nan velvoitteiden ja holhouksen sekä fasismin vastustaminen kuuluivat punkaateeseen.

Kymmenistä, sadoistakaan protestilauluista huolimatta ei silti kannata liioitella punkin yhteiskunnallisen vakaumuksen syvyyttä. Tär-keintä oli, että musiikki oli rajua. Toisella sijalla olivat tunnustukselliset asusteet. Tekstien mer-kitys tuli vasta näiden jälkeen.

Eppu Normaalin **Martti Syrjä** kuului niihin, jotka julkisesti kammoksuivat punkkiin liitettyä vakavaa osallistumista ja sosiaalista vastuuntun-toa. Hänen mielestään The Clash ja muut brit-tijulistajat tekivät ainoastaan huonoa musiikkia.

VASEMMISTOLAISILLE AKTIVISTEILLE PUNK NÄYTTÄYTYI ALKUJAAN EPÄAATTEELLISENA.

Punk-sukupolven imussa varttunut Helena Junttila kuvaa Peter O'Donnellin luomalla Modesty-hahmolla yksilön vapautta ja anarkistis-filosofista suhtautumista yhteiskuntaan.

Helena Junttila: Modesty, akryyli paperille 2014, 40 x 40 cm.

MUSIIKILLISELTA OLEMUKSELTAAN punk muistuttaa jossain määrin heviä tai eräitä sen alalajeja. Sen sisällä tosin on monenlaisia suuntauksia.

Ylipäänsä voidaan sanoa, että punkille ominaista ovat ylinopeat tempot, vahvasti yliohjautut, säröiset kitarasoundit sekä yksinkertaiset bassoriffit. Ne saavat aikaan hypnoottisen vaikutuksen, jonka tahdissa punkkarit pogoilevat paikallaan hyppien.

Laulajan suoraa huutoa lähentelevä esitystapa on pelkistettyä energian purkausta. Se vetoaa kuulijoiden sisimpiin vietteihin. Kaikkiaan punkkonserttien kokonaisuudessa oli ja on jotain, joka muistuttaa alkukantaisia riittejä hurmoksineen.

Bändien esiintymisestä mainittakoon **Ismo Alanko**, joka tosin ei ole varsinainen punkkari. Hänellä kuitenkin yhä on esiintymisessään pelkistettyä energiaa, maagista menoa.

JOTTA PUNK-KAPINAN laadusta saataisiin täsmällisempi käsitys, on syytä tutkailla eräiden esimerkkien avulla, millaisia ideologisia merkityksiä sisältyy kotimaiseen punkkiin. Tällöin tarkastelun voi aloittaa Pelle Miljoonasta, jota monet pitävät Suomi-punkin vaikuttavimpana hahmona.

Pelle Miljoona & N.U.S. syntyi vuonna 1977 Savonlinnassa. Tuolloin punk ja uusi aalto tekivät tuloaan Suomeen. Ryhmä aloitti ajan-kohtana, jolloin työttömyys vaivasi Suomea niin, että jopa **Tapani Kansa** levytti nuoresta työttömästä kertovan iskelmän *Veikko Nieminen*.

N.U.S.-kokoonpanonsa kanssa Pelle Miljoona levytti yhden uransa tunnetuimmista kappaleista *Väkivalta ja päihdeongelma*. Ehkä jälkiviisaasti on helppo huomata, miten Pelle Miljoonan tekstittämään sanoitukseen kirjoitautuu myös hänen henkilökohtainen taustansa luokanopettajana, joka tarkkailee nuorten toimintaa koulun ulkopuolella.

N.U.S.-kokoonpanon soitto tukee täysin Pellen sanoituksen suorasukaista sanomaa. Lauluesityksen tavoin se on hyvin suoraviivaista. Pellen rumpujen soitto on oikeastaan

humppabändin rumpalin työskentelyä tempon ja tekniikan suhteen. Kun siihen liitetään raaka kitarointi ja suoraviivainen bassottelu, syntyy mielenkiintoinen kokonaisuus, johon yhdistyy Pellen kantaottava laulaminen.

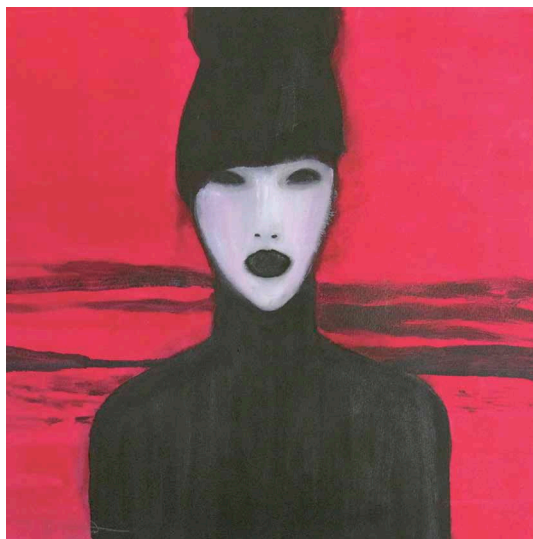
Pellen kapina kohdistuu sellaista tekosiveyttä kohtaan, joka sulkee silmänsä elämän raadollisilta puolilta. Valheellisessa todellisuudessa elävät muiden muassa opettajat. He eivät ymmärrä oppijan ongelmien palautuvan kodin väkivaltaan.

PELLEN OHELLA varhaisimpiin punkklasikoihin luetaan Eppu Normaali. Tätä nykyä kaikki eivät ehkä muista, että tamperelainen Eppu Normaali todella aloitti punkbändinä vuonna 1976. Yhtye kuitenkin siirtyi nopeasti popmusiikkiin ja edelleen melodisiin tunnelmalauluihin.

Eput poikkeavat Pellestä ennen muuta sikäli, että heidän sanoituksissaan korostuu huumori. Se ei kuitenkaan vähennä yhtyeen sanoitusten kriittistä ulottuvuutta ja kapinahenkeä.

Eppujen kriittisyydessä tunnetuimpiin kuuluvat ydinvoimaa vastustava *Suomi-ilmiö* sekä asuinlähiöitten oloja rienaava *Pubtoinen läbiöni*. Vaikka nämä kaksi laulua ovat perusilmeeltään humoristisia, ne ovat myös perin poliittisia.

Helena Junttila: Modesty, punainen maisema, akryyli paperille 2013, 40x40 cm.

KOLMANTENA PUNK-KLASSIKKONA voidaan ottaa esille Pihtiputaalla vuonna 1977 aloittanut Ratsia. Yhtyeen kenties tunnetuin biisi *Lontoon skidit* ilmestyi singlenä vuonna 1979.

Ratsian kappaleen on sanoittanut yhtyeen keulakuva ja laulaja **Jyri Honkavaara**. Teksti on ironian verhoon puettua salaavaa suurkaupungin nuorten valittelua kohtaan. Se on hätähuuto pienehkön paikkakunnan nuorison harrastemahdollisuuksien puolesta.

Huomattava on, että ainakaan Ratsian edustamaan punk-kapinaan ei kuulu minkäänlaisen vaihtoehdon esittäminen. Ratsia toteaa Pihtiputaalla vallitsevan tilanteen, mutta ei tuo julki mitään sellaista, mikä voisi parantaa nuorison viihtyvyyttä.

Ehkä onkin niin, että ei ainoastaan punkkapina, vaan nuorisokulttuurin esittämä protesti ylipäättään motivoituu sillä, että epäkohdat tuodaan julki. Nuoren kapinallisen ei itse tarvitse keksiä, miten maailmaa voisi muuttaa ja parantaa. Pääasia on, että ongelmista puhutaan.

JÄLKIVIISAASTI KUUNNELTUNA monet kapinalliset punk-biisit paljastuvat vain näennäiseksi uhoksi. Esimerkiksi helsinkiläinen Problems? levytti jo vuonna 1980 kappaleen *Ei tämä lama päähän käy*, jossa kaivataan vapautta toimia omin päin.

Problemsin esitys muistuttaa asenteellaan muita nuorisokulttuurin taidetuotteita, joissa keskiössä on kompromisseihin taipumaton henkilö. Tällaisia henkilöitä edustavat **James Deanin Nuori kapinallinen** tai jossain määrin myös rockgenren alkuvaiheen **Elvis Presley**, jota markkinoitiin oman tiensä kulkijana.

Mikäli Problemsin rinnastaa Deanin tai nuoren Elviksen kapinaan, punkin protesti joutuu outoon valoon: ehkei kyse olekaan kauhean omaperäisestä mielenilmauksesta. Sen sijaan Problemsin sanoma liittyy siihen, mihin nuorten toiminta kautta aikain on tähdännyt: pyrkimykseen kasvaa itsenäiseksi toimijaksi.

Problemsin tekstien kertoja todella haluaa olla yhteisöstä riippumaton yksilö. Kapinan siis voi todeta peräävän täydellistä individualismia, eksistentialismin ihannetta.

Riippumattomuuden tavoittelu on toki yksi kapinan muoto. Siihen puolestaan kuuluu irtottautuminen muodollisesta musiikkikoulutuksesta ja pyrkimys opetella soittotaidot omin päin autotallin suojissa.

PUNKROCKIN ESITTÄMINEN ei ole päätynyt edellä käsiteltyjen klassikoiden jälkeen. Sen sijaan punk on vaihtunut monen artistin kohdalla erilaiseen musiikkiin.

Esimerkiksi Pelle Miljoonan kohdalla ovat korostuneet reggaevaikutteet. Hänen laulutapansa on muuttunut entistäkin arkaaisemmaksi, melodia on kadonnut miltei kokonaan eikä sanoituksistakaan oikein enää saa selvää.

Eppu Normaali on muuttunut puhtaasti pop-rock-bändiksi. Ryhmä tunnetaan nykyisin siitä, että jokaista albumia ja julkaisua hiotaan lähes loputtoman pitkään ja täydellisyyteen pyrkien.

Internetistä löytyy tätä nykyä sivustoja, joihin on rekisteröity lukuisia aktiivisia punkkokoontumiskoja. Monet niistä julkaisevat musiikkiaan levytykseen juuri verkon välityksellä.

Monet uuspunkin esittäjät ovat miehiä – naisbändejä punkpiireissä ei juuri tapaa. Poikkeuksena kuitenkin mainittakoon helsinkiläinen Melusaaste, jonka show't tunnetaan erittäin korkeäänisestään laulusta, joka pikemminkin

on kirkumista kuin laulamista.

Omien internetsivujensa mukaan Melusaaste haluaa tuhota kaikki auktoriteetit. Melusaasteen päämäärä on vakava, mutta kovin uusi ja omaperäinen se ei ole. Ehkä lopulta pääasia on, että uuspunkkarit pitävät mieluummin meteliä kuin vaikenevat iäksi. **Y**

Artikkeli on suomenkielinen tiivistelmä englanninkielisestä tekstistä, joka ilmestyy lokakuussa liettualaisen Šiauliain yliopiston lehdessä *Kūrybos erdvės / The Spaces of Creation*.

RIIPPUMATTO- MUUDEN TAVOITTELU ON TOKI YKSI KAPINAN MUOTO.

Onko uuden talouden synty käsillä?

Kirjoittaja Kalevi Suomela

ANATOLE KALETSKY on Ison-Britannian johtavia talousjournalisteja, jonka kolumneja julkaisevat muun muassa *The Times*, *The Economist* ja *Financial Times*. Vuosien 2007–2008 yleismaailmallisen talouskriisin jälkeen hän perusti tutkimus- ja lobbausorganisaation edistämään uutta talousfilosofiaa. Hän näki kriisin edellyttävän sitä. Hän näkee kriisin epookkisenä tapahtumana.

Yhteiskunnallisia instituutioita on helpompi ymmärtää kun ajattelee niitä *in statu nascendi* eli syntynsä ja varhaisen kehityksensä vaiheessa.

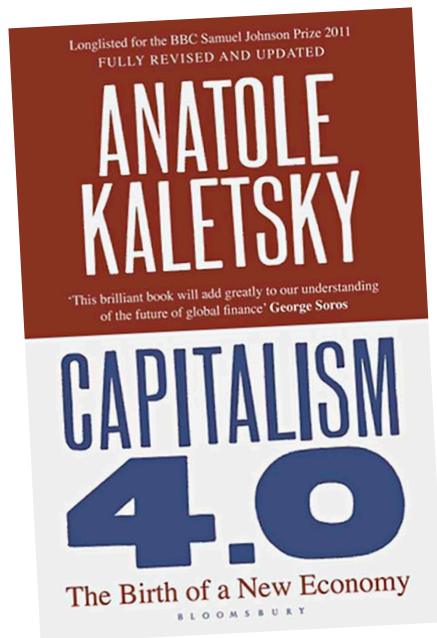
Feodaalisen ajan vaihdantatalouden voi sanoa kehittyneen markkinataloudeksi, kun samojen tuotteiden ja palvelujen tarjoajia alkoi olla ostajan ulottuvilla yhtä useampia. Ostajalle markkinatalous merkitsee valinnan mahdollisuutta. Palvelun tuottajille se merkitsee kilpailua.

KAPITALISMI SYNTYI markkinatalouden kanssa samoihin aikoihin, mutta ne eivät ole sama asia. Yleensä, mutta ei välttämättä, kapitalismi edellyttää

markkinatalouden olemassa oloa. Kun valmistettu hyödyke tai työpanos vaihdetaan rahaan, jolla hankitaan toisia hyödykkeitä (siis joko elintarpeita tai elinkeinotoiminnan jatkamiseen tarvittavia tavaroita), ollaan markkinataloudessa.

Kapitalismissa kysymys on olemassa olevan (raha)pääoman suunnitelmallisesta kartuttamisesta sijoittamalla sitä joko suoraan tuotantoon tai välillisesti käymällä arvopaperikauppaa. Markkinataloutta ja kapitalismia on vaikea erottaa toisistaan, koska kapitalismi elää markkinataloudesta ja sen sisällä.

Valtavirrassa eivät ainoastaan kapitalismi ja markkinatalous ole synonyymeja. Lisäksi markkinataloudelle perustuvia yhteiskuntia on kokonaisuudessaan alettu nimittää kapitalistisiksi. Siksi ei herätä hämmästyksiä, että Kaletsky on antanut kunnianhimoiselle teokselleen nimen *Capitalism*. Mutta mitä tarkoittaa *Capitalism 4.0*? Entä kirjan alaotsikko *The Birth of a New Economy*?

ANATOLE KALETSKY
CAPITALISM 4.0
 – THE BIRTH
 OF A NEW
 ECONOMY
 Bloomsbury
 paperback
 2011
 448 s.

KALETSKYLLE KAPITALISMIA 1.0 oli se *laissez-faire* kapitalismi, joka kehittyi kukoistukseensa 1800-luvulla ja vaihtui kapitalismiksi 2.0 Yhdysvaltain *New Dealin* myötä. Kaikissa OECD-maissa 2.0 merkitsi hyvinvointivaltioiden rakentamisen aikaa. **Ronald Reaganin** ja **Margaret Thatcherin** hallintojen myötä siirryttiin kapitalismiin 3.0. Yövärtijavaltiosta siirryttiin siis ensin rakentamaan hyvinvointivaltiota ja siitä sitten markkinaliberalismiin.

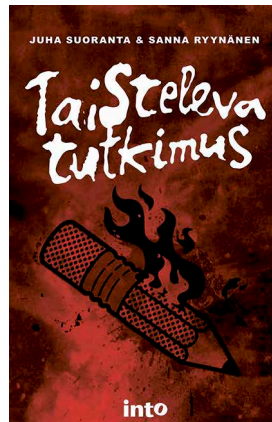
Kapitalismiin liittyy voimakkaita intressejä; siksi kapitalistisesta näkökulmasta on ollut edullista uskotella, että kapitalismi ja markkinatalous ovat sama asia. Jos ne mielletään samaksi asiaksi, kapitalismia on vaikeampi nähdä ongelmallisena. Mutta kapitalismiin liittyy ihmisten tasa-arvon ja yleisen hyvinvoinnin kannalta erittäin suuria ongelmia. Jos halutaan, että kapitalismi palvelee koko yhteiskuntaa eikä nakerra sen elinvoimaa, se vaatii tiukat pelisäännöt.

Kaletskyn mukaan nyt, kriisin jälkeen, myös talouselämän toimijoiden on myönnettävä, että

julkisen vallan sääntely ja ohjaus sekä julkisen vallan ja talouselämän yhteistyö ovat välttämättömyys. On siis aika siirtyä kapitalismiin 4.0. Kaletskylle se ei merkitse paluuta kapitalismiin 2.0, vaan jotakin joustavampaa, mutta joka tapauksessa talouselämän ja julkisen vallan yhteistyötä. Avainasemassa on rahoitusjärjestelmä.

KALETSKYA VOI ehkä luonnehtia uuskeynesiläiseksi porvariksi. Nyt Euroopan vasemmiston piirissä jälkekeynesiläisyys nostaa vahvasti päätään. Siksi on erittäin mielenkiintoista ja myös lohdullista lukea Kaletskyn kaltaisen kapitalismin puolustajan analyysi ja ohjelmanjulistus siitä, minkälaista talousfilosofista ajattelua (kapitalistinen) maailma tarvitsee nyt selviytyäkseen. Yhteiskunta- ja talouspolitiikassa Kaletskyn vauhdikkaan, mielenkiintoisen ja nasevia analyyseja sisältävän kirjan voi toivoa avaavan tietä vasemmiston ja oikeiston rakentavalle vuoropuhelulle. **Y**

Juha Suoranta
ja Sanna Ryyänen
TAISTELEVA TUTKIMUS
Into 2014
393 s.

Kohti uudenlaista tutkimusta?

PARAS kesän aikana lukemani kirja on *Taisteleva tutkimus*. Kirjaa suositellaan opintoryhmien käyttöön, mutta myös yliopistoissa tehtävästä tutkimuksesta päättävien tahojen kannattaisi lukea se, samoin rahastojen apurahapäätöksiä tekevien ihmisten.

Juha Suoranta ja Sanna Ryyänen kertovat siitä, mitä yliopistoissa ei tehdä. Ne olivat aikoinaan kehityksen ja uuden ajattelun kärjessä, mutta siitä on kauan. Nyt uudet tuulet puhaltavat Etelä-Amerikan suunnalta.

Taisteleva tutkimus tarkoittaa kriittisesti kantaa ottavaa, toiminnallista tutkimusta. Tämä kirja on siitä kertova perusteos, jossa kuvataan kokemuksia sekä ulkomailta että Suomesta.

Ainoa asia, mistä kirjaa voi hiukan kritisoida, on tietynasteinen sekavuus. Ehkä sekin kuvaa

tutkimustavan moniulotteisuutta ja sitä, että tutkimusmetodi on vasta kehittymässä.

Kirjaa lukiessa tulee paljon ahaa-elämyksiä. Monia kappaleita tulee varmaan luettua vielä vuosienkin kuluttua. Tätä helpottaa kirjan selkeä sisällysluettelo, hakemisto ja omat nettisivut.

Uusia näkemyksiä tarvitaan, sillä Suomen lama ei ole väliaikainen ilmiö. Vaikka EU:n taantuma päättyisi joskus, ilmasto-muutos jatkuu ja maailman luonnonvarat loppuvat. Koko ihmiskunta on valtavien muutosten edessä. Niihin akateemisen maailman pitäisi varautua innovatiivisuudella, joka tarkoittaa muutakin kuin uusien vempaimien kehittelyä.

Suoranta ja Ryyänen ovat tehneet tärkeän työn keräämällä yksien kansien väliin valtavasti tietoa tästä luovasta tutkimustavasta. Heidän työnsä kantaa varmasti hedelmää antamalla voimia ja inspiraatiota yksittäisille

tutkijoille, jotka puurtavat oman aiheensa kimpussa ilman tukea.

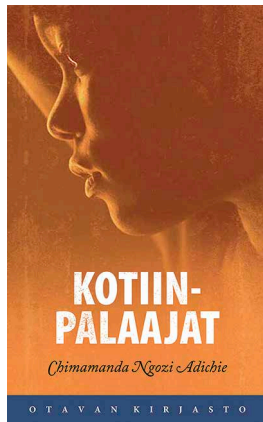
Lisäksi kirjan pitäisi herättää keskustelua akateemisessa maailmassa. Menetelmää soveltavista oppaista olisi hyötyä luonnontieteissäkin. Ennen kaikkea tarvitsemme laajemman perspektiivin kaikkeen tutkimukseen. **Y**

Kristiina Koivunen

www.intokustannus.fi/kirja/taisteleva_tutkimus

**TAISTELEVA
TUTKIMUS
TARCOITTA
KRIITTISESTI
KANTAA OTTAVAA,
TOIMINNALLISTA
TUTKIMUSTA.**

Chimamanda Ngozi
Adichie
KOTIINPALAAJAT
Otava 2014
523 s.

Kai Sadinmaa
10 KÄSKYÄ KIRKOLLE
Into Kustannus 2014
248 s.

Nigeriasta Yhdysvaltoihin

KAksi nigerialaista nuoruuden rakastavaista Ifemelu ja Obinze ovat keskiössä **Chimamanda Ngozi Adichien** *Kotiinpalaajissa*. Heidän tarinansa kulkevat rinnakkain, vaikka pari onkin pitkän aikaa maantieteellisesti ja henkisesti hyvin kaukana toisistaan. Juonta kuljettaa eteenpäin myös

Ifemelun blogi. Hän elättää sen avulla Yhdysvalloissa itseään pohdiskelemalla ihonväriä kulttuurisesti määrittävänä ilmiönä. Ifemelu kokee muuttuneensa mustaksi vasta muutettuaan Yhdysvaltoihin Nigeriasta.

Tarina on vaikuttava. Vaikka ihmishahmoista harvat vaikutavat järin älykkäiltä, he ovat kuitenkin poikkeuksellisen samastuttavia ja kiinnostavia.

Kirjan hahmot jäävät mieleen ja heidän kohtalonsa mietityttämään. Kirjan loppu jättää armeliaasti paljon kertomatta. Loppuratkaisuakin lukija saa jännittää viimeisille sivuille saakka. Sivuhahmojen osalta tarina jää kiinnostavasti auki. **Y**

Eekku Aromaa

Poleemisesti kirkon vääryyksistä

PASTORI Kai Sadinmaa pyrkii ravistelemaan kirjassaan *10 käskyä kirkolle*. Hän käy läpi kirkon syntilistää ja onnistuu näkemään kirkon tilanteen toivottomana. En ole yllättynyt siitä, että kirja ovatkin kehuneet lähinnä ihmiset, jotka ovat valinneet lähteä kirkosta sekä he, jotka eivät ole

koskaan kirkon kanssa kovin läheisissä väleissä olleetkaan.

Sadinmaa muun muassa katsoo, että kirkossa ei ole tilaa rikkinäisille ihmisille, sillä se on suunnannut toimintansa menestyjille. Kun asiaa katsoo esimerkiksi kotikirkostani Kalliosta sunnuntaimessun aikaan, ei voisi tulla erilaisempaan näkemykseen. Siellä on tilaa kaikenlaisille murheellisille, rikkinäisille ja krapulaisille toivoville. Edes usko

ei ole tarpeen.

Sadinmaan ravistelussa on paljon oikeaa. Useimmat hänen teeseistään pätevät. On selvää, että kirkon pitäisi tehdä parannus esimerkiksi sijoitustoimintansa osalta. Osa analyysistä menee kuitenkin niin pahasti hutiin, että se laskee koko kirjan arvoa ja turhauttaa kirkkoon toiveikkaasti suhtautuvaa lukijaa. **Y**

Eekku Aromaa

1.

Swans

TO BE KIND

Young God/Mute 2014

Tällä marginaalissa kulttisuosion kasvattaneen yhdysvaltalaisen Swansin tuplalevyllä hypnoottinen junnaus kohtaa hitaasti matelevan, monin paikoin ahdistavan ryömimisen, jonka kruunaa **Michael Giran** mörisevä iggypopmainen epälaulu. Swans ei ole yhden polun tallaja, vaan kipeänlaista svengiäkin löytyy. Pidättäytyvät sovitukset luovat painostavan tunnelman, joten kepeämpää kuunneltavaa halua voi suosiolla jättää Swansiin perehtymisen syssymälle. **Y**

2.

Kasai Allstars

BEWARE THE FETISH

Crammed Discs 2014

Tämän Kongon Kinshasasta ponnistavan suurpoppoon edellisestä albumista on kuusi vuotta. Sen aikana tietynlaisesta riehakkuudesta on siirrytty melodiseen ja hieman rauhallisempaan ilmaisuun. Tyylikästä stemmalaulua tukee ison bändin mahdollistamat monipuoliset ja vivahteikkaat sovitukset, joissa toistoa käytetään tehokeinona alleviivaamatta. Itsetehtyjen sähkösoitinten äänimaailma on todella kiehtova. Pienenä miinuksena on häiritsevä hajonneelta munniharpulta kuulostavan soittimen käyttö. **Y**

Nikkes plätär

Musiikin suurkuluttaja **Niklas Piiparinen** jakaa Ytimen lukijoiden kanssa valikoituja ajatuksiaan äänistä, joihin harrastuksensa parissa törmää.

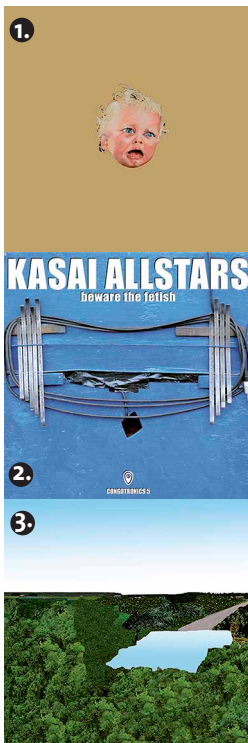
3.

Pöllöt

PÖLLÖT

Fonal Records 2014

Omalaatuisen soundinsa ja korruttoman tyylikkaiden sovitusten ansiosta hieman retrohtavaa musiikkia soittava Pöllöt on varsinaissuomalaisen populaarimusiikin uusi tähti. Nimeämättömällä debyytilä sanoitukset ovat toiveikkaan haikeita; lauluissa perataan kolmekymppisen miehen pienten naarmujen kaunistamaa sielunelämää. Leikkisyys on jatkuvasti läsnä, ei vähiten **Jaakko Tolvin** ilahduttavaan falsettiin kurottavan puhemaisen laulun ansiosta. Kuuntelutilanteeksi suosittelen mukavassa paikassa loikoilua tai autossa mukana hoilailua. **Y**

**PÖLLÖT ON
VARSINAIS-
SUOMALAISEN
POPULAARI-
MUSIIKIN
UUSI TÄHTI.**

KUNINGAS KUOLEE

- Ohjaus: Minna Leino
- Suomennos: Reita Lounatvuori
- Rooleissa: Minka Kuustonen, Markku Maalismaa, Jukka Puotila, Marja Salo, Paula Siimes ja Tuomas Rinta-Panttila
- Kansallisteatterin Willensaunassa 16.12. asti.

Lääkäri (Markku Maalismaa [vas.]) ja siivoaja (Marja Salo) huolehtivat kuolevasta kuninkaasta (Jukka Puotila).

ELÄMÄSTÄ EI SELVIÄ HENGISSÄ

NÄYTTÄMÖLLÄ kohoaa valtaistuini. Pian kuningas (**Jukka Puotila**) nousee sille viimeistä kertaa. Hän kuolee tunnin ja neljänkymmenen minuutin kuluttua. Digitaalinen laskuri mittaa hupenevaa elinaikaa lavan yläpuolella.

Kuningas kohentaa komeaa peruukkiaan ja lepertelee nuoren vaimonsa (**Minka Kuustonen**) kanssa. Hän ei aio kuolla. Ainaakaan vielä. Joskus myöhemmin kyllä. Ei, vaikka vanhempi kuningatar (**Paula Siimes**) ja hovilääkäri-tiedemies (**Markku Maalismaa**) asiasta hänelle kertovat.

Romanialaissyntyisen **Eugène Ionescon** klassikonäytelmä *Kuningas kuolee* pakottaa katsojan ajattelemaan sitä, minkä

hän mielellään unohtaisi. Oman itsensä väijäämättömän kuoleman hyväksyminen on vaikeaa tai mahdotonta. Ionesco johdattaa kohtaamaan tämän tosiasian absurdin farssin ja syvän symboliikan keinoin.

Minna Leino on ohjannut näytelmästä Kansallisteatteriin version, joka antaa katsojalle aikaa käsitellä näytelmän monia tasoja. Kuningkaan lisäksi hänen valtakuntansa, ehkä koko ihmiskuntaa hajoaa osiin ja katoaa maan pinnalta. Emme voi hyväksyä maailmanloppua, mutta emme ole kovin ponnekkaasti ryhtyneet sitä estämäänkaan. Ydinaseet leviävät ja ilmasto lämpenee.

Jukka Puotila tekee kuolevasta

kuninkaasta juuri sen elämään takertuvan narsistin ja pelokkaan raukan, joita me kaikki olemme kuoleman edessä. Paula Siimes on väkevä epäinhimillisen asiallisesti loppuun suhtautuvana vanhempana kuningattarena.

Taitava lavastus tablettitietokoneineen ja sairaalakaapuineen sekä **Reita Lounatvuoren** tuore puhekielinen käännös tuovat viisikymmentävuotiaan teoksen tähän päivään. Kuolema kätkeytyy nykyään yhä paremmin hoitokoteihin, vuodeosastoille ja lehtien pikku-uutisiin. **Y**

Simo Ortamo

EERO YRJÖ-KOSKINEN

Kirjoittaja on Suomen luonnonsuojeluliiton toiminnanjohtaja.

PIKAVOITTOJA YMPÄRISTÖSTÄ PIITTAAMATTA

YMPÄRISTÖKYSYMYKSET OVAT kadonneet poliittisesta keskustelusta. Ne nousevat satunnaisesti pinnalle, kuten kaivosten vesistö päästöjen tai Itämeren sinileväkukintojen sattuessa. Suurin mielenkiinto on kuitenkin toisaalla: talouskasvussa, työllisyydessä, Ukrainan ja Lähi-idän kriiseissä sekä Venäjää koskevista pakotteista.

Sama toistuu vaaleissa. Toisin kuin kymmenen vuotta sitten, ympäristöaiheet eivät enää kosketa ihmisten arkea. Asennemuutos näkyy poliittisessa päätöksenteossa. Harva poliitikko tulee valituksi pelkällä ympäristöteemalla. Suojelukysymysten sijaan on kyettävä puhumaan toimeentulosta, taloudesta, peruspalvelujen säilymisestä ja koulutuksesta.

Ympäristökysymykset koetaan usein etäisiksi ja vaikeasti hahmotettaviksi. Perusongelma on kuitenkin yksinkertainen: kulutuksen lisääntyessä ympäristön tila yleensä heikkenee. Kyse on talouskasvun ja ekologisten reunaehtojen välisestä ristiriidasta, jota on vaikea ratkaista toisen kärsimättä. Kun ympäristöllä ei ole hintaa, se saa usein väistyä taloudellisen hyödyn ja työllisyyden tieltä.

Hellekesä ei
jää viimeiseksi
– ellei Golf-
virtaan perus-
tuva pohjoinen
ilmasto mene
täysin sekaisin.
Sään ääri-ilmiöt
tulevat joka
tapauksessa
lisääntymään.

Lopputulokset näkyvät ihmisen terveydessä. Luonnon monimuotoisuuden kadotessa ihmisen vastustuskyky heikkenee, mikä heijastuu allergioiden sekä astma- ja syöpätapausten lisääntymisenä.

RÄIKEIN ESIMERKKI löytyy ilmastosta lämpenemisestä. Kansainvälisen ilmastopaneelin (IPCC) varoituksista huolimatta kansainvälinen yhteisö ei tunnu pääsivän yhteisymmärrykseen hiilipäästöjen leikkauksen aikataulusta, keinoista ja taakanjaosta.

Ilmastoneuvottelujen pitkittyminen on johtanut joskus surkukupaisiin tilanteisiin. Neuvottelujen päämäärää, ilmakehän hiilipitoisuuden rajaa, on jouduttu tarkistamaan, kun hiilipitoisuus on ylittänyt aiemmin asetetun tavoitteen. Näin kävi vuosi sitten, kun ilmakehän hiilipitoisuus nousi tasolle 400 ppm (miljoonasosaa tilavuusyksikköä kohti) ensi kertaa 2,6–5,3 miljoonaan vuoteen. Kööpenhaminan ilmastokokouksessa (2009) tavoite oli vielä 350 ppm. Nyt se on tasolla 450 ppm.

Käytännössä tämä merkitsee, ettei lämpötilan nousua kyetä rajoittamaan kahteen asteeseen ilman massiivisia hiilidioksidin talteenottoa ja varastointiin liittyviä toimenpiteitä. Se taas maksaisi niin paljon, ettei poliittisia ja taloudellisia edellytyksiä ole.

Hellekesä ei jää viimeiseksi – ellei Golfvirtaan perustuva pohjoinen ilmasto mene täysin sekaisin. Sään ääri-ilmiöt tulevat joka tapauksessa lisääntymään.

ELINOLOSUHTEIDEN MUUTTUESSA toimeentulo maapallon väkirikkaimilla alueilla käy yhä vaikeammaksi. Tällä voi olla kauaskantoisia vaikutuksia valtioiden sisäiseen turvallisuuteen ja niiden välisiin suhteisiin. YK:n aavikoitumissopimuksen (UNCCD) sihteeristö on jo julkaissut kartan, jossa verrataan uskonnollisten äärijärjestöjen esiintymistä kuivuuden pahiten vaivaamilla alueilla Afrikassa.

Yhteys niiden välillä on ilmeinen.

Toimeentulon heikentymisellä voi olla vakavia seurauksia myös sukupuolten välisen tasa-arvon, terveydentilan ja yhteiskuntarauhahan säilymisen kannalta. Ei liene sattumaa, että siirtolaisten virta Eurooppaan on lähtenyt voimakkaaseen nousuun arabikevättä seuranneiden levottomuuksien jälkeen.

Samaan aikaan kilpajuoksu jäljellä olevien fossiilisten raaka-ainevarantojen hyödyntämiseksi kiihtyy. Yhdysvalloissa maaperän kemiallisella särötyksellä tuotettu liuskekaasu on tehnyt siitä ensi kertaa omavaraisen maakaasun osalta. Samoin on käymässä raakaöljyn kanssa, jota tuotetaan aiemmin ehtyneiksi pidetyistä öljylähteistä.

Energiaomavaraisuus on tietenkin hyvä asia, mutta sen soisi perustuvan uusiutuviin energiamuotoihin eikä fossiiliriippuvuutta ylläpitäviin vaihtoehtoihin. Tässä, kuten yleensä, taloudellinen hyöty on kulkenut ympäristöarvojen edellä.

Vastaava tilanne toistuu arktisilla alueilla, jossa Venäjä, Kanada, Yhdysvallat, Norja ja Tanska tekevät kaikkensa päästäkseen hyödyntämään ikijään alta paljastuvia luonnonvaroja. Suojelun ja ilmastoturvallisuuden ovat jääneet sivurooliin.

NÄIN EI tarvitsisi olla.

Etelänapamantereeseen luonnonvarat rauhoitettiin 50 vuodeksi kansainvälisellä sopimuksella vuonna 1991. Samaa periaatetta tulisi noudattaa myös arktisella.

Voi tietenkin olla, ettei yhteisymmärrystä löydy, ennen kuin ympäristöongelmien taloudelliset haitat muuttuvat sietämättömiksi. Siinä vaiheessa niiden korjaaminen on kuitenkin jo myöhäistä.

Ratkaisuksi on ehdotettu taloudellisia ohjauskeinoja ja ympäristöohjaavaa verotusta. Niiden käyttöönotto on monissa maissa vielä vähäistä. Se, kuinka nopeasti tässä edistytään, voi osoittautua ihmiskunnan kohtalonkysymykseksi. **Y**

OSAMA ALALOULOU

Kirjoittaja on Syyriassa syntynyt ja Åbo Akademiassa opiskeleva vapaa kirjoittaja.
 Kuva: Jonna Holopainen

HUIPPUKOULUTUS, EI TÖITÄ

ULKOMAALAISENA OPISKELIJANA vietän mahtavaa aikaa Suomessa. Opinnot täällä antavat minulle sekä akateemisesti että älyllisesti paljon. Tämä maa on suojellut oikeuksiani ja antanut minulle turvallisuutta, kunnioitusta ja onnea sekä hyväksynyt erilaisen taustani.

Yliopistossa, jossa opiskelen, on aidosti monikulttuurinen oppimisympäristö. Varmasti tämä yliopisto on esimerkki myös muista suomalaisista yliopistoista, jotka edelleen arvostavat ulkomaalaisten opiskelijoidensa luomaa kansainvälistä ilmapiiriä.

VARMASTI SUURIN osa Suomessa opiskelevista ulkomaalaisista on tyytyväisiä suomalaiseen koulutusjärjestelmään. Suomi näyttää korostavan laadukkaan koulutuksen merkitystä ja tekee koulutusjärjestelmänsä kehittämisessä parempaa työtä kuin muut läntiset vastineensa. Olen aina voinut ylpeänä kertoa eri puolilla maailmaa asuville ystäväilni suomalaisesta koulutusjärjestelmästä.

Suurin osa Isossa-Britanniassa tai Yhdysvalloissa asuvista ystäivistäni on valittanut korkeista lukukausimaksuista. On ollut hienoa

Ulko-
 maalaisen
 opiskelijan
 kohdalla
 syrjintä on
 arkipäivää
 melkein
 kaikilla aloilla
 valmistumisen
 jälkeen
 ja ennen sitä.

vastata siihen kiittämällä Suomea ilmaisesta koulutuksesta.

Onkin vain loogista väittää, että todella laadukas koulutusjärjestelmä tavalla tai toisella takaa ulkomaalaiselle opiskelijalle työllistymisen koulutusta vastaavalle alalle valmistumisen jälkeen tai jopa opintojen aikana.

TÄMÄ VÄITE on kuitenkin ristiriitainen nigerialaiselle, Turun yliopistossa kauppätieteitä opiskelevalle **Abayomille**, joka valitti minulle tilanteestaan Suomessa:

– Olen asunut Suomessa neljä vuotta.

Suurin osa suomalaisista puhuu hyvää englantia, ja suomen kielen harjoittelu on ollut haastavaa: suomalaiset puhuvat minulle englantia minne vain menenkin. Myönnän, että suomi ei ole riittävän hyvää verrattuna suomenkielisiin kollegoihini. Minun on kuitenkin pakko saada töitä selvittääkseni täällä, perheenikään ei voi loputtomiin antaa taloudellista tukea. Aina kun haen töitä, työnantaja edellyttää hyvää suomen kielen taitoa.

Kysyin, miten hän aikoo ratkaista ongelman. Mitkä ovat hänen suunnitelmansa?

– Aion lähteä Yhdysvaltoihin, ehkä löydän paremmat mahdollisuudet sieltä, Abayomi vastasi.

Abayomin tilanne on tyypillinen tuhansille Suomessa opiskeleville ulkomaalaisille. Valitettavasti nuo suomalaisista yliopistoista maistereiksi ja tohtoreiksi valmistuvat ulkomalaiset muuttavat täältä pois löytääkseen parempia työskentelymahdollisuuksia. Kuulostaa, kuin koulutuksen huipulla oleminen ei olisi tarpeeksi.

SUOMEN TILANNE ei ole kovin huono, mitä tulee sukupuolten väliseen tasa-arvoon työelämässä ja yleensä. Tasa-arvoa koskevien tutkimusten mukaan naisia syrjitään joillakin aloilla. Ulkomaalaisen opiskelijan kohdalla syrjintä on arkipäivää melkein kaikilla aloilla valmistumisen jälkeen ja ennen sitä.

Vaikka tämä ei olisikaan koko totuus, voisin väittää heidän olevan umpikujassa työmarkkinoilla. Ulkomaalaisten valmistuneiden poismuutto Suomesta merkitsee menetystä suomalaiselle akateemiselle työvoimalle. Se on

myös osoitus sekä heikosta suomalaisesta yhteiskuntaan sopeutumisesta että erilaisuuden hyväksymisestä, ja tätä myöten homogeenisesta yhteiskunnasta.

Se merkitsee huonompia mahdollisuuksia pitää väestörakennetta nuorena, ja oppia vieraista kulttuureista, uskonnoista ja kielistä. Ja viimeisenä muttei vähäisimpänä mainittakoon, että poismuutto ei paranna Suomen mainetta kansainvälisesti.

ON SÄÄLI, että jotkut suomalaiset sanovat ulkomaalaisten työttömyyden syyn löytyvän kielimuurista. Tämä on yleinen argumentti maahanmuuttovastaisten ihmisten keskuudessa, sekä heidän keskuudessaan, joilla on samanlainen näkemys ulkomaalaisten korkean työttömyysprosentin perustelemisesta.

Toisaalta täytyy muistaa, että suomen kielen taito ei myöskään takaa työpaikkaa ulkomalaiselle. On parempi olla edes mainitsematta mustaihoisten kohtaamaa syrjintää, mitä työllistymiseen tulee.

Samaan aikaan Ruotsissa kansalaisuuden saaminen ei edellytä kielitaitokoea. Maahanmuuttaja voi siis hakea kansalaisuutta ilman ruotsin kielen taitoa. Tämä tekee Ruotsista yhden maailman suvaitsevaisimmista valtioista. Onko edelleen tärkeintä voittaa Ruotsi vain jääkiekkokaukalossa?

PERUSSUOMALAISTEN KANNATTAJA saattaa tätä tekstiä lukiessaan miettiä seuraavaa: Jos tilanne Suomessa heikkenee edelleen työttömien määrän noustessa tänä vuonna keskimäärin 8,4 prosenttiin, tuleeko ulkomaalaisten työskentely täällä sallia, jos työtä ei löydy suomalaisillekaan?

Tällaisen periaatteen mukainen ulkomaalaisten työmahdollisuuksien kieltäminen aiheuttaisi enemmän haittaa kuin hyötyä. Kuten sanonta kuuluu, se olisi bensan heittämistä liekkeihin.

Suomalaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymisongelmat tulisi ratkaista erikseen, eikä työttömyyttä voida ratkaista yksinkertaisella sosiaalista työtä koskevalla lainsäädännöllä. **Y**

PALA HISTORIAA

Ytimen kirjoittajat ovat puuttuneet ajankohtaisiin aiheisiin aiemminkin.

Kun maailmanjärjestys murtui

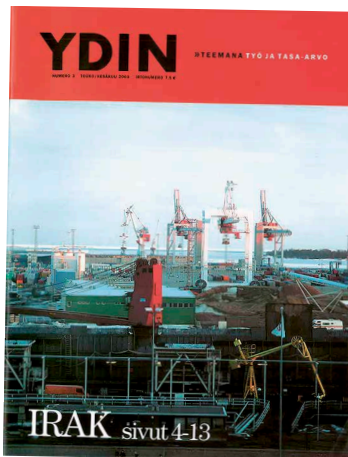
”HYÖKKÄYKSELLÄÄN Irakiin Yhdysvallat ja Britannia ovat kääntäneet selkänsä YK:n peruskirjaan nojaavalle maailmanjärjestykselle. Muun maailman – erityisesti pienten liittoutumattomien maiden – on tehtävä tilanteesta johtopäätöksensä.”

Näin alkoi **Tapani Laustin** artikkeli *Uutta liittoutumattomuutta toteuttamaan* Ydin-lehden vuoden 2003 kolmannessa numerossa. Suomen valtiojohto ei ollut tuominnut selkeästi Yhdysvaltain hyökkäystä Irakiin. Laustin mukaan ”kriisi” oli julistettu puhtaasti Yhdysvaltain omien etujen ajamiseksi.

”Sanktioiden näännyttämisen maan esittäminen uhkaksi muulle maailmalle on ollut groteskia pilaa.”

Lausti ihmetteli erityisesti silloisen pääministeri **Paavo Lipposen** lausuntoja. Hän oli huolissaan Euroopan ja Yhdysvaltain suhteiden heikentymisestä sodan takia.

Laustin mukaan Bushin klikki tarkasteli maailmaa kuitenkin

puhtaasti omien etujen valossa. Se oli vienyt maan jo aikaisemmin harjoittaman häikäilemättömän politiikan äärimmäisyyksiin teeskennellen samalla olevansa demokratian asialla Irakissa.

Euroopan unioni oli Irakin sodan aikana erimielinen. Laustin mukaan kansalaisten tasolla valitisi kuitenkin pitkälle menevä yksimielisyyys Yhdysvaltain otteen tuomittavuudesta.

”Kansalaisten tulisikin vaatia todellisuudentajuisten, sotilaallisesti liittoutumattomien hallitusten yhteistyötä.” **Y**

Tavallisia kiduttajia

”HELSINGIN Diakonissalaitoksen Kidutettujen kuntoutuskeskuksessa hoidetaan Suomeen saapuneita pakolaisia, jotka ovat joutuneet kidutuksen uhriksi. Heidän kokemansa raakuudet vaihtelevat hakkaamisesta raiskauksiin, sähköshokkeihin, tukhuttamiseen ja savukkeilla polttamiseen.”

Samassa Ydin-lehden numerossa **Susanna Ahonen** haastatteli kuntoutuskeskuksessa työskennellyttä psykologian erikoislääkäriä **Asko Rautaa**. Hän kertoi, että kidutettujen luottamus piti aluksi voittaa, sillä monet ovat kokeneet julmuuksia muun muassa lääkäreiden käsissä.

Artikkelin mukaan kiduttajat uskottelevat itselleen usein rassistien mielikuvien avulla, että muiden rotujen edustajilla ei ole ihmisarvoa ja näin ollen heitä voi kohdella miten tahansa.

Psykologi Raudan mukaan kehen tahansa voi ulkoisen paineen alla tulla kiduttaja.

”Kiduttajat eivät yleensä ole raakoja psykopaatteja, vaan aivan tavallisia ihmisiä.” **Y**

AJANKOHTAISIA RAUHANKESKUSTELUJA

21.9. klo 13-15

Annantalo

HELSINKI

Kansainvälisenä Rauhanpäivänä keskustelemme Irakin ja Syyrian rauhasta.

Voiko väkivallattomin keinoin estää liikkeiden kuten ISIS etenemistä? Voiko pommittaa rauhaa? Miten suojella siviilejä? Voiko länsi oppia Irakin, Libyan Syyrian "kriisien hoitamista" niin, ettei luoda mahdollisuutta väkivaltaa käyttävien liikkeiden kasvua? Onko asekauppa ongelma vai mahdollisuus ja välttämättämyys? Mitä Suomi ja suomalaiset voivat tehdä? Keskustelijoina suomalaisia ihmisiä, jotka kotoisin alueelta ja alueen tuntijoita. Järjestää Rauhanliitto.

24.10.

YK:n päivänä rauhanpoliittisia keskusteluja, tempauksia ja tilaisuuksia

kuten myös koko viikolla YK:n päivän lähetyksillä, Aseidenriisuntaviikolla, ympäri Suomea. Ks. järjestöjen nettisivuilta lähempänä tarkemmin ohjelmasta.

12.11.

klo 17-19

Eurooppa-sali,

Malminkatu 16

HELSINKI

Kielletäänkö rypäleaset?

Keskustelu rypälaseista koituvasta mahdollisesta hyödyistä puolustukselle, ja siitä miksi rypäleaset on humanitaarinen ongelma ja siitä voiko ja milloin Suomi liittyä rypäleaset kieltävään humanitaariseen aseidenriisuntasopimukseen nk. Oslon sopimukseen.

Vapaa pääsy.

Järjestää Sadankomitea.

Rohkea on rauhan kannalla!

Sotarumpujen päristessä, ota kantaa.
Tue rauhantyötä liittymällä jäseneksi.
www.rauhanliitto.fi
www.sadankomitea.fi

10 €

Pax Europea

Näkökulma
Eurooppaan

Ei ydinaseille

Sisältää alkuperäisen Front mot kärnvapen -kirjan alkuperäistekstit ja ajankohtaiskatsauksen ydinaseriisuntakampanjointiin

Rauhan ytimessä

Sadankomitea
50 vuotta

20 €

Rauhansateenvarjo

Sadankomitean myrskyt kestävä sateenvarjo

"Harakanvarvas"

Rauhanpinssi syysiltoihin
heijastinversiona

5 €

RAUHANASEMA-TALO KÄYTÖSSÄSI!

Varaudu syksyyn hyvällä kirjalla, sateensuojalla ja pimeässä hohtavalla rauhanmerkillä!
Tilaa netin kautta tai rauhanliitto@rauhanliitto.fi

LISÄÄ TUOTTEITA www.rauhanasema.fi/kauppa

E841

Itella Green

OLKOON **VOIMA** KANSSAMME.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:n 230 000 jäsentä huolehtivat suomalaisten hyvinvoinnista, peruspalveluista ja turvallisuudesta monenlaisissa tehtävissä.
Kunnissa, valtiolla, yrityksissä ja seurakunnissa.

